

into Syden

numus Supplicat.

mus ecclesie

in a mensile

VITA ET ACTA
SANCTISSIMI PATRIS
ET
PATRIARCHÆ
ROMUALDI,
FUNDATORIS
Camaldulensium,

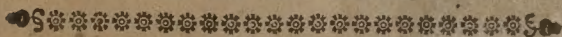
Latino Idiomate
A B. PETRO DAMIANI
ejusdem Discipulo composita,

Nunc denuò in lucem data,,
mysteriosæ per visionem Scalæ - ejus
miræ translationis - ac quarundam devo-
tionis scintillarum additione - nec non
latinis versibus exornata.

A quodam in Eremitorio S. Josephi
propè Viennam Professo Eremita ac
Sacerdote,

Anno Salutis reparatæ

M. DCC. XXIII.

VIENNÆ AUSTRIÆ,

Typis Mariæ Theresiæ Voigtin, Viduæ, 1726.

Quis Romualdus erat, vis noscere
Lector amice ?

• Casuros tumulis, dans Romualdus
erat.

In vitia, & barathrum Casuros ille
mori quot

Fecerit, & Claustris ceu tumulis
dederit,

Præsens (qVaM Cernis) pla Vita Le-
genDa, reVoLVe,

VerIVs atqVe pVtas nosCere,
aMICE ! DabIt.

M. II 18

Programma:
Sanctissimus ROMVALDVS

Anagramma:
 Sim Casuros dans tumulis.

F.A. Dietell. sc. Vitz.

12812

I

12812

gn
mo
Tu
cip
mi
in
im
fin
Do
riu
cep
vest
nast
alli
per
ani
levi
suar
ut f
ret :

SANCTISSIMO PARENTI
ROMUALDO.

MUnus Te dignum exhibere Tibi
audet quidam , Magne Parens Romual-
de ! filiorum tuorum undequaque indi-
gnus : quid enim Te dignius esse potest , quam pii
mores Tui , heroicae virtutes Tuæ , sancta vita Tua ,
Tu ipse ? Dignum nobis filiis , quorum gloria præ-
cipua Tu es ; ideoque tantum Patrem jure tene-
mur amare , colere , ac venerari , in ejus virtutes
inspicere , admirari , commendare , & pro viribus
imitari : Dignum Scriptore filio , Parenti non ab-
simili , nimirum Petro Damiani Sanctimoniâ , ac
Doctrinâ apprimè nobili , qui , an majorem accepe-
rit à Romana Purpura splendorem , an dederit ? an-
ceps est. Siquidem ille , postquam mores Tuos cum
vestibus Tui ordinis induit , in sancti Vincentii Mo-
nasterio degens , ubi Tu antea sanctissime vixeras ,
aliique ex Tua disciplina viri Sanctimoniâ vitæ
percelebres diem extremam clausurant : cum inibi
animadverteret eximiarum virtutum vestigia non
leviter impressa , ipsique parietes vitæ Tuæ beatæ
suavissimos spiritus illi afflarent : adjecit animum ,
ut facta Tua heroica publicis monumentis consigna-
ret : non modò , ut officium , cultumque suum erga

Parentem ostenderet : verum etiam ut in se ipso , aliisque religiosissimis fratribus amorem in te maximum excitaret. Quæ causæ impulere me pariter , ut in præsentia hanc eandem vitam Tuam nonnullis efficaciter cooperantibus ex tibi piè addictis noviter prælo subjicerem ; utpote quod sinceri erga Te amoris argumentum , nec non & mihi , cæterisque fratribus ad Tua non lento gradu sectanda vestigia sit incitamentum. Exemplum enim optimorum Parentum filiis quid aliud sunt , quàm speculum lucidissimum ? quod dum inspiciunt , primum mores suos , si quos habent degeneres , intuentur , eosque totis viribus emendare contendunt ; deinde se ipsos paulatim fingunt , & componunt , ut in actibus suis similitudinem , quàm possunt , exprimant , tam excelsæ virtutis.

Igitur , Pater optime ! intueri bonam intentionem filii tui indignissimi , secunda votum ejusdem , accipe libenter , quod tibi offert : quia Tuum est ; fac nos assequi , quod exoptamus , discamus à Te veram amandi artem amantem nos Deum. Ardeat in nobis fervor virtutes æmulandi tuas : nec unquam cessemus per tritas à Te semitas ad Tuos in æterna felicitate amplexus properare ,

A M E N.

SAN-

SANCTI
ROMUALDI
SCALA.

DE terra hærentem Scalam miratur Olympos,
Prole Camaldulea clarus in orbe Parens.

Hæc aliqui scandunt referati ad limina cœli ;

Hæc reliqui in niveis vestibibus ima petunt.

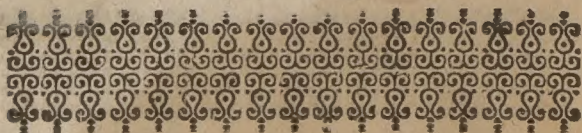
Fortunate Senex ! Superum cui templa pateſcunt ,

Cui Deus his gradibus mollit in astra viam.

Conſcendant alii flammanti ſydera curru ,

Scala tibi currus , nec minor ignis amor.

DE BEATO PETRO DAMIANI

Scribente vitam Sancti
ROMUALDI.

GLoria purpurei Petrus veneranda Senatûs ,
Quem Sacra Tempia colunt , quem Sophus
omnis amat.

Dum Romualdi almi memorat pia gesta Parentis ,
Fuit genitus , magno non genitore minor.

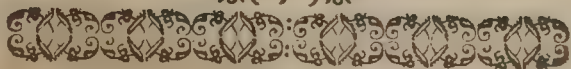
Nam quod charta refert calamo signata fideli ,
Imprimat in docili corde Magister amor.

Ergo quis à nato valeat dignoscere Patrem ;
Inclyta si virtus par utriusquè fuit ?

PRO-

PROLOGUS
S. PETRI DAMIANI, con-
querentis adversùs mundum in-
gratum.

ADversum te prorsus, imunde mun-
de, conquerimur: quia habes in-
tolerabilem stultorum sapientium
turbam tibi facundam, Deo mutam. Ha-
bes, qui per vanam eloquentiam, & ina-
nem Philosophiam se sciunt in superbia
cornibus arroganter extollere: non habes,
qui profuturum aliquid edificationi pro-
ximorum, ad posterorum velit memoriam
schedulis annotare. Habes, inquam, qui
in pratoriis Judicum negotiorum secula-
rium lites, & causarum jurgia continuis
valeant declamationibus perorare: non
autem habes, qui possit in sancta Ecclesia,
vel unius Sanctorum virtutes & clara ge-
sta describere. Sapientes siquidem sunt,
ut faciant mala, bona autem facere ne-
sciunt.* Ecce enim tria jam ferè lustra
transacta sunt, ex quo Beatus Romualdus
deposito carnis onere ad aetherea Regna

*migravit, & nemo adhuc ex hujusmodi Sapien-
tibus extitit, qui de tot mirabilis
vitæ ejus præconiis pauca saltem historico
stylo digereret, & avidissimæ devotioni fi-
delium satisfaciens, ad communem utili-
tatem recitanda, Legivo S. Ecclesiæ tradi-
disset. Nobis autem in angusto cellulæ an-
gulo residentibus, utiliùs erat, sicut propo-
suimus, propria peccata ad mentis oculos
assiduè revocare, quàm alienæ virtutis hi-
storiam texere; magis expedire commissæ
reatûs tenebras plangere, quàm splendida
sanctitatis insignia imperitis sermonibus
offuscare. Verumtamen cum ad sepul-
chrum ejus ex longinquis terrarum parti-
bus toto anno, maximèque in ejus festivi-
tate fidelium multitudo conveniat, mira-
cula per eum divinitùs facta conspiciat;
audire vitæ ejus historiam desiderabiliter
querat, sed utpote, quæ non sit, audire non
valeat; non irrationabiliter pertimesci-
mus, nè celeberrima ejus fama, quæ adhuc
populi totius ore depromitur, labente cur-
riculo temporum, de memoria hominum
penitùs deleatur. Quapropter hoc timore
compulsus, multorùmque fratrum preci-
bus,*

bus, & germana charitate devinctus, quod de prædicto mirabili Viro ab egregiis ejus Discipulis didici, aggrediar, Deo auctore, describere: vitæque ejus initium, cursum, & finem, nimirum imperitus homo, non historiam texens, sed quoddam quasi breve comonitorium faciens, quibuscunque tentabo literarum apicibus exarare.

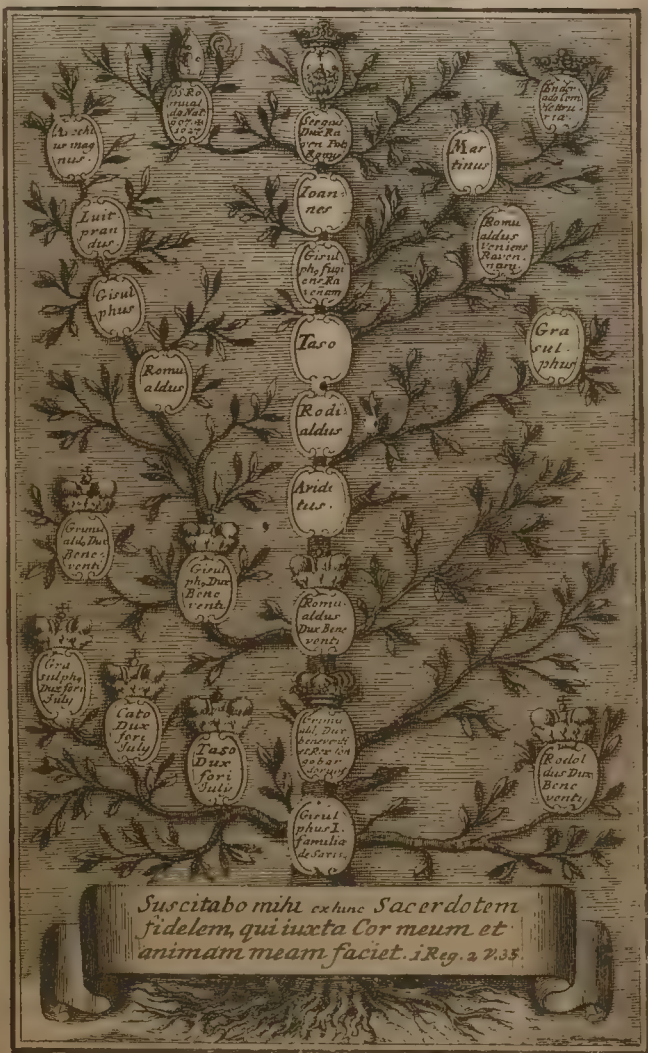
Hoc autem unum in primis Lectorem meum nôsse desidero: quia non multa per eum facta miracula in hac ego descriptiuncula colligam, sed potius quod ad edificationem omnimodis attinet, conversationis ejus ordinem referre contendam. Beatus siquidem Vir in tantum se humilitatis tegmine à vento vanæ gloriæ custodivit, quod undecunque humanis oculis videri mirabilis potuit, studiosissima occultatione suppressit. Quæ tamen miracula etiamsi minimè fecisset, mirabilem vitam ducens, minori veneratione dignus non esset; neque enim Præcursor Domini fecisse miracula legitur, Quo majorem nullum inter natos mulierum surrexisse, Veritas ipsa testatur. * Nonnulli enim Deo se deferre existimant, si in extollendis San-

*Et eorum virtutibus mendacium fingant Hi-
nimirum ignorantes Deum nostro non ege-
re mendacio, relicta veritate, quæ ipse est,
falsitatis ei putant se placere posse comen-
to. Quos benè Hieremias redarguit, di-
cens : Docuerunt linguas suas loqui
mendacium, ut iniquè agerent, labo-
raverunt. * Qui enim ultrò oblatam sim-
plicem veritatem referre facile poterant,
in componendis, quæ nesciunt, cassò labore
desudant : Et quò se pro Deo stare quasi
adjutores autamant, eo ut re vera falsi te-
stes contra Deum pertinacitè pugnant ;
Apostolo Corinthiis attestante, qui ait :
Si Christus non resurrexit, inanis est
prædicatio nostra, inanis est fides ve-
stra : * deinde subjungit : Invenimur
falsi testes Dei, quoniam diximus testi-
monium adversus Deum, qui suscita-
vit Christum, quem non suscitaverit. *
Sed quia necessitate ad scribendum coa-
cti, velut commoti ista præmisimus, jam
precibus ejus, de quo loquimur, Deo opi-
tulante ad narrationis ordinem
veniamus.*

* Jerem. 9. 5. * 1. Cor. 15. 14. * 1. Cor. 15. 15.

Inci-

S

R

Prin

C

E

Hun

Quod

cum

pit in

Incipit Vita
 SANCTISSIMI PATRIS
 ET
 PATRIARCHÆ
 ROMUALDI.
 PARS PRIMA,

Primi Capitis membrum primum.

Causa Conversionis Sancti
 ROMUALDI.

ECLARA CœLO benedicta stirpe raVennæ
 Nobilis exortus flos Romualdus erat.

Hunc (ubi bis denos vanis in arceribus annos
 Egit) sollicitæ tædia mentis agunt.

Unde puer venans per sylvas sæpè gemebat ;
 O loca pro obsequiis Numinis apta mei !

ROmualdus igitur Ravennæ Ci-
 vitatis oriundus , ex Illustrissima
 Ducum fuit stirpe progenitus. Qui
 cùm jam in adolescentiam provenisset, cœ-
 pit in peccato carnis proclivis existere, quo
 vide-

videlicet vitio illa ætas impugnare homines præsertim divites, vehementius solet. Mente tamen Deo devotus, frequenter se tentabat erigere, facturumque se magnum aliquid proponebat. Nam & si quando se ad studium venationis accingeret, ubicunque per sylvas amœnum locum reperire poterat, mox se ad eremi desiderium ejus animus accendebat, dicens intra se : O ! quam benè poterant Eremitæ in his nemorum recessibus habitare, quàm congruè possent hîc ab omni sæcularis strepitûs perturbatione quiescere ! & ità mens ejus cœlitus inspirata, jam divinabatur in amore, quod impleturus erat postmodum opere.

omi-
plet.
er se
num
lo se
cun-
tire
ejus
O!
cessi-
ecu-
ens
r in

RE

Cereus eae. Parens male sorte cupidine rapta
 hunc cognatum provocat ense suum.
 hunc invito vocatur adesse duellum
 quos spectante miser Patris ens cadit.
 ipsa Patris fecisse dolet, sibi consultat, et
 clausens timidis tecta subire dormitis

PRIMI CAPITIS

Membrum Secundum.

SErgius ecce Parens malè fortè cupidine raptus
Auri cognatum provocat ense suum.

Filius invitè vocitatur adesse duello,

Quo spectante miser Patruus ense cadit.

Iussa Patris fecisse dolet, sibi consulit ergò

Classensis timidus tecta subire domûs.

HUic erat Pater, nomine Sergius, mundo vehementè intentus, & omninò secularibus negotiis implicatus. Qui dum adversùs quemdam propinquum suum exortis simultatibus pro possessione prati inimicitias exerceret, videns filium suum Romualdum in contentione mollèscere, criménque fratricidii médullitùs formidare, minari cœpit exhæredem facere, si in eadem diutiùs sententia permaneret. Quid plura? tandem utrâque inimicantium partes ex urbe ad litis materiam prorunt, arma corripiunt, bellum sociale committunt: & dum cominùs hinc inde pugnatur, repentè manu Sergii inimicus, & affinis occiditur. Romualdus autem licèt nullum, perempto vulnus inflixerit, quia tamen interfuit, pœnitentiam tanti reatûs accepit, móxque ad Classense Monasterium Beati Apollinaris, more homicidarum diebus quadraginta permanens in luctibus properavit.

*Frater in obsequium datus illi multa perorat
linquere cum mundo tecta paterna monet.
fratue pia hinc sive eni: nisi tu quid muneris offeras
Sanctus Apollinaris, sibi visus erit!
ille, relinquam. Et sem, sibi nocte apparuit alms.
Ex hoc C. en fr VC IVes brachia VIC ta Dab at.*

CAPUT II.

Ipsa conversio, & quia corpus
B. Apollinaris sine dubio in Classensi
Monasterio jaceat.

FRater in obsequium datus illi multa perorat,
Linguere cum mundo tecta paterna monet.
Fraude piâ hinc juveni: mihi tu quid muneris offers,
Sanctus Apollinaris, si tibi visus erit?

Ille: relinquam orbem; sibi nocte apparuit Almus:
EX hoc (en frVCtVs) braChla VICta Dabat.

Illic autem districta se pœnitentiâ jugiter
macerans, cœpit cum quodam conver-
so quotidianum habere colloquium, à quo
etiam juxta mediocritatem sensus, bonæ
exhortationis audiebat sæpè consilium.
Quem cum conversus frequentèr admone-
ret, sæcularem vitam omninò postponere,
& ad sanctæ conversationis ordinem festi-
nare, sed ad hoc mentem ejus humiliare
nullatenus posset, aliquando inter cætera
velut gratulabundus intulit, dicens: Si tibi,
inquit, ego B. Apollinarem corporali specie, ita ut
eum manifestè videre possis, ostendero, quid à te præ-
mii reportabo? ad hæc Romualdus, firma, in-
quit, & inviolabili me obligatione constringo, quia
mox, ut Beatum Martyrem videro, apud sæculum
ulterius non manebo. Hortatur ergo, Conver-
sus, ut ipsa nocte Romualdus dormire post-
poneret, & unâ secum intra Ecclesiam in
orationibus vigilaret.

Cúm-

Cùmque nocturno silentio longanimiter ambo in oratione persisterent, ecce circa gallicinium noctis Beatus Apollinaris, his duobus manifestè videntibus, exiit de sub-altari, quod in medio Ecclesiæ ad honorem Beatissimæ Virginis Mariæ cernitur esse constructum. Visus est autem exire ab orientali parte, illinc videlicèt, ubi marmor porphyreticum jacet. Confestim verò tantus splendor totam replevit Ecclesiam, ac si sol fulgoris sui radios intra ipsos parietes cohiberet. Tunc Beatissimus Martyr Sacerdotalibus infulis mirabiliter exornatus, aureum in manu portans thuribulum, cuncta Ecclesiæ incensavit altaria, & hòc factò, statim unde exiêrat, rediit, & mox omnis ille splendor eum prosequens, apparere cessavit.

Cœpit itaque Conversus Romualdo durus nimirùm exactor vehementer insistere, & ut impleret, quod ultrò promiserat, anxie postulare. Cùmque Romualdus adhuc resisteret, & eandem visionem cernere denuò flagitaret, alia nocte similiter in oratione persistunt, & Beatum Martyrem per omnia, sicut priùs aspiciunt. Unde etiam postmodùm si de corpore prædicti Martyris aliquando quæstio oriretur, Romualdus penitus affirmabat in ipsa Ecclesia esse reconditum : & quamdiù Vir sanctus vixit,

vixit, hoc proferre testimonium non cessavit. Habebat quóque Romualdus consuetudinem ante præcipuum altare Ecclesiæ orationi frequenter incumbere, ibiq; postquam fratres abscederent, multis Deum satagebat gemitibus exorare. Dúmque hoc quodam die post visionem attentius faceret, tantò mox Divini amoris igne mentem illius Spiritus Sanctus accendit, ut in fletum repentè prorumperet, uberes achrymarum rivos restringere non valeret, Monachorum se pedibus prostratus advolveret, tradi sibi monasticum habitum innarrabili desiderio flagitaret. Monachi verò dum Patris ejus duritiem metuunt, conversioni illius aditum, pandere non præsumunt. Honestus autem, qui tunc Ravennæ Archiepiscopalem Cathedram obtinebat, olim Classensis Cœnobii Abbas extiterat. Hunc ergo Romualdus impiger adiit, eique omne sui cordis desiderium pate fecit. Qui alacer factus castæ concupiscentiæ exhortationis stimulos addidit, fratribusque ut eum suo Collegio incunctantèr asciscerent, imperavit. Hujus itaque patrociniò Cœnobitæ suffulti, Romualdum intrepida securitate suscipiunt, eique sanctæ conversationis habitum tradunt. In eo igitur Monasterio triennium ferè transegit.

*jam novus hic Monachus, quò non ferventior ullus,
reddita vota Deo temnere quòq; notat.
increpat intrepidus, laxosq; redarguit omnes,
in Christo fratres, dum cupit esse pios
agriu; hocce ferunt, tractant de morte Novelli;
vertit at omnipotens impia vota Deus.*

CAPUT III.

Quomoddò Monachi correpti,
Sanctum Romualdum de solario
præcipitare voluerunt.

JAm novus hic Monachus, quò non ferventior ullus,
Reddita vota Deo temnere quémque notat.
Increpat intrepidus, laxòsque redarguit omnes,
In Christo fratres, dum cupit esse pios.
Ægrius hocce ferunt, tractant de morte Novelli,
Vertit at Omnipotens impia vota Deus.

SEd cum ibi cerneret nonnullos per lata
gradientes remissiùs vivere, sibi autem
arduam perfectionis semitam, quam mens
dictabat, arripere non licere; quid sibi
agendum esset, sollicitè in semetipso cœpit
inquirere, multisque cogebatur cogitatio-
num fluctibus æstuarè. Præsumebat autem
levitèr conversantium vitam durè corri-
pere, & sæpè ad eorum confusionem præ-
cepta Regulæ in testimonium convocare.
Cùmque in redarguendis eorum vitiis ve-
hementèr insisteret: illi autem junioris, &
Novitii verba pro nihilo deputarent, tan-
dem hoc opprobrium non ferentes, dum
propriam emendare vitam despiciunt, de
corripientis morte tractare cœperunt. So-
lebat denique Romualdus per noctem cæ-

teris fratribus maturiùs surgere, & si oratorii adhuc janua clausa esset intra ipsum dormitorium in orationibus excubare. Erat autem prædictum ædificium more Solarii altè ædificatum. Hoc itáque invenerunt filii Cain diabolo dictante, ut dum Romualdus antè alios solito more consurgeret, ipsi eum per Solarii speculum, verso deorsum capite, in terram præcipitarent. Quæ res, postquam Romualdo per conscium conspirationis innotuit, ille jam de cæterò intrà cordis cubiculum clauso oris ostio, orans Patrem suum, imminens periculum devitavit. Hoc itáque modo dum sibi cavit præcipitum corporis, fratribus, nè in animarum mortem corruerent, barathrum clausit iniquitatis.

ora-
tum.
Erat
larii
unt
ual-
ipfi
tum
res,
spi-
tra
ans
evi-
ræ-
na-

A-

CAPUT IV.

Quomodò Romualdus se ad
Eremum contulit.

TRans mare ùt audivit, quòd eremo vita Marino
 Sancta sit; ut valeat, liber abire petit.
 Quem veniâ Abbatis sic ad se pervenientem
 ILLICò Cong. VDens eXCipit Iste seneX.
 Sic flamma erupit, latuit, quæ corde per annos
 Multos; en nemorum jam pia lustra colit!

Cúmque in ejus animo perfectionis amor
 magis, ac magis in dies cresceret, nul-
 lámque mens ejus requiem inveniret, audi-
 vit, quia in Venetiarum partibus quidam
 spiritualis vir esset, Marinus nomine, qui
 Eremiticam duceret vitam. Consensu itá-
 que ab Abbate, & fratribus, nimirum facil-
 limè impetratò, ad prædictum venerabilem
 Virum navigio discurrente pervenit, & sub
 illius regimine degere humillima mentis de-
 votione instituit. Erat autem Marinus in-
 ter cæteras virtutes vir simplicis animi, &
 sincerissimæ admodum puritatis, nullo qui-
 dem magisteriò eremiticæ conversationis
 edoctus, sed ad hanc solummodò bonæ vo-
 luntatis impulsu fuerat incitatus. Porro
 autem hunc vivendi morem habebat, ut per
 continuum anni circulum tribus in hebdo-

mada feriis mediam panis buccellam, & pugillum fabæ gustaret: tribus verò vinum & pulmentum discreta sobrietate perciperet. Psalterium quidem per dies singulos totum canebat. Sed nimirum rudis, & nullatenus ordine vitæ singularis instructus, sicut ipse postmodum Beatus Romualdus hilariter referebat, plerumque de cella exiens, unâ cum Discipulo passim per latitudinem eremi psalendo spatiabatur, nunc sub ista arbore vicanos, nunc sub illa tricenos, vel quadragenos concinens Psalmos. Romualdus autem, quia sæculum idiota reliquerat, aperto Psalterio, vix suorum versuum notas syllabatim explicare valebat: & hæc oculorum in ima defectio intolerabilem sibi importunitatem accidiæ generabat. Marinus verò virgam in dextera gerens, Romualdo è diverso sedenti sinistram capitis partem sæpissimè verberabat. Post multa autem Romualdus gravi admodum necessitate compulsus, humiliter ait: *Magister, si placet, à dextero me deinceps tempore percutere, quia jam levæ auris auditum funditus perdo.* Tunc ille tantam ejus patientiam admiratus, indiscrætæ severitatis temperat disciplinam.

pu-
m&
eret.
rum
ate-
cut
ari-
ns,
nem
ista
vel
aal-
rat,
no-
nac
sibi
la-
Ro-
itis
alta
ces-
, si
ma
ille
di-

A-

grande nefas o Petre patris ut sceptrum ferres,
 non horres mortis causa fuisse Ducis
 noxam fac doleas. Supremi iudicis ira
 ne te praeueniat, curius inde lues,
 hæc Romualdus. v. Petrus, complexus, Joannes
 nuntia cant mundo, se dat vobis, Deo.

CAPUT V.

Qualiter Petrus Urseolus est
primò Dux factus, & postmodum
sit conversus.

GRande nefas ô Petre patras ! ut Sceptra teneres,
Non horres mortis causa fuisse Ducis ?

Noxam fac doleas, Supremi Iudicis ira

Ne te præveniat, durius inde Iuas,

Hæc Romualdus. Ii; Petrus, complèxque Joannes

Nuncia dant mundo, se dat uterque Deo.

Eodem ferè tempore Petrus cognomi-
ne Urseolus, Dalmatici Ducatûs guber-
nabat habenas. Qui videlicèt ad hujus fa-
stigium dignitatis ascendere idcirco merue-
rat: quia decessoris sui, Vitalis scilicèt Can-
diani, peremptoribus fautor extiterat. Cur
autem ille à suis extinctus sit, non abs re esse
arbitror, si servatæ compendiò brevitatis
exponam. In conjugium namque Germa-
nam Hugonis magni illius Marchionis ac-
ceperat, & æmulatione Leviri suadente,
multos, ex Longobardiæ & Tusciarum par-
tibus milites profligatis pecuniarum stipen-
diis, acquirebat. Hoc autem Venetiarum

incolæ non ferentes, clam iniêre consilium, ut repentino impetu Ducis palatium armati violentèr irrumperent, eúmque cum omni domo sua in ore gladii absq̃ne ulla retractione necarent. Hujus denique conventiculæ conjuratione comperta, Vitalis Dux, nocturnis, diurnisque vallatus excubiis, hostiles insidias ad nihilum redigebat. Illis autem hæc, & illa tentantibus, sed ad inceptæ factionis effectum attingere non valentibus, tandem visum est, ut Domum Petri, quæ Ducis Palatio adjacebat contigua prius incenderent: Istoque modo, & Ducem caperent, & universa ejus domestica concremarent. Istius verò rei experiendæ consensum à Petro, qui eorum consilii particeps fuerat, flagitantes, hujus tandem mercedis fœdere pacti sunt, ut pro una ejus domo, quam igne consumerent totam ditioni illius Venetiam subderent: & deleti illò, quem exosum habebant, Ducem hunc locò ejus protinùs subrogarent. Hoc igitur modò Petrus Dalmatici Regni adeptus est Principatum, qui postmodum ambitionis suæ jam voluptate potitus, respectu Divinæ gratiæ demum corde compunctus est.

Quidam autem venerabilis Abbas, Guarinus nomine, ex ulterioris Galliæ finibus
 ora-

orationis gratiâ per diversas mundi regiones peregrinari solitus erat. Hic quoque ad Ducem veniens, ab eo protinûs, ut sibi ad evadendum tanti reatûs periculum, consultum præberet, exactus est. Accersitis igitur Marino & Romualdo hoc sibi communi jubetur sententiâ; ut sæculum, simul cum ipso, quem per nefas invaserat, Ducatu, relinqueret: & quia ad alienæ dominationis arcem injustè proruperat, ipse se alienæ potestatis dominio subjugaret. Ille autem homo nimirum in potestate positus: quia conversionem suam manifestè facere ausus non est, tutum putavit hoc utendum esse consiliô. Imminente igitur festivitate sancti cujusdam Martyris, ex cujus vocabulo Basilicam in propria possessione adhuc privatus habuerat, illic pridie Uxorem suam præmisit, ipse quasi mox secuturus; hoc ei præcipiens, ut & ornatum Ecclesiæ accuratissimum provideret, & secum venientibus sumptuosas epularum delicias in crastinum præpararet. Ipse autem post conjugem remanens, his de suis thesauris, quæ sibi videbantur, ablatiis, cum quodam suo familiari, Joanne scilicet Grandenico, qui præfatæ conjurationis conscius fuerat, & cum tribus illis Beatis Viris, quos præposuimus, navem ascendit, deinde in Galliam

ad Monasterium Quarini magnus conver-
sus aufugit. Petro igitur & Joanne Mona-
chis in sancti Michaelis cœnobio factis;
Marinus & Romualdus non longè à Mona-
sterio degentes ad singularem vitam, cui
asueti fuerant, revertuntur. Quibus etiam
ipsi jam dicti fratres, peractô vix annuô spa-
tiô, ad perferendam ejusdem solitudinis
districtiorem aggregati
sunt.

CAPUT VI.

Qualiter Sanctus Romualdus
uno annò de pugillo ciceris per diem,
& tribus annis de sua agricultura
vixit.

ANnus abit; ciceris, quò non nisi fortè pugillus
Elix fuerat quâlibet esca die.

Tres abiêre, quibus simul is, sociûsque Joannes
Terram indefessâ concoluêre manu.

Tanta Senex spectat multùm miranda Marinus

De Vo Vet hin C se n Vn C, CVI Cap Vt ante f VIt.

INterea Romualdus accenso mentis desi-
derio, cœpit de virtutibus in virtutes mi-
rabilitèr crescere, & reliquos fratres san-
ctæ conversationis gestibus longiùs anteci-
re: ut jam quidquid inter fratres, sive de
spiritualibus, sive etiam de corporalibus ip-
se decerneret, cunctis volentibus, ejus om-
ninò sententia prævaleret. Ipse quoque
Marinus gaudebat Romualdo esse devo-
tus, cui nuper fuerat ipse prælatus. Per
continuum quippè annum Romualdus ni-
hil aliud in cibum habuit, nisi tantùm per
singulos dies ex uno pugillo elixi ciceris vi-
xit. Tribus verò annis ipse, & Joannes
Grandenicus sarculis terram frangentes,
& triticum seminantes, ex manuum suarum
labore vixerunt. Qui nimirum dum agri-
culturam exercebant, pondus jejuniû
duplicabant.

*Hic miles Christi. quæ non monstra, horrida monstra
Sustulit, et stimulos, Carnis, honoris, odum:
quingus quiescentis demoni crura occupat annis,
Corpus ut infestans, læderet ipsam animam.
Sed hæc cuncta uno Romualdus nomine Jesu
vicerat inde Deo grata trophæa ferens.*

CAPUT VII.

De diversa pugna diaboli, quam sustinuit.

Hic Miles Christi quæ non monstra, horrida monstra
Sustulit, & stimulos, carnis, honoris, opum?
Quinque quiescentis dæmon crura occupat annis,
Corpus ut infestans, læderet ipsam animam.
Sed hæc cuncta unò Romualdus nomine J E S U
Vicerat, inde Deo grata trophæa ferens.

Impugnabat tamen diabolus Romualdum
multis, & variis tentationum immisioni-
bus, maximè initio conversionis, mentem-
que ejus per multa vitiorum incentiva ra-
ptabat, modò illi in memoriam revocans,
quæ & quanta, ut puta vir strenuus in sæcu-
lo acquirere potuit; modò, quæ ingratis pro-
pinquis, nec dum post se concupiscibilitèr
hæreditanda reliquit; modò parva nimis,
& nullius meriti esse, quæ faceret, accusa-
bat; modò tanti laboris horrorem incuti-
ens, longæ vitæ spatium promittebat. O
quàm sæpè cellulam ejus percutiens, eum
cùm adhuc vix obdormisceret, excitavit,
& quasi jamjam imminente crepusculo, per
totam noctem vigilando deduxit! per con-
tinuum fermè quinquennium, super pedes
ejus, & crura diabolus nocturno tempore
jacuit:

jacuit: & ne huc, illucque se facile verteret, typô phantastici ponderis aggravavit. Quis explicare valeat, quot frementes viti-
 orum bestias pertulit? quàm sæpè præsen-
 tes iniquos spiritus durissimis increpationi-
 bus effugavit? unde etiam si fratrum ali-
 quis silentii tempore cellam ejus quavis re-
 cessitate compulsus adiret, statim miles
 Christi paratus ad prælium, solito more,
 ipsum esse existimans diabolum, claris vo-
 cibus increpabat, dicens: *Quo tendis modò tur-
 pissimè? quid tibi in erêmo de cælo dejecte? Recede
 canis immunde, evanesce, coluber veterinosè.* His
 igitur, & hujusmodi verbis declarabat se
 cum malignis spiritibus in acie semper as-
 sistere, & fidei se armis accinctum, provo-
 cantibus hostibus in campum pro-
 tinùs obviare.

te-
it.
vi-
n-
ni-
li-
e-
es
c,
o-
r-
de
tis
se
af-
o-

*Strictius observat ieiunia quinque per annos
atq; decem ex vita fors sibi nota Patrum.
Genia sed inflectens Petrus Pater inclite dicit;
non par sum tantis, auxit ei inde dapes.
fratribus humispum pastorem aliquando futurum
nuntiat et factum est, dixit ut ante suis.*

Un
mu

ST
Genū

Fratriū

C

incid
fratr
laritē
tēr co
jejun
victic
tim R
cimē
sterit
quia
jamja
succu
mualo
surger
dia co

CAPUT VIII.

Unum genus vitæ sancti Romualdi: & de poenitentia Petri Ducis, & Prophetia ejus.

Strictius observat jejunia quinque per annos,
Atque decem ex vita fors sibi nota Patrum.
Genûa sed inflectens Petrus Pater inclite ! dicit:
Non par sum tantis; auxit ei inde dapes.
Fratribus hunc ipsum Pastorem aliquando futurum
Nunciat, & factum est, dixit ut ante suis.

Contigit autem, ut aliquando librum.
de vita Patrum legens, in illum locum
incideret, ubi contipetur, quòd quidam
fratres per continuam hebdomadam singularitèr
jejunantes, Sabbatorum die paritèr
convenirent; ipsòque, & Dominico die
jejunii rigorem interponerent, & remissiùs
victitarent. Quem vivendi ordinem statim
Romualdus arripuit, & in eo quinde-
cimferè annis, vel eo ampliùs continua au-
steritate permansit. Petrus autem Dux,
quia multis educari deliciis solitus fuerat,
jamjam sub tam districti jejunii pondere
succumbebat. Unde se ad pedes Beati Ro-
mualdi humiliter stravit. Jussus verò, ut
surgeret, necessitatem suam cum verecun-
dia coactus aperuit. *Pater ! inquit : quia*

magnum corpus habeo, pro peccatis meis ex hac paximati medietate sustentare me non possum. Romualdus igitur fragilitati pie compatiens, consuetæ mensuræ quadram paximati superaddidit, & sic labenti jam fratri, nè omninò deficeret, misericordiæ manum tendit, & ad peragendum benè vivendi iter, quod cœperat, confirmavit. Hunc filius ejus sibi æquivocus, vir valdè secundum sæculum prudens, aliquando visitavit. Cui Pater, nescio, utrum prophetiæ spiritu, seu revelatione aliqua? quæcunque sibi essent eventura prædixit. Novi, inquit, fili mi, procul dubio, quia Ducem te constituent, & prosperaberis. Tu tantummodò satage, ut & Ecclesiis Christi sua jura conserves, & erga subditos alicujus amore vel odio à justitia non declines.

pa-
Ro-
ns,
fu-
nè
te-
ndi
anc
fe-
vi-
ne-
ta-
vi,
en-
ge,
ub-

CAPUT IX.

Aliud vivendi genus Sancti ROMUALDI.

ARcta parùm laxat jejunia motus amore
Fratrum , semper ajens : sit sitis atque fames.
Somnò uti parcè (nè mens oppressa sopore
Numinis obsequiis sit minus apta) monet.
Dictis sub noctem hinc precibùs dormisse repertum
Non potuisse sacras (sanxit) adire dapes.

POST hæc autem Romualdus iterum le-
gens, quia sanctus Sylvester Urbis Ro-
mæ Episcopus Sabbatorum diem jejunan-
dum esse, ut revera sancti Paschatis Vigi-
lias instituerit, innox remissionem Sabbati
in quintam feriam commutavit, & sic infir-
morum imbecillitati consulens longum je-
junium discretionem habita faciliùs reddidit,
hanc nimirùm vivendi regulam cunctis se-
ctatoribus singularis vitæ præfigens, ut tunc
se unusquisque eremiticæ vitæ jejunium
tenere cognoscat, si per hebdomadam tri-
duanas, & biduanas jejunando quinta fe-
riâ, & Dominicis diebùs olera, vel quod-
cunque liquamen cum gratiarum actione
percipiat, exceptis videlicet duabus anni
Quadragesimis, in quibus non solum ipse,
sed & plerique sui Discipuli totius hebdo-
madæ

madæ soliti erant continuare jejunium. Et certè satis congruum erat, ut, qui Deum in choro laudare semper studebat, & tympano, præcipuas modulationis harmonicæ consonantias, Diapason videlicet & diapente, atque Diatessenon jugitèr in aures incircumscripti luminis personaret. Jejunare autem omninò, hoc est, diem absque ullo cibo transigere, licèt ipse sæpissimè fecerit, aliis omni modo prohibebat. Dicebat enim ad perfectionem tendenti hoc ad summè congruè, ut quotidie commedat, & semper esuriant, quatenùs hoc caro per consuetudinem leviget, quod grave Novitiis initio conversionis apparet. Parvi pendebat autem si quis ad tempus magnum, quid inciperet, si non etiam in eo longanimitèr perseveraret.

Vigilias verò temperatè & cum magna discretionè faciendas maximè suadebat, nè cui fortasse contingeret, ut sopori, peractis nocturnis officiis, consentiret. Sanè hujusmodi somnum Vir sanctus in tantum habebat exosum, ut si quis ei confiteretur, post duodecim Psalmorum vigilias, vel maximè circa diluculum obdormisse, nequaquam posset eo die cum ejus licentia Sacra Missarum Solemnia celebrare. Dicebat etiam meliùs esse, si possibile sit, unum Psal-

num ex corde , & cum compunctione cantare , quàm centum cum mentis fabulatione percurrere. Cui autem hæc gratia perfectè data non esset, hortabatur tamen, nequaquam desperare, nequaquam vel ab ipsa corporali exercitatione tepescere, donec ipse , qui voluntatem dedit , tribuat etiam aliquando facultatem. Tantummodo orationis incensum mentis intentio in Deum semel fixa custodiat, quod exterius veniens cogitationum aura perturbat. Ubi enim est intentio recta , contra voluntatem cogitatio veniens non est nimium formidanda.

*Per comitem Patri devoto vacca Colono
vi rapitur, petit hic a Patre tristis opem.
accedens reddi vitulam Pater orat, at illinc
re non effecta, cogitur ire domum
en! quas ille precēs tempſit, Deus audyit ultor
vaccae harente tolo faucibus ille perit.*

CAPUT X.

De Comite, qui vaccam rapuit,
& eam comedendo, necatus
est.

PER Comitem Patri devoto vacca colono
Vi rapitur, petit hic à Patre tristis opem.
Accedens reddi vitulam Pater orat, at illinc
Re non effectâ, cogitur ire domum.
En! quas ille preces tempfit, Deus audiit ultor.
Vaccæ hærente bolô faucibus ille perit.

QUODAM verò tempore, dum adhuc in
Galliæ finibus moraretur, familiarem
sibi quemdam habebat agricolam, qui sibi
& utensilia, quibus in cella opus est, ali-
quando faciebat, & si quid ei opportunum
esset, ditior charitate quàm rebus de suæ
paupertatis inopia hilaritèr ministrabat.
Hujus vaccam Comes quidam superbus, &
tumidus missis parasitis, impetu barbarico
rapuit, ejusque carnes præparari sibi ad
prandium cum magna gulæ aviditate præ-
cepit. Eccè autem Rusticus cellam Ro-
mualdi festinus aggreditur, jacturæ suæ ca-
sum clamosis ululatibus vociferatur, spem
suam, & suæ domus ablatam esse conque-
ritur. Sanctus itaque Romualdus ad eun-
dem Comitem concito gradu nuncium di-

rigit, & ut pauperi animal suum reddat, humillima supplicatione deprecatur. Cujus preces lubricus Comes protervo spiritu respuit, & quem saporem crassæ vaccæ lumbi potuissent habere, quia ipso die esset gustaturus, asseruit. Adveniente autem hora prandii, apposita mensâ, vaccæ carnes allatæ sunt, & Divinæ ultionis jam imminente sententia in ipso edendi initio Comes frustum bovini renis abscindens, sibi in os misit. Quod repentinè in illius gutture tam immobilitè hæsit, ut nec ad interiora descendere, nec foras ejici, ullis conatibus potuisset. Sicque inter suorum manus, intercluso spiraminis aditu, terribili morte necatus est. Et undò contra Dei servum concupiscentiam carnis explere ad saturitatem voluit, inde justo Dei judicio carnalem vitam adhuc jejunos amisit.

u-
re-
ef-
bi
a-
a-
al-
te
u-
bi-
n-
e-
us
t,
te
m
i-
e

Stemmata natali præclarus Olipanus Almi
multorum socio hmina Patris adit:
De se Creta vii pans V-Vi Vl nera CorDIs
flagitaz, ac sibi fors sit super anne saLVs:
nulli reponit ei mundum ni fugeris; et sic
quod timere aqñ non timet sic loqr.

CAPUT XI.

De Olibano conversionem promittente.

Stemate natali præclarus Olibanus Almi
 Multo cum Socio limina Patris adit.
 xi seCreta sVI pansVrVs VVLnera CorDIs,
 FLagltat aC sibi fors sIt sVper annè saLVs?
 Nulla (reponit ei) mundum nî fugeris ; & sic
 Quod timuêre alii, non timet ille loqui.

Alius quidam Comes, Olibanus nomi-
 ne, in eisdem Galliarum partibus erat,
 sub cuius jure Monasterium quôque præ-
 dicti Quarini Abbatis fuerat positum. Qui
 sublimi quidem culmine terrenæ potestatis
 erectus, sed multis erat peccatorum moli-
 bus aggravatus. Hic aliquando Romual-
 dum gratiâ visitationis adiit, & cæteris ex-
 tra cellulam manentibus, solus cum solo
 gestorum suorum seriem narrare quasi per
 confessionem cœpit. Cui Vir venerabilis,
 his, quæ ab eo referebantur, auditis, respon-
 dit, alitèr eû salvari minimè posse, nisi mun-
 dum relinquens, ad Monasterium convo-
 laret. Comes autem mox mente turba-
 tus ait: quia videlicèt sui spirituales Viri,
 qui ejus acta cognoscerent, nequaquam
 ita sentirent, néque tam intolerabilem rem
 C 4 sibi

sibi aliquando suaderent. Ascitis itaque
Episcopis & Abbatibus , qui secum vene-
rant, cœpit in commune perquirere, si ita
res sicut Dei servus testabatur, se haberet.
Illi autem Beati Romualdi sententiam om-
nes una voce confirmant, se autem id Co-
miti eatenus non dixisse, terrore constri-
ctos excusant. Tunc Comes, semotis om-
nibus , hoc cum Beato Romualdo, secreto
valdè consilio pepigit, ut ad Casinum Mon-
tem sub prætextu orationis pergeret, & in
Monasterio sancti Bened. & Divino se
servitio irrrevocabilitèr
manciparet.

CAPIT XII.

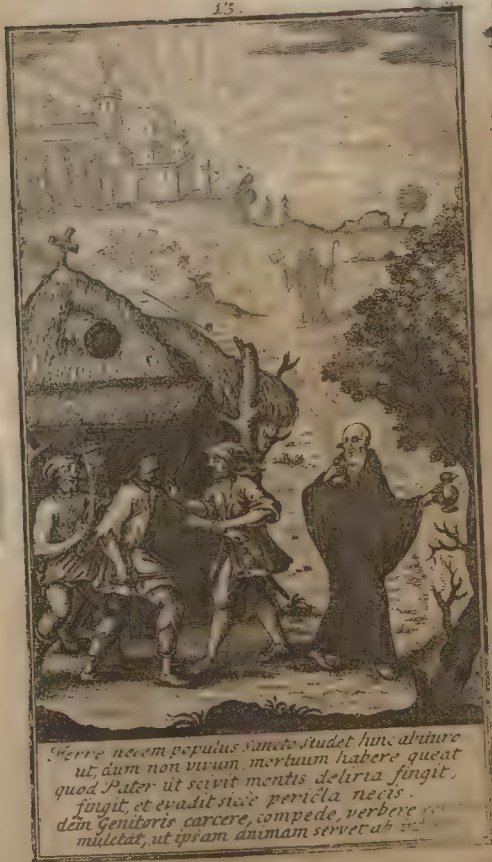
De Sergio ad sæculum reverti volente.

Coenobium genitor quod tendat linquere fratres,
Absentis fatagunt insinuâsse Patri.

Nuncia percipiens nunquam expectata stupefcit
Quid sibi, quidque illi (mente revolvit) opus.
nVnC gVarIne tibi, & Ioannes oLibanI (alt) sIt,
CVra, IstInC VeLoX patrIæ aDibo pLagas.

Interea Sergius Pater Romualdi Monachus efficitur, sed aliquantò post suadente diabolo factæ conversionis pœnitens, in Ægyptum redire conatur. Quod protinus Monachi, Cœnobii videlicet sancti Severi, quod non longius ab urbe Ravennæ est positum, ubi corpore non corde Sergius habitabat, Beato Romualdo indicare per nuncium studuerunt. Hac ille sinistra relatione perculsus, necessarium esse decrevit, ut Guarinus Abbas & Joânes Grandenicus unâ cum Comite ad ejus conversationem pergerent, ipse verò pereunti Patri quantocyus subveniret. Petrus autem Dux extremum jam diem feliciter clausurat. His itaque duobus Comitem in eorum fide commisit, utrique quidem, sed Joanni præcipuè, qui ei subditus erat, per obedientiam specialitèr mandans, ut etiam si Guarinus abscederet, ipse se nunquam à Comite separaret.

13.

CAPUT XIII.

De prudentia sancti Romualdi,
& labore itineris, & de disciplina
in Patrem.

Ferre necem populus Sancto fludet hinc abituro;
Ut dum non vivum, mortuum habere queat.
Quod Pater, ut scivit, mentis deliria fingit,
Fingit, & evadit siccè pericla necis.
Dein genitoris carcere, compede, verberare corpus
Mulctat, ut ipsam animam servet ab interitu.

Audientes autem illius Regionis incolæ, quia Romualdus abire disponeret, nimio mœrore turbati sunt. Et tractantes intrâ se qualiter ab hac illum intentione reprimerent, hoc illis tandem potissimum visum est, ut eum missis intersectoribus, impia pietate perimerent, quatenus, quia eum non poterant retinere viventem, haberent pro patrocinio terræ, vel cadaver exanimæ. His verò cognitis Romualdus caput suum undique decaluavit, & hujus rei executoribus cellulæ ejus jam appropinquantibus, primo ferè diluculô comedere quasi per aviditatem cœpit. Illi autem hoc videntes, dementiam credidêre, & arbitantes mentem læsam esse, corpus lædere dedignati sunt. Sic videlicet, sic prudens
spiritu

spiritualis David infaniâ stultam carnaliter
sapientium superavit astutiam. Nam &
volentes peccare cohibuit , & ad merito-
rum suorum cumulum sine mortis formidi-
ne , mortis periculum declinavit. Dein-
de jam liberâ uti facultate permissus , non
equo fultus , non vehiculo deportatus , sed
solùm in manu ferens baculum , nudis plan-
tis ex intimis Galliarum finibus Ravennam
usque pervenit , ibique Patrem ad sæculum
reverti volentem reperiens , in ligno pedes
ejus fortiter strinxit , gravibus eum vincu-
lis alligavit , Verberibus duris afflixit , &
tam diu corpus ejus pia severitate perdo-
muit , donec ejus mentem ad salutis
statum , DEO medente
reduxit.

lité
n &
rito-
idi-
ein-
non
sed
lan-
ham
lum
des
cu-
&
do-
s

A-

Non bene conveniunt nec in unâ sede morantur
daemon, atq; Deus, dant enim utrinq; vires.
Sergius est testis, cui vincto damone sanctus
Spiritus apparens ignea corda deait.
Orbe hæc Ignatius sic ait Sergius astru
Captans elysijs reficiendus aquas.

CAPUT XIV.

Quomodo Sergius vidit Spiritum Sanctum.

Non benè conveniunt , nec in una sede morantur ,
 Dæmon, atque Deus, dant enim utrîque vices.
 Sergius est testis , cûi victo dæmone Sanctus
 Spiritus apparens ignea corda dedit.
 Orbe hoc IgnitVs siC exIt serglVs astra
 Captans eLlisIls refIClenDVs aqVIs.

Sergius igitur tandem sanæ mentis recepto consilio quidquid priùs retrograda voluntate deliquit , multipliciter postmodum rectis sanctæ conversationis gressibus emendavit. Habebat deniquè inter cætera consuetudinem , antè quamdam Salvatoris imaginem frequentèr assistere , ibique peculiariùs orans , uberibus lachrymis , & multa se cordis contritione mactare. Quadam igitur die , dum ibi attentius in oratione persisteret (nova res , & nostris temporibus inaudita) repentè sibi, nescio qua specie, Spiritus Sanctus apparuit. Qui protinùs à Sergio quis esset ? interrogatus, manifestè, quia ipse esset Spiritus Sanctus , apparuit , & subito quasi pertransiens , ab oculis se aspicientis evasit. Statim ille in extasim raptus , atque ejus , quem viderat, igne succen-

succensus, cœpit per Claustrum Monasterii post eum velocitè currere, fratresque, qui illic aderant, magno fervoris impetu, quò Spiritus Sanctus abisset, interrogare. Illis autem in insaniam eū cecidisse putantibus, atque illum durè corripientibus, asserbat Sergius se Spiritum Sanctum absque ulla dubietate vidisse, & ante suum conspectum visibilitè pertransisse; qui statim languore correptus, lecto decubuit, & intra paucos dies felici consummatione finivit. Hinc sanè probatur quòd Divina voce ad Moysem dicitur: *Non enim videbit me, homo, & vivet.* * Hinc Daniel cum non Deum, sed visionem Dei se conspexisse diceret, addidit: *Elanguis & egrotavi per dies plurimos.* * Rectè igitur Sergius, postquam æternam vitam, quæ Deus est, cernere meruit, à temporali vita mox defecit.

* *Exod. 33. 21.* * *Daniel. 8. 27.*

te-
e,
u,
re.
ti-
re-
ue
n-
im
in-
ni-
o-
ge,
n-
di-
lu-
æ-

A.

*En cum Quarino peregrini more: Joannes
 ut comes, at templo rursus Olibano: / abit
 sed fuit infelix spernens mandata Magistri.
 dum fuerat lapsu pes sibi fractus, equi
 fortior at casu surgit, cum postea fere
 acta triginta annis aspera vita fuit.*

CAPUT XV.

De Crure Joannis propter inobedientiam fracto.

EN cum Guarino (peregrini more) Joannes
 Ut Comes (at tempto rursus Olibano) abit,
 Sed luit infelix spernens mandata Magistri,
 Dum fuerat lapsu pes sibi fractus, equi,
 Fortior at casu surgit, cûi postea ferè
 Acta triginta annis aspera vita fuit.

Olibanus autem Comes suâ relinquens
 filio, multa divitiarum copiâ, quindecim
 scilicet onustis thesauro Sagmariis, comitantibus
 eum Guarino & Joanne, ipso quoque Marino,
 ad Beati Benedicti se Monasterium contulit,
 & vale dicens his, qui secum venerant,
 nîl tale de eo usquè tunc suspicantes,
 multis gemitibus, & amaris se fletibus
 affligentes, ad propria remeare coëgit;
 Marinus autem paulò post Apuliam versùs
 abiit, ibique postmodum in solitudine
 habitans, ab Agarenis est latrunculis interfectus.
 Brevi post tempore Guarinus, orationis
 causâ discurrere solitus, Joannes verò
 fratris exemplo, ad idem religionis officium
 provocatus, Hierosolymam commeare
 pari consilio decreverunt. Hoc igitur
 Olibanus cognitò, tristis & flens,
 obse-

obsecrare devotissimè cœpit, ne se violata fide desererent, sed sicut Beatus Romualdus præceperat, in Dei illum servitio custodirent; addens etiam: *Memento tu saltem Joannes, quia Magister tuus in tua me propensius fide commisit, & titulum tibi inobedientiæ si discedis, opposuit.* Illi autem obstinata intentione in proposito persistentes, relicto tandem Olibano peregrinationis iter arripiunt. Cùmque descendentes de monte jam in campestria declinassent, figentes se loco, necessariū aliquid inter se tractare cœperunt. Et inter agendū, subito Guarini equus furioso rotatus impetu in aliam partem, invito sessore divergit, & Joannis tibiam ferrato calce percussiens fregit. Qui illicò ad terram nimio dolore prostratus, jam serò memor Magistri præcepta ad mentem revocat, & se perfidum, se inobedientiæ reum verbis publicæ confessionis accusat. In fracto nàmque crure didicit, quia fidem frangere peccatum fuit. Et quia ipse rationis capax Magistro inobediens extitit, ad incolumitatis suæ custodiam irrationale animal sessori obedire nescivit. Deinde illuc unde venire cœperat, rediens, cellam sibi ædificari propè Monasterium petiit, ibique per triginta ferè annos, quàm diù vixit, in sancta conversatione permanfit. Multa in eo charitas, mira humilitas, abstinentia verò di-

stri-

stricta nimis & cauta; ita ut nec infra Claustrum Monasterii quispiam sciret, Vir sanctus qualiter jejunaret. Inter reliqua autem virtutum dona ita exosum habebat detractionis vitium, quatenus mox, ut quis ad detrahendum os aperiret, velut sagitta vigore lapidis percussa, in dirigentem protinus redundaret, ita ab eo illius obtreptatio reprimeretur. Post ejus verò obitum nonnulla per eum miracula divinitus facta sunt.

D

CA-

*Vespere ubi quodam Romu alius in ade reclus
orat, non solitus membraq; corp, tremit;
hem stygi in sacrum prorumpunt monstra cubile
percutiunt plagis saucia membra feris
ah gemit et clamat: bone Iesu, charus Iesu!
quo cito seu tonitru tacta dedere fugam.*

CAPUT XVI.

De Sancto Romualdo à dæmonibus percusso.

Vespere ubi quodam Romualdus in æde reclusus
 Orat, non solitus membræque cörque tremit.
 Hem! stygis in factum prorumpunt monstra cubile,
 Percutiunt plagis saucia membra feris.
 Ah gemit, & clamat: Bone JESU! Charus JESU!
 Quo citò seu tonitru tacta, dedere fugam.

Romualdus autem post Patris correptionem, in pallude Classis cellulam figens, in loco, qui pons Petri dicitur, habitavit. Postmodum verò non corporis ægitudinem metuens, non foetoris nauseam perhorrescens, sed nè imbecillitatis occasione quantumlibet se abstinentiæ rigore remitteret, ad Classis itidem prædium, ubi est Ecclesia Beati Martini, quæ dicitur in Sylva, migravit. Ibi verò quadam die dum Completorium cerneret, quia antiquum illic cœmeterium fuerat, ut sæpè fit, subito illi ex hujusmodi recogitatio incidit, móxque ejus animum magnus phantasticæ illusionis horror invasit. Cumque hoc crebriùs in mente revolveret, eccè maligni spiritus repentino impetu cellam ejus ingressi, protinùs illum in terram sternunt, immani

eum cæde conficiunt , & exhaustis longo jejunio membris , durissimos ictus illidunt. Tandem Romualdus inter ipsa percussio- num verbera respectu Divinæ gratiæ visi- tatus , in hanc vocem erupuit : *Chare JESU ! dilecte JESU ! quare me dereliquisti ? nunquid om- ninò me inimicorum manibus tradidisti ?* Ad hæc omnes iniqui spiritus Divina virtute fugati sunt. Et continuò tanta Divini amoris compunctio Romualdi pectus accendit , ut totum cor ejus in lachrymas quasi cera li- quesceret , & de tot allisionibus sauciati corporis nil sentiret. Mox sanus & vali- dus de terra surrexit , & licèt impediante adhuc sanguine , ad eundem Psalmi versum , quem reliquerat , rediit. In ingressu quip- pe dæmonum fenestra cellulæ in frontem illius impegit , in qua manifesta postmodum cicatrix occaluit , quæ evidens vulneris in- dicium , quàm diù Vir sanctus vixit , ostendit.

CAPUT XVII.

De iniquis Spiritibus, qui sibi
velut diræ volucres apparebant.

Sæpè triumphator Romualdus ab hoste reversus,
Nullas insidias, nulla peric'la timet.
Non timet Æthiopum, non corvi, nónque ferarum
Formas atroces hoste ferente stygis.
Hinc studet in Monachos dæmon sua tela dedisse,
His læsus læsis, ut Pater ipse foret.

JAm igitur miles Christi asueto bello ro-
bustior, studebat quotidie ad majora pro-
ficere, de virtutibus in virtutes crescere,
& semper semetipso fortior, nullas jam po-
terat enervati hostis insidias formidare. Sæ-
pè enim sibi in cella residenti velut deterri-
mi corvi, vel vultures, iniqui Spiritus vi-
debantur assistere, & quasi ad custoditum
animalis cadaver, quia non audebant acce-
dere, cogebantur eminùs expectare. Sæ-
pè se in figuris æthiopum, sæpè se per di-
versorum animalium species ostendebant.
Quibus clarus Christi Triumphator insul-
tabat, dicens: *Ecce paratus sum venite; & si
qua in vobis virtus, ostendite. Numquid jam om-
ninò deficitis? numquid jam victi estis, & aliquas
contra Dei servulum certandi machinas non habetis?*
His denique, & hujusmodi verbis confun-

dens iniquos Spiritus confestim eos, velut
missis totidem jaculis, effugabat, qua-
propter videns diabolus quia per semet-
ipsum contra Dei famulum prævalere non
posset, ad callida argumenta conversus
quocúmque Vir sanctus ibat, discipulo-
rum ejus animos adversus eum in mali-
tiam excitabat; ut quia retinere eum ab
accento sui fervoris impetu impossibile
fuerat, saltem ab alienæ salutis cura com-
pesceret: & quia ipse ab hoste superari mi-
nimè posset, vel ex aliis victoriam
non negaret.

CA-

CAPUT XVIII.

De Monachis S. Romualdum, verberantibus , & Divina ira percussis.

Quas sibi misit opes devotus Marchio , Sanctus
In causas studuit distribuiffe pias.
Sed styge mota cohors Clauſtri (ceſſu prodigus eſſet)
Verbera dira dabant (impia facta ?) Patri,
Noſte ſequente domus ruit,heu! ſerè opprimit omnes;
Sic pœna eſt noxæ , mox data, cûique ſuæ.

A Liquando námque ad locum , qui Bal-
neum dicitur, qui videlicèt in Saxena-
ti conſtitutus eſt territorio , tranſit: ubi
etiam non pauco tempore comorans, Mo-
naſterium ad B. Archangeli Michaëlis ho-
norem conſtruxit , à quo non longè cellam
in ea habitaturus intravit. Illuc autem Hu-
go Marchio ſeptem ſibi pro neceſſitate miſit
numiſmatum libras, quas ille , ut benè pro-
digus miſericorditèr diſpenſaret , accepit.
Audito itàque, quòd Monaſterium Palatioli
uiſſet igne conſumptum , ſexaginta Soli-
dos de prædicta pecunia fratribus in adju-
torium direxit, reliquam autem, ut in ſimile
opus expenderet , reſervavit. Cognito
hoc Monachi S. Michaëlis, belluino contra
eum furore commoti ſunt, tum quia pravis

eorum moribus contrarius jam in multis extiterat, tum quia, quæ illi deferebantur, non eis omnia, sed quædam aliis impendebat. Factâ igitur conspiratione unanimiter cellam ejus cum sudibus, & phalangis irrumpunt, verberibus eum multis afficiunt, & direptis omnibus turpiter deonestatum de finibus suis expellunt. Cùm itaque eliminatus abiret, & nimia tristitiæ vis in mentis ejus jam interiora descenderet, hoc apud semetipsum deliberat, ut jam de cætero suæ contentus, alienæ salutis curam omnino postponat. Postquam videlicet cogitationem tantus animus ejus terror invasit, ut si in eo, quod mente conceperat, obstinatè peristeret, periturum se, damnandumque Divino judicio nullatenus dubitaret. Monachi autem compotes diu desideratæ ultionis effecti, & quasi projecto gravi onere levigati, hoc, quod in Dei famulum egerant, multis inter se laudibus efferunt, & in immoderatum ludum, atque cachinum se, lætitiâ lenocinante resolvunt: deinde, etiam ut tanti gaudii solennitatem quodammodo jucundissimam faciant, sumptuosas deliciarum copias sibi ad convivium parant. Erat verò tunc hiems, quæ non solum vicissitudini temporum, sed frigidis quoque eorum mentibus aptissimè congruebat. Unus autem ex eis,

qui

qui in beatissimum Christi famulum sævior fuerat, mel aquirere, unde mulsu epulantibus faceret, satagebat. Cùmque Sapiu fluvium hoc studiò transmearet, subito de ponte deicitur, & fluviali voragine funditus absorbente raptatus, extinguitur. Justo videlicet Dei judicio, ut turbida illum aqua satiare ad mortem; quia in eo, quòd flere debuerat, mellis dulcedinem ad vitæ concupierat voluptatem. Nocte verò dum omnes ex more quiescerent, descendente crebrâ nivium multitudine repentè tota communis ædificii super eos fabrica corruit, & alteri caput, alii brachia, alii crura, vel quælibet alia membra contrivit. Uni etiam eorum oculus evulsus erat, & meritò divisionem corporeæ lucis pertulit, qui divisus à proximo, etiamsi alterum haberet, geminæ cbaritatis unum lumen amisit.

Viso: tot monachis frustra impendisse labores
 optat, montivagus antra relicta feris,
 optat, et ecce tenet lætam Romualdus eremum
 otia dilecta iam sacra pacis agens,
 ast rursum hæc turbat clauensis gloria gentis Apollinaris
 visa ei, et ut repetat, claustra relicta iubet.

CAPUT XIX.

De iussione sancti Apollinaris ad sanctum Romualdum.

Visô tot Monachis frustrâ impendissè labores
Optat montivagis antra relicta feris.
Optat, & eccè tenet lætam Romualdus Eremum,
Otia dilectæ jam sacra pacis agens.
Ast rursùm hæc turbat Classensis gloria gentis *
Visa ei, & ut repetat, claustra relicta jubet.

* S. Apollinaris.

ALiquando autem Vir sanctus non longè
mansit à Catria. Cùmque ibi aliquan-
diu moraretur, manifestè sibi beatus Apol-
linaris apparuit, & quatenus ad suum Mo-
nasterium pergeret, ibique potiùs habita-
ret, ex magna auctoritate præcepit. Quod
Vir sanctus nequaquam negligendum du-
cens, locum, in quo morabatur, sine cun-
ctatione deseruit, & quo missus fuerat,
impiger festinavit.

CA-

*Sanctus Origanum, locus ē socrare palustri
plenus non homini sed domus apta feris.
Incolit, atque arcto sua carcere membra reducit
ut sic liberius mens super astra volet,
Illuc quæ fuerit feritas ei? forma docebat,
non hominis, Spectri verior illa fuit.*

CAPUT XX.

De habitatione ejus in Origario.

Sanctus Origarium (locus est fœtore palustri
Plenus, non homini sed domus apta feris)
Incolit, atque arcto sua carcere membra recludit,
Ut sic liberiùs mens super astra volet.
Illic, quæ fuerit feritas ei? forma docebat
Non hominis, Spectri verior illa fuit.

Inclusus est etiam quodam tempore Vir
venerabilis in palude Cammaclensi, quæ
dicitur Origarium; unde postmodum præ
nimio palustris cœni fœtore, & corrupto
aëre, ita totus tumefactus, & depilatus
exiit, ut nequaquam eadem, quæ inclusa
fuerat, species videretur; Nam & caro
ejus tota eatenùs erat viridis, ut vix
Stellioni discolor appareret.

*dum quondam Sancti Shigio fors hoste Parentis
venerat ignivoro cella cremanda Deo:
noti tunc sollicitat, qui sit salvanda supellex
non extinguenda currit, et haurit aquas
art ut aquam ille preces cito fundit huius ante
conspicuum, et subito flamma fugata fuit.*

CAPUT XXI.

De Cella incensa , & per orationem extincta.

DUm quondam Sancti stygio fors hoste Parentis
Venerat ignivero cella cremanda Deo :
Non tunc sollicitat , quæ sit salvanda supellex ,
Non extinguendæ currit , & haurit aquas.
Ast ut aquam ille preces citò fundit Numinis ante
Conspectum , & subito flamma fugata fuit.

ALio quóque tempore in Insula , quæ Pereum dicitur , habitavit : quæ videlicet Insula à Ravenna Urbe duodecim ferè millibus distat. Ibi verò dum in cella cum quodam venerabili Viro , suo nimirum Discipulo , Guilielmo nomine moraretur , angusti parietes habitaculi repente flamma corripuit , deinde ad alta conscendens , dominari per tecta liberis jam viribus cœpit. Protinùs Vir sanctus ad solitæ defensionis argumenta confugiens , non quæ ibi erant reposita foras extrahere , non , ut mos est , tecti scindulos dissipare , non aquarum abundantiam spargere , non ullis impulsus est ad extinguendos ignes nisibus anhelare , sed solummodò orationem fudit , & confestim stridentes ignium globos Divina virtus extinxit.

CA-

CAPUT XXII.

De Rege hospite S. Romualdi, & quia Abbatiam suscepit.

Sole cadente Otto Sancti penetrabat Eremum,
Cujus in amplexus plenus amore ruit.
Adventus causam tibi Vir venerande revelo:
Abbas Classensis, tu Pater (inquit) eris.
At negat hoc sanctus, Rex instat, Denique victus
offert se tali Velle præesse Iugo.

Eodem verò tempore junior Otto Imperator Classensis Abbatiam ordinare desiderans, optionem fratribus dedit, ut, quem ipsi vellent, indubitanter eligerent. At illi continuo unanimiter expetunt Romualdum. Imperator aut diffidens Beatum Virum ad regiam aulam revocari posse per nuncium, ire ad eum per semetipsum voluit, & ad cellam ejus, sole jam occidente, pervenit. Cui Romualdus, quia magnum hospitem in parva domo susceperat, lectulum suum ad quiescendum dare dignatus est. Coopertorium tamen Rex noluit, quia asperitum judicavit. Manè autem facto, Rex eum suum ad Palatium duxit, tandemque sibi instare, ut Abbatiam susceperet, multis precibus coepit. Qui cum reluctaretur & regiae petitioni assensum penitus denegaret, Rex autem, è contrario ex-

E com-

communicationem, & anathema ab omnibus Episcopis, & Archiepiscopis, & toto synodali Concilio minaretur, tandem imminente necessitate succubuit, & animarum Regimen coactus accepit. Referebat tunc hoc sibi nequaquam videri novum, sed ante quinquennium sibi fuisse divinitus revelatum. Regebat itaque Monachos sub districta regulæ disciplina, néque alicui ab ea declinare impunè licebat, non denique nobilis, non litteris eruditus, per actus illicitos in dextram, levamque partem deflectere, vel à recta conversationis audebar rectitudinē deviare. Vir denique sanctus cordis oculos in cœlum figens, ut Deo in omnibus obtemperasset, non timebat hominibus displicere, hoc autem fratres considerantes semetipsos prius accusant, quia hunc sibi præesse poposcerant: deinde multis eum detractionum susurrationibus lacerant, & duris scandalorum aculeis vexant.

ai-
to
n-
a-
at
p,
us
ub
ab
uc
il-
e-
ar
us
in
ni-
fi-
ia
ul-
a-

A-

*de tibi commissis profectum Pastor anhelās
 dum videt acta nihil, verba nūq̃ nihil,
 intrepīus, quales susceperat antē coactus,
 nūnc Regi propria spontē resignat oves.
 post hac Tiburtes ejus sermone rebellēs
 inter, et Ottonem, bella remota leges.*

CAPUT XXIII.

De Abbatia dimissa : & pace inter Regem & Tiburtes facta.

DE sibi commissis profectum Pastor anhelans
Dum videt acta nihil, verba juvare nihil;

Intrepidus, quales susceperat antè coactus

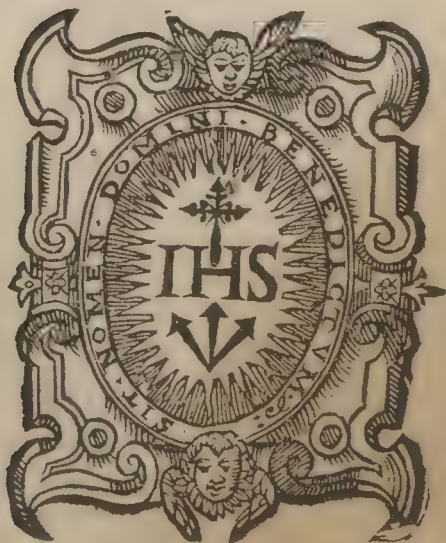
Nunc Regi propriâ spontè resignat oves.

Post hæc Tyburtes ejus sermone rebelles

Inter & Ottonem bella remota leges.

ROmualdus itaque videns; & suam perfectionem aliquatenus minui, & illorum mores proclivius in deteriora converti, Regem impiger adiit, & eo non leviter reluctante, unâ cum Archiepiscopo Ravennate, in utriusque conspectu virgam projecit, & Monasterium dimisit. Porro autem Rex Tiburtinam tunc Civitatem obsidebat. Cives enim inclytum ejus Ducem, Mazolinum nomine, interfecerant, ipsum quoque Regem correptis armis à suis mœnibus exturbârant. Unde non dubium est, Beatum Romualdum illuc ex Divina Providentia missum, qui imminens tot animarum periculum sequestra pace delevit. Hoc etenim

nim inter eos pactus est, ut Tiburtes ad honorem Regis murorum partem diruerent, obsides darent. Ducis verò interfectorem ad ejus matrem catenatum dirrigerent. Quæ sancti Viri fufis ad Deum precibûs, mitigata, crudelitèr offensa, & crimen indulsit, & incolumem ad propria redire permisit.

o-
t,
em
nt,
s,
n-

A-

Quam nequit pacem reperire Venerius unquam
 in Claustro, hæc inter lustra reperta sibi est;
 hunc, quia clam liquit Clastrum, Romualdus adibat.
 Abbatis veniam, commonet, ille petit,
 fecit, ut est mentitus, compor hinc sicci petiti
 frondea lætè iterum tecla relicta subit.

CAPUT XXIV.

De Sancto Venerio.

QUam nequirit pacem reperire Venerius unquam
 In Claustro , hæc inter lustra reperta sibi est,
 Hunc (quia clam liquit Claustrum) Romualdus adibat,
 Abbatis veniam, commonet , ille petat.
 Fecit, ut est monitus, compos hinc sicce petiti
 Frondea lætè iterum tecta relicta subit.

FECIT quóque Venerabilis Vir apud Ti-
 bur alium boni operis fructum, quem
 silentiò prætereundum esse non arbitror.
 Quidam námque beatus Vir, Venerius no-
 mine, habitare primitus in Monasterio cœ-
 pit, cum tanta humilitate & simplicitate, ut
 omnes illum fratres subsannando despice-
 rent, & delirum eum, atque dementem es-
 se putarent. Alii námque illum sæpè co-
 laphizare, alii sordida, qua lebetes lava-
 bantur, aquâ perfundere, alii diversis illum
 solebant conviciorum jurgiis lacerare.
 Cúmque ille se perpenderet inter tot ad-
 versa tranquillum suæ mentis statum ser-
 vare non posse, consortium deferens, in
 solitudinem fugiens properavit. Ubi per
 sex annos absque vino, omni que pulmen-
 to sub nimix distictionis ariditate perman-
 sit: Hunc itaque Romualdus, auditâ ejus
 famâ, visitare curavit. Quem interrogans,

sub cujus regimine degeret, cujusvè arbitrio suæ conversationis obedientiam exhiberet? respondit: se alieno solutum imperiò, hoc sequi, quod sibi utiliùs videretur. Cui Romualdus ait: *Si Crucem Christi portas, superest ut Christi obedientiam non relinquant; Vade igitur, & consensu a proprio Abbate susceptio, revertere, & sub ejus Dominio humiliter vive; quatenus sacri operis ædificium, quod bona voluntas ædificat, humiliter erigit obedientie virtus extollat.* Hæc, & multa, alia ædificationis monita proferens, docuit eum, qualiter cogitationibus suis resistere, qualiter posset iniquorum spirituum infestationibus, repugnare, & ita confirmatum & instructum in multa eum alacritate reliquit. Ille igitur sancti Viri documenta gratantèr amplectens, Abbatem suum protinùs adiit, consensum accepit, & ad dilectam solitudinem quantocyùs remeavit. Volens autem in possessione sui Monasterii habitare, ascendit in quoddam saxum nullis hominum vestigiis pervium, & ab humana penitùs conversatione remotum, ibique per quatuor annos omnino humano solatiò destitutus singularitèr habitans, exceptis tribus buccellis, quas de Monasterio secum detulerat, non panem comedit, non vinum bibit, non coctum aliquid omninò gustavit, sed solùm arborum pomis & herbarum radicibus vixit.

Erat

Erat autem in eodem saxo quædam Conca-
vitas, ubi colligebatur aqua in hieme, ex
qua Vir sanctus tota bibebat æstate. Tan-
dem verò cognito, quod ibi Servus Dei mo-
raretur, cœperunt ad eum multi confluere,
ciborum alimenta deferre, & quæcunque
sibi quasi necessaria ministrare, quorum il-
le nullius indigens cuncta pastoribus peco-
rum, & aliis indigentibus exhibebat. Ex-
hortante autem loci Episcopo Basilicam ibi
fieri & consecrari permisit, in qua ipse ali-
quanto post tempore defunctus est, & à
quibusdam se quærentibus inventus est ac-
clinis ante Altare quasi causâ orationis in
cubitis & genibus jacens. Ubi nonnulla
per eum Dominus miraculorum signa ope-
rari dignatus est. Sic denique, sic bona
terra uberes fructus reddidit, quæ verbi
semen ex ore Romualdi multiplica-
tum suscepit.

*Ci quit Adelberti claustrum sibi forte rebelle,
atria et Ottonis post Romualdus adit:
illum facta Deo se templū reddere vota
urget, at in tempus crastinat Otto fidem.
Le repli Casinū: prope nec est VerbaqVe Sancti
ecce euentus ei Vera fuisse Dabat.*

CAPUT XXV.

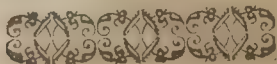
De Tamo & Religione Regis Ottonis.

CAusa Tamus fuerat Crescentii mortis, & ejus,
Quod Rex non timuit contemerare thorum.
Hinc Romualdus huic injungit culmina montis
Gargani nudos ire, redire pedes.
AtqVe IstI VetVit sæCLI Consortia toto
Vitæ DeCVrsV: seClit VterqVe satis.

APud prædictam quóque Civitatem con-
vertit beatissimus Vir (Romualdus)
Tamum quemdam teutonicum, qui, sicut
dicitur, in tantum Regi familiaris & cha-
rus extiterat, ut utriusque vestes utrúmque
contegerent, & amborum manus una pa-
ropsis communi sæpè convivio sociaret.
Crescentius námque Senator Romanus in-
dignationem Regis incurrens, in montem,
qui dicitur sancti Angeli confugium petiit,
& quia munitio inexpugnabilis est. Obsi-
dente Rege ad defendendum se fiducialitèr
præparavit. Cui Tamus ex præcepto Re-
gis jusjurandum securitatis præstitit, & ita
ille deceptus adnitente Papa, qui sibi inimi-
cus erat, quasi reus Majestatis capitalem
sententiam subiit. Cujus uxorem postea
Imperator in Concubinam accepit. Quia
igitur Tamus fraudis conscius & perjurio
E s tene-

tenebatur obnoxius ; idcirco à B. Romualdo jussus est relinquere sæculum , qui mox à Rege licentiam expetens non modo facilem reperit , sed nimium etiam alacrem fecit. Erat enim prædictus Imperator monastico ordini valde benevolus , & nimia circa Dei famulos affectione devotus.

Ipse autem Rex ex eodem crimine beato Viro confessus poenitentiae causâ nudis pedibus de Romana urbe progrediens , sic usque in Garganum montem ad S. Michaëlis perrexit Ecclesiam. Per totam etiam Quadragesimam in Classensi Monasterio B. Apollinaris paucis sibi adhærentibus mansit. Ubi jejuniis & Psalmodiæ prout valebat intentus , cilicio ad carnem indutus aurata desuper purpurâ tegebatur , lecto etiam fulgentibus palliis strato , ipse in storea de papiriis confecta , tenera delicati corporis membra terrebat. Promisit itaque beato Romualdo , quòd imperium relinquens Monachicum susciperet habitum , & cui innumeri mortales erant obnoxii , jam ipse pauperculo subiectus cœpit esse debitor sui.

l.
x
i.
e.
o.
a

a-
is
ic
ë-
m
B.
n-
e-
u-
m
de
ris
to
ns
n-
se

A-

*Bonifacius, Jamus, et socij Duce Patre Casini
 Visunt in montis Vertice coenobium
 hinc Pereum tendunt: ibi quæ tunc Vita sit acta
 aspera? sylvæ, fera, conscia Saxa dabunt:
 contigit hæcce nra cunctis memorabile factum:
 nam pro vili asino dat Remualdus equum.*

CAPUT XXVI.

Quòd S. Romualdus apud Cassinum ægrotavit, deinde ad Pereum venit.

Bonifacius, Tamo, & Socii Duce Patre Cassini, Visunt in montis vertice Cœnobium.

Hinc Pereum tendunt : ibi quæ tunc vita sit acta
Aspera ? Sylva, feræ, conscia Saxa dabunt.

(Contigit hacce viâ cunctis memorabile factum)
Nam pro vili asino dat Romualdus equum.

Romualdus igitur cum eo, quem prædiximus Tamo, & cum Bonifacio Viro clarissimo, quem nunc gloriosissimum Martyrem se habere Russiana gloriatur Ecclesia, & cum aliis conversis Teutonibus à Tiburis oppido ad Monasterium sancti Benedicti, quod in Cassino constitutum est, monte devenit, ibi nempè graviter infirmatus est, sed citò ex Divina misericordia convaleuit. Habebat autem equum satis egregium, quem sibi Busclavi Sclavonici Regis filius dederat, factus ab eo Monachus. Hunc Vir sanctus humilitatis studiò permutavit, & lucrato concambio asinum laudabilis negotiator accepit, nimio quippè Redemptoris nostri desiderio, qui asellæ tergo confederat, Vir venerabilis hoc ipsum animal libentiùs equitabat. Cùm his
igitur

igitur omnibus superius nominatis Romualdus ad Pereum, ubi dudum habitaverat, rediit, ibique denique his & aliis multis fratribus aggregatis, & per cellas singulas constitutis tanto fervore eremiticæ conversationis rigorem, & in se, & in aliis tenuit; ut illorum vita omnibus, ad quos fama eorundem pervenire poterat, mirabilis haberetur. Quis enim non obstupesceret? quis non immutationem divinæ Dexteræ prædicaret, cum vidisset prius homines sericis, imò deauratis vestibus indutos, crebris obsequentium cuneis obconstipatos omnium deliciarum affluentis assuetos, nunc eos cerneret uno birro contentos, inclusos, discalceatos, incultos, & tanta abstinentiæ ariditate contritos? faciebant autem omnes opera manuum, alii scilicet coclearia, alii nebant, alii retia necebant, alii cilicia.

o-
ve.
ul-
u-
on-
ce-
ra-
lis
t?
rae
e-
e-
os
s,
n-
b-
u-
c-
e

Bonfacius cupiens pro Christi Nomine mortem
 obtenta venia in bathrica regna venit.
 en Regi sacra Verba facit non laesus et ignem
 permeat, ergo Sacro Rex petit amne sui.
 ILLVS at frater, qVtVr ferit ense beati
 DVro, ac est svbito CapTVs VerogVe oCVLo.

CAPUT XXVII.

De sancto Bonifacio.

Bonifacius cupiens pro Christi nomine mortem
 Obtentâ veniâ in Balthica Regna venit.
 En ! Regi sacra verba facit , non læsus & ignem
 Permeat , ergò Sacro Rex petit amne lvi.
 ILLIVs at frater gVttVr , ferIt ense beatI,
 DVro , aC est sVbltò CaptVs VtrôqVe oCVLo.

Quorum tamen omnium vitam B. Boni-
 facii conversatio longiùs transcen-
 debat. Hic denique Regis fuerat Consan-
 guineus, & ita charus, ut Rex illum non
 alio vocaret nomine, nisi *Anima mea*. Erat
 autem apprimè liberalium artium doctrinis
 instructus, maximèque in modulationis
 musicæ, studiis approbatùs. Hic itaque
 cum in Capella Regia moraretur, videns
 Ecclesiam antiqui Martyris Bonifacii mox
 exemplò sui æquivoci ad Martyrii deside-
 rium provocatus, ait : *Et ego Bonifacius vocor,*
cur ergò etiam ipse Christi Martyr esse non debeo ?
 deinde quòque jam monachus factus, tanta
 se abstinentiæ frugalitate constrinxit, ut sæ-
 pè dominicis diebus, & quinta tantum feria
 per hebdomadam manducaret. Non nun-
 quam verò, si urticarum vel etiam veprium
 cerneret densitatem illuc se projiciens vo-
 lutabat. Ex quo, cum quidam frater ali-
 quan-

quando eum corripere dicens : *Hypocrita ! quare hoc ad captandos popularis auræ rumores coram omnibus facis ?* nihil aliud respondit quàm : *Tui sint Confessores, mei sint Martyres.* Cum verò post diuturnam eremiticæ conversationis vitam ad prædicandum jam ire disponderet, Romam primitùs pergere studuit, & ab Apostolica Sede consecrationem Archi-Episcopatus accepit. Retulit mihi quidam senex Monachus, qui illum illuc comitatus de Ravennæ finibus fuerat, quia in toto illo itinere Vir venerabilis cum omnibus quidem, qui eum sequebantur, pedestris ibat, sed ipse jugiter psallens, & cæteros longè præcedens nudis semper pedibus incedebat. Pro labore quæsem itineris quotidie comedebat, sed per singulos dies de medio pane & aqua vivens in diebus festis, ignoto scilicet liquamine quotidiano victui poma quælibet vel herbarum radices addebat.

Postquam autem consecratus est, quotidie observabat & monasticum pariter & canonicum in celebrandis horarum Officiis ordinem. Cum verò iam ultra montanos peteret fines, equò quidem vehebatur, sed venerabilis Pontifex, sicuti dicitur nudis cruribus semper & plantis adeò intollerabilem frigidissimæ Regionis tolerabat algorem, ut volens descendere vix pedem à

sub-

subhærente ferro disjungeret , nisi aqua priùs calida subveniret. Ad gentiles autem postremò perveniens, cum tanta cæpit fervidi pectoris constantia prædicare , ut jam nullus ambigeret : Quia Vir Sanctus Martyrium flagitaret. Illi verò timentes, nè sicut post Martyrium beati Adalberti coruscantibus miraculorum signis Sclavonicæ gentis plerique conversi sunt, ipsis quoque similiter eveniret , longo tempore à beato Viro manus artificiosa malitiâ reprimunt , & cupidissimo mòri nòlentes eum occidere crudelitèr parcunt. Cùmque ad Regem Russorum Vir venerabilis pervenisset , & constanti animo prædicationi vehementèr insisteret, videns eum Rex squallidis vestimentis indutum , nudis pedibus incedentem, opinatus est, quia Vir sanctus talia non Religionis causâ proferret , sed idcirco potius , ut pecunias congregaret; promisit ergò sibi, quia si ab hujusmodi vanitate recederet , ipse paupertatem ejus largissîma divitiarum liberalitate ditaret. Bonifacius itaque mox ad hospitium sine mora revertitur , pretiosissimis Pontificalibus ornamentis decentèr induitur , & sic ad Regis Palatium denuò præsentatur; Rex autem videns eum tam decoris vestibus adornatum, ait: *Nunc scimus , quia te ad vanam doctrinam non paupertatis inopia, sed veritatis im-*

pulit

pulie ignorantia. Verúntamen si vis vera credi, quæ asseris, erigantur duæ excelsæ lignorum Catastæ, brevissima à se interstitio separatæ, & igne supposito, cum vaporatæ fuerint, ita ut utriusque struis unus ignis esse videatur, tu transi per medium, quòd si læsus ex aliqua parte fueris, ipsis te penitus consummendum ignibus trademus: Sin autem (quod credi non potest) sanus evaseris, omnes nos Deo tuo ábsque ulla difficultate credemus. Cúmque hoc fœdus non solùm Bonifacio, sed & cunctis, quæ aderant, gentibus placuisset; Bonifacius ita vestitus velut Mitharum Solemnia celebraturus, priùs cum sanctificata aqua & incenso thure undique perlustrans ignem, deinde stridentes flammæ globos ingressus, ita exivit illæsus, ut nec minimus capitis ejus capillus videretur exustus. Tunc Rex & cæteri, qui huic spectaculo interfuerant, catervatim se ad pedes beati Viri projiciunt, indulgentiam lachrimabiliter petunt, & baptizari se instantissimè supplicant.

Cœpit itaque tanta gentium multitudo ad Baptisma confluere, ut Vir sanctus ad spatiosum quemdam lacum pergeret, & in ipsa aquarum abundantia populum baptizaret. Decrevit autem Rex, ut Regnum relinquens filio, ipse quamdiu viveret, se à Bonifacio nullatenus separaret. Frater autem Regis cum ipso paritèr habitans, dum nollet credere, absente Bonifacio ab
ipso

ipso Rege peremptus est. Alius verò frater, qui jam à Regis erat cohabitatione diviſus, mox ad eum venerabilis Vir venit, audire ejus verba noluit, ſed de converſione fratris nimia à adverſus eum irâ ſuccenſus, continuo illum comprehendit, deinde timens, nè ſi vivū teneret, Rex eum de manibus eriperet, in ſua præſentia circumſtante non parva hominum multitudine decollari præcepit. Statim verò & ipſe cœcatus eſt, & tantus eum cum omnibus, qui adſtabant, ſtupor oppreſſit, ut nec ſentire, nec aliquod humanitatis officium agere aliquatenus poſſent; ſed cuncti velut lapides rigidi & immobiles permanerent. Rex autem hoc audiens, nimio dolore percuſſus omninò deliberat, non ſolùm fratrem, ſed & cunctos, qui ſibi tanti reatûs fautores extiterant, gladiis trucidari. Sed cum illuc protinus adveniſſet, & corpore Martyris in medio poſito fratrem ſimul cum reliquis hominibus ſenſibus & motu orbos ſtupefactos adſtare conſpiceret, hoc ſibi cum ſuis omnibus placuit, ut priùs pro eis oratio fieret, ſi forſitan illis Divina miſericordia ſenſum, quem amiſerant, reformarent: deinde ſi aquieſcerent credere, indulto crimine viverent, ſin autem, omnes ultoribus gladiis interirent. Cum igitur & ab ipſo Rege & à cæteris Chriſtianis diutiùs fuiſſet oratum,

tum , non solum prior sensus stupefactis hominibus redditur ; sed insuper consilium , quoque flagitandæ veræ salutis augetur . Nam continuo pœnitentiam sui criminis flebitèr expetunt , baptismi Sacramenta , cum magna alacritate suscipiunt , super corpus quoque beati Martyris Ecclesiam construunt .

Verumtamen ego , si de hoc mirabili Viro cuncta , quæ dici veraciter possunt , virtutum dona referre tentarem , deficeret forsitan lingua , non deficiente materia .

Dum igitur Bonifacii virtus proprio indigeat stylo , idcirco tamen illum cum aliis Romualdi discipulis summotenus hîc memorare curamus , ut ex eorum laude , quam magnus Vir , gloriosus Magister eorum fuerit , demonstremus ; quatenus dum celsitudo clientum aurbus fidelium insonat , quàm excelsus Doctor eorum fuerit , ex Schola , quam tenuit , innotescat .

ho-
um.
tur.
inis
ata
cor-
on-

bili
nt,
ret

in-
liis
ne-
am
ue-
tu-
am
a,

A-

*Salvifica fidei Busclavus motus amore
 pascit Apostolicos mitteret Otto viros:
 pra reliquis hic ei Romualdi legit alumnos,
 ex quibus Joannes et Benedictus abijt.
 Iste In sylva aculis septenis DVIVS annis
 pro Aperiis sacer est sparsus Viri qVe CrVor.*

CAPUT XXVIII.

De sanctis Joanne & Benedicto Martyribus.

Salvificæ fidei Busclavus motus amore,
 Poscit Apostolicos mitteret Otto Viros
 Præ reliquis hic ei Romualdi legit alumnos,
 Ex quæis Joannes & Benedictus abit.
 HisCe In sIJLVâ aCtIs septenIs DVrIVs annIs
 pro sVperIs saCer est sparsVs VtrIqVè CrVoIs

INtereà Romualdo in Pereo adhuc habi-
 tante Busclavus Rex preces Imperatori
 direxit, ut sibi spirituales Viros mitteret,
 qui Regni sui gentem ad fidem vocarent.
 Mox Romualdum Imperator aggreditur, &
 concedi sibi de suis Monachis, qui illuc de-
 stinari utilitèr valeant, deprecatur. Ille
 verò nulli suorum hoc præcipere velut ex-
 prælationis autoritate voluit, sed in eo-
 rum voto ponens sive manendi sive abeun-
 di, eis optionem dedit. Ignorabat enim ex
 tam metuendo negotio voluntatem Dei, &
 ideò non illud suo, sed fratrum potiùs arbi-
 trio comittebat. Interrogante igitur eos, &
 humilitèr obsecrante, tandem duo solumo-
 dò sunt ex omnibus inventi, qui se ultrò ad
 eundem promptos offerunt. Quorum
 unus Joannes, Benedictus alter vocabatur;
 Hi itaque ad Busclavum euntes, in eremo

priùs , eo sustentante manere cæperunt , & ut prædicare postmodum possent , Sclavonicam linguam laboriosè discere studuerunt. Septimo verò anno, cum jam loquel- lam terræ plenè cognoscerent , unum ad Romanam Urbem Monachum mittunt , & per eum à Summæ Sedis Antistite prædi- candi licentiam petunt. Injungunt etiam ut nuncius ille aliquos secum de B. Romu- aldi fratribus duceret, qui eremiticæ con- versationis edocti, cum eis simul in Scla- vorum partibus habitarent.

Busclavus autem volens, coronam sui Regni ex Romana auctoritate suscipere , prædictos venerabiles Viros obnixæ cœpit supplicatione deposcere , ut ipsi plurima ejus dona Papæ deferrent , & coronam sibi à Sede Apostolica reportarent. Qui Regiæ petitioni assensum penitùs denegantes , di- xerunt : *Nos in sacro ordine positi sumus , tractare nobis secularia negotia minime licet : Et ita re- linquentes Regem , ad cellam reversi sunt.* Quidam verò Regis agnoscentes consilium, sed quid Sancti Viri responderint, ignoran- tes copiosi auri pondus , quod mittendum Apostolico fuerat , secum eos detulisse ad cellulam opinati sunt. Deinde intra se conventionem , pacta condicunt , ut noctu eremum latentè ingressi , & Monachos in- terficerent, & pecuniam asportarent. Quos
cum

cum beati Viri tentantes irrupere per-
sensissent, adventus eorum causam proti-
nùs agnoscetes, confessionem inter se fa-
cere, & sanctæ crucis se cœpère vexillo mu-
nire. Erant autem ibi duo pueri eorum
obsequio ex aula regia deputati, qui prout
vires dabant, stare pro Sanctis & furibus
resistere nisi sunt. Fures verò reperto tan-
dem aditu irruentes extractis gladiis, om-
nes paritèr occiderunt. Tunc thesaurum
anxiè perquirentes, sed everlis omnibus
nihil invenientes, ut tanti reatus crimen
obtegerent, & humana Suspicio non armis,
sed flammis potiùs, quod factum fuerat, de-
putaret, cellam incendere, & ipsa conati
sunt Martyrum cadavera conflagrare. Sed
admoti ignes, amissis naturæ viribus, nil
omninò consumere ullis hominum studiis
potuère. Ita enim eos ipsa etiam parietum
materies repellebat, ac si pro lignis duris-
simi silices essent. Frustrati itaque fures
in fugam se conferre nituntur, sed & hoc il-
lis ex Divina providentia denegatur. To-
ta siquidem nocte per fruteta nemorum,
per latitudinem saltuum, per opaca sylva-
rum viam anxiiati sunt quærere, quam ta-
men nullatenus valuère errabundis vesti-
giis invenire. Sed néque pugiones in va-
ginas recondere arefactis brachiis potue-
runt. Ubi verò Sanctorum jacebant cor-

pora copiosum lumen usque in diem splendescere, & dulcissima Angelicæ Cantilenæ non desit suavitas resonare.

Adveniente autem die, quod factum fuerat, Regem latere non potuit. Qui illico ad eremum cum numerosa populi multitudine festinavit, & nè fures evaderent facta coronâ hominum totam sylvam undique circumcinxit: qui tandem reperti sunt manifesti criminis rei, & ad gladios suos adhuc Divina ex ultione ligati. Rex autem quid de eis facerët, habita consideratione deliberans, hoc postremò decrevit, ut nequaquam eos, sicut merebantur, occidi præciperët, sed ferreis catenis vinctos ad sepulchra Martyrum destinaret, quatenus aut ibi usque ad obitum in vinculis miserabiliter viverent, aut si sanctis Martyribus aliter videretur, ipsi eos sua misericordia liberarent. Quicum ad Sanctorum tumulum fuissent ex præcepto Regis attracti, mox ineffabili Divinitatis omnipotentia fractis sunt nexibus absoluti. Deinde facta super corpora Sanctorum Basilicâ, innumerabilia non solum tunc, sed & nunc ibi sunt ex Divina virtute prodigia.

✱ (+) ✱

CA-

7-
æ
m
l-
l-
nt
i-
ne
os
m
e
e-
di
d
as
a-
as
ia
l-
,
a,
a-
no
c

10

Imperi; qui tunc Henricus; Sceptra tenebat,
 commotus laevi suspitione fuit:
 fratrem a Martyribus legatum nuper in urbe
 carcere procludit, non sinit ire vias,
 coeles nocte necem atlegantium, et carcere aperto
 demonstrat navem, ut quò volet, ire queat.

CAPUT XXIX.

De Monacho per Angelum de carcere liberato.

Imperii, qui tunc (Henricus) Sceptra tenebat,
 Commotus lævâ suspicione fuit.
 Fratrem à Martyribus legatum nuper in Urbem,
 Carcere præcludit, non finit ire vias.
 Cœles nocte necem at legantûm, & carcere aperto
 Demonstrat navem, ut quò volet, ire queat.

Imperator autem Henricus Busclavi consilium non ignorans, undique vias custodiri præceperat, ut si Busclavus Romam nuncios mitteret, in ejus illicò manibus devenirent. Monachus ergò, qui nuper missus à sanctis Martyribus fuerat, demùm captus est, & mox carcerali custodiæ mancipatus. Nocte verò illum Angelus Domini in carcere visitavit, & consummatos esse eos, quorum legationeungebatur, admonuit: statimque aperto divinitus carcere, præparatum sibi esse navigium in fluvio, quem transiturus erat, asseruit. Quo festinans Monachus Angelicæ promissionis fidem veram esse probavit.

*Ciquit Adelberti claustrum sibi forte rebelle,
atria et Ottonis post Romualdus adit:
illum facta Deo se tempto reddere vota
unget, at in tempus crastinat Otto fidem.
Le repli Caps IngVlt: prope rex est VerbaqVe Sancti
eCce ventVs ei Vera fVlse Dabat.*

CAPUT XXX.

De Monasterio sancti Adelberti constructo, & Prophetia sancti Romualdi adversus Regem prolata.

Liquit Adelberti Claustum sibi fortè rebelle,
Atria & Ottonis pòst Romualdus adit.
Illum facta Deo se temptò reddere vota
Urget, at in tempus crastinat Otto fidem.
Is replicans InqVIt:prope neX est:VrbâqVe sancti
RCGe eVentVs ei Vera fVIsse Dabat.

Dum moraretur autem Romualdus adhuc in Pereo, Imperator Otto Monasterium ibi ad honorem sancti Adelberti eo suggerente construxit, cui contigua. Classensis cœnobii prædia contulit, & ea sibi ex fiscali possessione in Firmensis Monarchiæ partibus recompensavit. Abbate ergò illic ex Romualdi Discipulis constituto, & fratribus aggregatis, cœpit eos Romualdus sub magna tenere eustodia, & docebat eos sub regulari vivere Disciplina. Præcepit etiam Abbati, ut in eremum secedens, per totam hebdomadam in cella consisteret: Diebus verò Dominicis fratres ad Monasterium veniens, visiteret. Qui sancti Viri iussa contemnens, cœpit sæcularitèr vivere, & pede operis semel exor-

F 5

bitan.

bitante à rectitudinis tramite, jam longius
declinare. Videns ergò Romualdus, quòd
secundùm suæ voluntatis ardorem ibi la-
borare non posset, Regem protinus adiit,
& acceptæ promissionis exactor, ut Rex
Monachus fieret, insistere vehementer cœ-
pit. At ille facturum se quidem, quod exi-
gebatur, asseruit, si tamen priùs Romam,
quæ sibi rebellabat, impeteret: & ea devi-
ctâ, Ravennam cum victoria remearet.
Cui Romualdus: *Si Romam inquit, iêris, Ra-
vennam ulterius non videbu*: Et apertissimè illi
mortem propinquam esse denunciâns, quia
cum revocare non potuit, proculdubio de
ejus certus interitu, dum Rex Romam pro-
perat, Romualdus nâvem ascendens, ad
Civitatem Parentium transfretat. Rex
itâque secundùm beati Viri prophetiam,
vix à Roma reverti incipiens, mox lan-
guore correptus apud Paternum
defunctus est.

ngiūs
quòd
i la-
diit,
Rex
cœ-
exi-
am,
evi-
ret.
Ra-
illi
uia
de
ro-
ad
lex
m,
an-

Ecce: Parentina dum nota, cubilia sylva
 incolit, e coelo plurima dona capit:
 ex hunc immensos deducunt lumina rivos,
 extunc arcanaq; coelica mente videt,
 ex tunc innumera sic percutit æthera voce:
 o Iesu! mea Spes! lux, amor, omne meum!

CAPUT XXXI.

Ubi gratia perfectionis sancto
ROMUALDO divinitus est
concessa.

EGge ! Parentinæ dum nota cubilia sylvæ
Incolit , è cœlo plurima dona capit.
Ex tunc immensos deducunt lumina rivos ,
Ex tunc arcana is cœlica mente videt.
Ex tunc innumetâ sic percutit æthera voce :
O JESU ! O mea spes ! lux amor ! omne meum !

ROmualdus autem tribus annis in Parentinæ Civitatis finibus habitans , in uno Monasterium construxit , & Abbatem in eo cum fratribus ordinavit , in duobus verò inclusus mansit. Ibi nempe ad magnæ perfectionis cumulum pietas illum Divina provexit , ita ut sancto afflatus Spiritu , & nonnulla ventura prospiceret , & multa veteris ac novi Testamenti occulta mysteria radiis intelligentiæ penetraret. Anxiabatur autem ibi aliquando in lachrimas erumpere , sed nullo valebat conamine ad contriti cordis compunctionem venire. Factum est ergò quadam die dum in cellula psalleret , ut in hunc Psalmi versiculum incidisset : *Intellectum tibi dabo , & instruam te in via hac , qua gradieris , firmabo super te oculos meos.* Ps. 31. v. 8. Repente igitur tanta sibi
lachri-

lachrimarum effusio orta est, & ita mens
ejus ad intelligendas Divinæ Scripturæ sen-
tentias illustrata, ut ex eodem die, & dein-
ceps quamdiù vixit, & quodocùnque vo-
luisset, uberes sibi lachrimæ facillimè flue-
rent, & plurima illum Scripturarum my-
steria non laterent. Frequentèr enim tan-
ta illum Divinitatis contemplatio rapiebat,
ut quasi totus in lachrimas resolutus, æstu-
ante inenarrabili Divini amoris ardore cla-
maret: *Chare JESU chare! mel meum dulce,
desiderium ineffabile, dulcedo Sanctorum, suavitas
Angelorum!* & cætera hujusmodi, quæ ille
sancto Spiritu dictante in jubilum profere-
bat, nos humano sensu exprimere talia non
valemus. Sicut enim Apostolus dicit: *Nos
sicut oportet, orare nescimus, sed ipse spiritus orat pro
nobis gemitibus inenarrabilibus.* Rom. 8. v. 26. Et
ideò Romualdus Missam celebrare coram
pluribus nunquam volebat: quia se à la-
chrimarum inundantia continere non po-
terat. Unde etiam postmodum præ nimia
jam consuetudine Vir simplicis animi pu-
tans gratiam sibi divinitus prærogatam,
omnibus esse concessam, dicebat plerumq;
Discipulis: *Cavete, nè multas lachrimas effunda-
tis, quia, & visum minuunt, & verticem lædunt.*
Ubicùnque autem Vir sanctus habitare dis-
poneret, oratorium cum altari primitus in-
tra cellulam faciens, deinde se recludens,
aditum damnabat.

CA-

ens
sen.
cin-
vo-
ue-
ny-
an-
at,
tu-
cla-
ce,
nas
ille
re-
on
Nos
pro
Et
am
la-
co-
nia
u-
L,
aq;
da-
nr.
if-
n-
s,
A-

non procul a Claustro Sybra interiore morantem
 Anson convenit coenobiarcho Patrem;
 dum sacrum miscet discursum, frater, ad horam
 turbas; ait: expectat te peregrina, redi:
 audit ille quidem, sed yadem rigit inanem
 patrem, est vera videm: nos, serape, dolet

CAPUT XXXII.

De prophetia sancti Romualdi,
qua Discipulorum prænunciavit
adventum.

Non procul à Claustro sylvâ interiore morantem
Anson convenit cœnobiarcha Patrem.

Dum sacrum miscent discursum, frater! ad horam!

Turba (ait) expectat te peregrina, redi.

Audit ille quidem, sed vatam ridet inanem

Patrem, ast vera videns vociferasse, dolet.

Miserunt aliquando ad illum fratres,
qui morabantur in solitudine, quæ
Bifurcum dicitur, consilium flagitantes,
qualitèr conversari in eremo deberent,
qualitèr diabolicis impugnationibus resi-
stere potuissent. Quorum nuncii cum ad
Monasterium, à quo Romualdi cella lon-
giùs aberat, pervenissent, illicò venerabi-
lis Vir per Spiritum eorum cognovit ad-
ventum, præcepitque Abbati Ansoni, qui
sibi tunc assistebat, dicens: *Vade, & pulmen-
tum fratribus præpara, qui de longinquis partibus ad-
venerunt!* Qui continuo cœpit eum deride-
re, & dicere: quia verè falsus Propheta es-
set.

set. Postremò tamen velut coactus ad Monasterium veniens, eos, quos Vir sanctus prædixerat, orantes jam in Ecclesia reperit. Quos videlicet Romualdus multo salutaris doctrinæ sale condivit, multis denique contra antiqui hostis insidias virtutum armis instruxit, & postquam eos de omnibus subtiliter docuit, cum multa eos ad eremum alacritate remisit.

Mo-
ctus
epe-
sa-
de-
rtu-
de
a

A-

*Patre Parentinis abituro præsul ab oris
contristatur, et hinc vult cohibere vias:
Coelitus at doctus solatur sanctus alumnos,
venturasq. duas nuntiatur esse rates,
has ubi confendit furias, salvat ab undis,
dum tacite e coelo fervidus orat apem.*

CAPUT XXXIII.

De reditu ejus à Parentio , &
nautis ejus meritis de periculo
liberatis.

Patre Parentinis abituro præsul ab oris
Contristatur , & hinc vult cohibere vias.
Coelitus at doctus solatur Sanctus alumnos,
Venturâsque duas nuntiat esse rates.
Has ubi conscendit furiosis salvat ab undis ,
Dum tacitè è cœlo servidus orat opem.

ALio quóque tempore rursus prædicti
fratres ad eum nuncios dirigunt, & de
eadem re consilium majori adhuc anxietate
requirunt. Quibus Vir venerabilis ait:
*Ego nunc libellum de pugna demonum scribo, quem
vobis, cùm redieritis, dabo, vel certè ipse vobiscum
forsitan venio.* Hoc illi audientes, protinùs
in faciem se prosternunt, & ut cum illis ire
dignaretur, importuna admodùm supplica-
tione deprecantur. Altera verò die iturum
se cum eis incunctantèr asseruit, & ut na-
vim inquirerent, jussit. Audiens hoc Pa-
rentinus Episcopus nimio mœrore percul-
sus est. Inveniens quóque Monachos prop-
ter navigium discurrentes, multis contu-
meliarum eos dehonestavit injuriis. Hoc
etiam cunctis juxta portum manentibus
promulgavit edictum, ut quicunque Ro-
mual.

mualdo navim dare præsumeret, ipse quó-
 que unà cum ipso irrevocabili profectione
 demigrans, Parentium ulteriùs non redi-
 ret. Festinè igitur nuncius ad Polensem
 Episcopum mittitur, ut beato Viro navi-
 gium mittere non moretur. Sæpè námque
 præfatus Episcopus adhortatus illum fue-
 rat, ut nequaquam de cætero in tam ob-
 scuro recessu inclusus lateret, sed illuc po-
 tiùs se conferræt, ubi animarum lucrum.
 copiosius facere potuisset, ne videlicèt si-
 cut carbo soli sibi met arderet: sed magis ut
 re vera lucerna super candelabrum posita,
 omnibus, qui in domo Dei sunt, radios suæ
 lucis infunderet. Dum igitur nuncius, qui
 missus fuerat, expectaretur, Romualdus
 his, qui secum erant, fratribus ait: *Nove-*
ritis procul dubio, quia frater ille tardius veniet, &
in illa navi nos ire priùs, quàm ille revertatur, oportet.
 Adveniente autem die Dominico, in
 ipso primo lucis crepusculo dixit assistenti
 sibi cuidam fratri, nomine Ingelberto, qui
 postea Archiepiscopus in Gentibus factus
 est: *Respice, inquit, procul in pelagus, & vide*
duas naves longinquis adhuc spatiis pari adversum
nos velocitate tendentes, quarum nos definitè debet
una suscipere. Qui curiosius intendens, &
 expansis oculorum radiis sollicitè cuncta
 perlustrans, aliquod remigandi signum om-
 ninò videre non potuit. At cum dies jam
 já-

jámque claresceret, eccè extremo videt intuitu duas naves eminùs adventantes, & præ nimia adhuc longinquitate, quasi totidem volucres apparentes. Quibus tandem subeuntibus portum, interrogati remiges, utrum Romualdum cum suis in propria vellent nave suscipere, novâ mox repleti lætitiâ se & sua omnia in ejus potestate constituunt, & beatos se fore tam prætiôsæ margaritæ pondere profitentur. Illo itâque die minas aëris formidantes ire noluerunt. Romualdus autem exhortatus est eos, ut statim in spe Divinæ gratiæ iter inciperent, spondens eis, quia nullum omninò periculum sustinerent. Illi tamen tota die ibidem commorantes, nocte navigare cœperunt.

Circa diluculum autem subitò venti sæviunt, tempestas oritur, mare ab imo fundo versatur. Jam verò furentes undique procellæ ipsos quòque remiges transvolant, & navim hinc inde concutientes, totas penè tabulas laxant. Videres itâque homines, alios quidem se ad natandum exuere, alios verò diversis se palustribus religare; quosdam autem, ut supernatare fluctibus possent, remos, aut lignum aliquod strictum tenere. Cúmque in tanto discrimine non jam dubium desperatis omnibus naufragium immineret, illicò Romual-

mualdus ad solita videlicet orationis arma-
 menta cucurrit, & reclinato paululum ca-
 putio, capite devexo in gremium, preces
 sub silentio ad Dominum fudit: deinde An-
 soni Abbati, qui cominus affidebat, secure
 præcepit, dicens: *Denuncia nautis, ut nequa-*
quam timeant, sed omnes se incolumes evasuros abs-
que ulla penitus ambiguitate cognoscant. Vix mo-
 dicum post hoc, & ecce ultra omnium spem
 absque ullo humano studio ipsa se navis di-
 rigit, & mox in portum Capreolæ civitatis
 delapsa, celeriter subintravit. Tunc om-
 nes Liberatori Deo dignas referunt gra-
 tias, & manifestè se de faucibus mortis
 ereptos Romualdi meritis
 profitentur.

na-
ca-
ces
an-
are
ua-
bs-
no-
em
di-
tis
m-
ra-
tis

A-

est commune sonans: similis simili sibi, gaudet,
 unde etiam noster Sic Romualdus agit.
 Bisurcum veniens, dum quo sua quemq; voluptas
 allaceret, monachum promptius ipse videt.
 Omnigena Petrum virtutis flore decorum
 eligit: o fratrum nobis par, socium.

CAPUT XXXIV.

De adventu sancti Romualdi in Bifurcum.

Est commune sonans : Similis simili sibi gaudet ;
Unde etiam noster sic Romualdus agit.

Bifurcum veniens , dum quò sua quémque voluptas
Alliceret , Monachum promptius ire videt.

Omnigenæ Petrum virtutis floris decorum
Eligit (ô fratrum nobile par) socium.

Veniens itaque Romualdus Bifurcum ,
visis omnium fratrum cellis , quia su-
perstitione quadam ambitiosæ videbantur ,
in nulla earum habere hospitium voluit ,
nisi in illa solummodò , in qua Petrus vene-
rabilis ejus Discipulus habitabat : Vir siqui-
dem mirabilis abstinentiæ , multæque ad-
modum extremitatis , qui cellulam sibi ad
sancti Hilarionis exemplum , vix unquam
largiorem fieri quatuor cubitis permitte-
bat. Referebat autem postea idem vene-
rabilis Vir , quia dum beatus Romualdus
cum ipso maneret , & Psalmos uterque in-
ter se vicariis versibus alternaret , tricies in
nocte vel eò amplius se Romualdus ad re-
quisita naturæ ire simulabat , quò tam af-

fluentiam lachrimarum inundanciam atque singultus cohibere non poterat. Cúmque ibi Romualdus aliquamdiu moraretur, & fratres non solùm de spirituali certamine, verùm etiam ut sibi Abbatem præferrent, & communia cuncta facerent, admoneret, illi quia suum habebat unusquisque sustentatorem, & prout cuique libuerat, proprii sequebatur arbitrii libertatem, Romualdi præcepta suscipere non magnopere curaverunt.

CA-

Ordine & tempore exigente,
hìc ponitur Descriptio Visionis sancto
Romualdo per Scalam in somnis
factæ. *

Rupe Gamalduleâ in somnis Romualdus, Olympo
Scala quodd ad terras hæreat usque, videt.
Hæc Ce Viri apparent Cælos ascendere In albis,
Hæce fit instructus, visa quid ista veint.
Nempè quod exterior sit menti albedo nitenti
ConneCtenDa: eCce hInC gens sVa Veste nitet.

* *Breviarium Romanum 7mo Februarii.*

P. Timotheus de Bagno in vita S. Romualdi c. xi. fol. 130.

Cùmque Romualdus centum & duos æ-
tatis suæ annos reposuisset; monaste-
ria numero centum ædificasset: Eremos in
desertis hinc inde non modicas erexisset, ac
piis eas incolis replisset, existimabat tan-
dem viribus suis nec non Divinis sibi ad hæc
concessis gratiis, salutem proximorum
quod attinet, abundè satisfecisse: ambie-
bat proinde nunc quendam ab omni huma-
no consortio semotum, mundoque penitùs
occultum invenire locum. Hoc ejus de-
siderium non parùm nutriebat mons ille
(Appeninus dictus) qui Italiam in medio di-
vidit: hic in iis finibus montium omnium
est altissimus, ascensu difficillimus, ob in-
credibile frigus & algores toto penè anno

nivibus coopertus; ob septem viventium,
 aquarum limpidissimos rivulos percele-
 bris, de ejus latere uno urbes inclitæ, Flo-
 rentia & Aretium conspiciuntur, duoque
 maria intuentium oculos recreant; ex al-
 tero mons Alvernæ, in quo sanctus Fran-
 ciscus Seraphicus Sacrorum Christi vulne-
 rum recepit stigmata, se repræsentat. Erat
 illi nomen quondam (& verè conveniens)
 Campus amabilis, nunc autem Camaldu-
 lum appellatur (id est, Campus Malduli:
 quia Comitis cujusdam nomine Malduli
 proprius fuerat) Mons itaque Appeninus
 apparebat de foris Romualdo suum ad pro-
 positum supra omnia idoneus, vexabátque
 idcirco multo tempore mirum in modum
 ejus animum, adeò, ut die quodam vehe-
 mentiùs desiderio mentis impulsus, viam
 arripuerit, densa sylvarum penetrare, &
 arida rupium devia scandere cœperit, quæ,
 quò plùs superabat, eò majori mentem il-
 lius perfundebant gaudio; tandem multos
 post sudores verticem jam tenenti vix non
 cœlestis se scena pandebat Paradisi: Siqui-
 dem cernere erat vagam ibi & amplam vi-
 rentium camporum planitiem, selectissimas
 frondosarum arborum umbras: jucundus
 à placidis ventorum agitationibus ramo-
 rum strepitus lympharum lapillos & are-
 nas offendentium non ingratus susurrus,
 Avi-

Aviúmque hinc inde salientium dulcisoni
garritûs resonantia aures replebat : deni-
que nil præter cœlum & terram oculis ha-
bebat obvium, hæc sensus corporis - illud
raptam in Deum exhilarabat mentem. Ve-
rûm ob nimium lassorum membrorum de-
fatigationem in umbroso penès fonticulum
è rupe decidentem loco considerare cogitur.
Et ecce vix Romualdus terram tenet, tam
suavitèr musicis irrationalibus sonoris cor-
pus non tam naturâ, quàm Dei Providen-
tiâ superveniente somno, opprimitur, in
quo ut alter Jacob Scalam à terra ad cœ-
lum úsque pertingentem, & super hanc
suos ordine Religiosos candidâs vestitos
ascendere videt; Sopore tandem receden-
te evigilat ineffabili intûs dulcedine re-
creatus : Dictis deûs suo in se tam benigno
& clementi Deo pro favore hoc solamine
plenò gratiis denuò montem descendendo
hæc, quæ viderat, misteriosa in mente re-
petit, eâque Thedaldo Præfuli Aretino re-
ferre statuit: Talia secum volventi Maldu-
lus, cujus memineram superiùs, Comes,
& qui ea, quâ Romualdus, horâ eandem vi-
sionem habuit, venit obviam : hic Romual-
do conspecto, quodammodò attonitus fa-
ctus, cognoscit illum eum ipsum esse san-
ctum Virum, quem paulò antè in somno
per visionem viderat, narrantes igitur mu-

tuò visa de loci pro eremo condenda aptitudine tractant; imò Maidulus cordis sui sensum clariùs expectorat, insinuando ad tale quid in effectum deducendum non solum prædium suum & Palatium inibi situm, facile & modicis sumptibus in Ecclesiam & Conventum erigibile, verum te ipsum suscipiendo sanctæ conversationis habitum dare, & Deo consecrare esse se paratum. Romualdus totum ergò Dei providentiæ & Divinæ dispositionis esse beneficium, & opus cognoscens, animosè ad prædictum Aretii Antistitem se confert, rem ex integro enarrat, & suum propositum juxta ac desiderium illi judicandum tradit, quod ille adeò non improbavit, quin animum ad perseverandum, imò perficiendum addiderit, in cujus finem ei delineationem fabricandæ eremi ipse porrexit, primum Ecclesiæ fundamenti lapidem posuit, atque largis Romualdum, unde suos alere possit, prædiis ac bonis donavit. Fecit ergò statim ad initium Romualdus cellas quatuor solitarias, quarum unam sibi electam trium annorum spatiò, nempe ab Anno 1009no usque Annum 1012mum inhabitavit, quo durante tempore opere simul & exemplo modum & vivendi normam (quæ hodie usque laudabilitèr servatur) instituit. Pullum in Monasterio Anno 927mo Classe susce-

susceptum habitum (quem in hunc usque
1012mum Annum summa in veneratione
detulit) in candidam vestem vi visionis di-
vinitus sibi factæ transmutavit , custodien-
do tamen & conservando pro semper san-
ctam beati Benedicti Regulam. Atque
hoc modo Institutum Romualdi ortum , à
Summo Pontifice confirmatum , à sancti
Benedicti Sectatoribus , per colorem al-
bum distinctum , & à Comite Maldulo unà
cum loco ipsum etiam Camaldulense no-
men est sortitum , ità ut etiam pum hodie
eremus , & omnes in ea professi appel-
lentur Camaldulenses.

*Castrum in valle locus circumdatus undiq, sylvis
cernitur, hic viter est aptus eremitica:
hinc Patri atq, suis offertur sponte colendus
Cellis constructis ordine cuiq, suis,
quos inibi Domino tulerit fructus animarum.
scribere non valeo, nec retulisse queo.*

CAPUT XXXV.

De adventu ejusdem in Vallem
de Castro , & multo animarum fructu
per eum facto.

CAstri in Valle locus circumdatus undique sylvis
Cernitur, hic vitæ est aptus Eremiticæ:
Hinc Patri atque suis offertur spontè colendus
Gellis constructis ordine cûique suis.
Quos inibi Domino tulerit fructus animarum,
Scribere non valeo, nec retulisse queo.

ROmualdus ergò sterilitatis impatiens
anxia cœpit aviditate perquirere, ubi
terram potuisset ad proferendos anima-
rum fructus idoneam invenire. Misit itâ-
que nuntios ad Camerinæ Provinciæ Co-
mites, qui audito nomine Romualdi nimio
repleti gaudio, cuncta suæ virtutis offerunt
prædia, non modò sylvarum & montium,
sed si sibi etiam placeret agrorum. Postre-
mò repertus est in eorum possessione locus
eremiticæ conversationis satis congruus,
montibus undique vallatus & sylvis. In
medio verò ampla quædam planities non
solùm proferendis frugibus apta, sed per-
spicuis etiam fontium aquis irrigua. Hic
itâq; locus Vallis de Castro antiquitùs vo-
cabatur, ubi jam parva erat Ecclesia, in qua
conversarum quarundam mulierum vide-
batur

batur esse conventus. His itaque locò cedentibus constructis cellulis illic habitare eum suis discipulis Vir venerabilis cœpit. Ibi autem quantos animarum fructus per illum Dominus aquisierit, quis valeat, vel atramento describere, vel lingua proferre. Cœpère nãmque homines ad pœnitentiam hinc inde confluere, sua pauperibus misericorditèr erogare, alii sæculum omninò relinquere, & ad sanctæ conversationis ordinem spicitu fervido festinare. Erat enim Vir beatissimus quasi unus de Seraphim, quia & ipse flammâ Divini amoris incomparabiliter æstuabat, & alios, quocùnque pergeret, Sancta prædicationis facibûs incendat. Sæpè nãmque dum prædicationis verba proferret, tanta illum compunctio in lachrimas excitabat, ut subitò interruptum sermonem relinquens, aliquorsùm repentino impetu velut amens aufugeret. Nam & si quando cum fratribus equitabat, longè post alios veniens, sempèrque psallens, nihilominus ac si in cellam resideret, jugitèr lachrimas effundere non cessabat.

Inter ceteros autem præcipuè singulares Clericos, qui per pecuniam ordinati fuerant, durissima severitate corripiebat, & eos nisi ordinem spontè desererent, omninò damnabiles, & hæreticos asseribat. Qui novam rem audientes, occidere eum
moli-

moliti sunt: per totam námque illam Monarchiam, úsque ad Romualdi tempora, vulgata consuetudine, vix quisquam noverat, Simoniacam hæresim esse peccatum. Qui dixit eis: *Canonum mihi libros afferte, & utrum vera sint, quæ dico, vestris attestantibus paginis comprobate?* Quibus itáque diligentèr inspectis, & crimen agnoscunt, & errata deplangunt. Constituit itáque Vir sanctus plures Canonicos, & Clericos, qui Laicorum more sæcularitèr habitabant, Præpositis obedire, & coihmunitèr in Congregatione vivere docuit. Nonnulli quóque Episcopi, qui per Simoniacam hæresim sacras Sedes invaserant, ad eum causâ pœnitentiæ concurrebãht. Qui etiam venerabili Viro se committentes & Episcopatum termino statuto deferere, & ad sanctæ conversationis se promittebant ordinem festinare. Ex quibus tamen Vir sanctus, quamdiu vixit, nescio, si vel unum convertere potuit. Est enim venenata illa hæresis, præsertim in Episcopali ordine, tam dura & ad convertendum rigida, ut semper promittens, semper de die in diem producens, átque in futurum procrastinans, faciliùs possit Judæus ad fidem converti, quàm hæreticus latro plenè ad pœnitentiam provocari.

CA-

36.

*Patribus est præsens sacrâ Almi corpus in celsis
meas furem in cellâ furta parare videt:
Oculus ergo capi mandat, captumq; teneri,
finis donec erit Numinis obsequij.
Quid tunc! en dantibus Verbis post parât amaris
atq; suas tandem commonet ire vias*

CAPUT XXXVI.

De Fure , quē frangentem,
cellam Gregorii per spiritum vidit,
illæsum dimisit.

Fratribus est præsens sacrâ Almi corpus in æde,
Mens furem in cella furta parare videt.
Ocyûs ergò capi mandat , captûmque teneri,
Finis donec erit Numinis obsequii.
Quid tunc ? en dapibus - verbis pòst pascit amaris,
Atque suas tandem commonet ire vias.

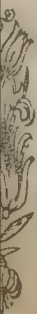
IN eisdem quòque partibus Vir sanctus
Monasterium condidit puellarum. So-
lemni quadam die, dum Vir venerabilis il-
lic cum fratribus in Capitulo resideret, &
eos salutaris doctrinæ dapibus latiaret, re-
pentè ipsum interrumpens sermonem, an-
xia quadam animadversione exclamare
cœpit, & dicere: *Agite ! nunc, inquit, agite,
& quantocyûs properate, quia jam fratris Gregorii
cellam fur frangit (hic autem Gregorius Archiepisco-
pus in Gentibus postmodum consecratus est) qui pro-
tinùs exilientes ad cellam pernicipitèr cur-
runt, & furem jam parietes infringentem
inveniunt. Quem capientes ad Magistrum
pertrahunt, & quid de tam sacrilego rap-
tore faciendum esset, inquirunt. Quibus
Vir sanctus cœpit hilaritèr dicere : Et ego,
fratres, ignoro, quid de tam malo homine possimus
facere.*

facere. Eruimus sibi oculos ? sed postea non videbit.
 Incidimus ei manum ? sed amplius non laborabit , ac
 per hoc forsitan fame peribit. Si pedem truncamus ,
 ambulare non poterit. Sed intro eum minate , &
 cibum illi prius apponite , ut quid de eo faciendum sit ,
 interim pertractemus. Et ita Vir sanctus exul-
 tans in Domino , postquam cibari latronem
 fecit , deinde modestè correptum , & dul-
 cibus verbis admonitum , redire ad pro-
 pria in pace permisit.

debit.
it, ac
mus,
, &
fit,
xul-
nem
dul.
ro.

CA-

*Sanctus ubi monachis fecit de iure Priorem
 Coenobij castri Vallis, abire parat:
 Venit et in veterem / sic passim dicitur / urbem
 et nova Parulphi claustra ibi struxit ope.
 Sape ait: / o utinam totus foret orbis eremus,
 incola et illius, si foret omnis homo!*

CAPUT XXXVII.

De Monasterio Urbis Veteris, quod construxit.

Sanctus ubi Monachis fecit de jure Priorem
Cœnobii Castri Vallis, abire parat.
Venit & in veterem (sic passim dicitur) Urbem,
Et nova Parulphi claustra ibi struxit ope.
Sæpè (ait) ô utinam totus foret orbis eremus!
Incola & illius, si foret omnis homo.

Postremò dimissis, in Vallè de Castro
nonnullis de suis Discipulis, ad regio-
nem se Urbis veteris contulit, & in posses-
sione Pharulphi Comitæ Monasterium,
multis quidem suffragantibus, sed eo maxi-
mè expensas præbente, construxit. Tan-
tus namque in sancti Viri pectore faciendi
fructus ardor incanduerat, ut effectis nun-
quam contentus, dum alia faceret, ad fa-
cienda mox alia properaret; adeò, ut pu-
taretur totum mundum in eremum velle
convertere, & Monachico ordini omnem
populi multitudinem sociare. Multos de-
nique illic de sæculo abstulit, quos per
plura sacra loca divisit.

CAPUT XXXVIII.

De filio Comitis , qui cæcum post mortem illuminavit.

Guidonis natus , Romualdi Tyro novellus ,
Ob culpam en tenuem (dum sub agone jacet)
Horrida spectra videt , sed mox delicta Magistro
Fassus spectra fugat , mortuus astra tenet.
Illius ad tumulum Genitoris Servus èt orat,
Consequitur visum , quò priùs orbus erat.

Nonnulli quóque nobilium filii contem-
ptis Parentibus, ad Virum beatissimum
fugiebant. Ex quibus etiam filius Guido-
nis Comitis fuit, qui in ipsa pueritia non
longo tempore postquam Monachus factus
est, ad mortem veniens, vidit duos iniquos
Spiritus, quasi nigerrimos vultures terri-
biles in se oculos infigentes. Cùmque hoc
assistenti sibi beato Romualdo puer edice-
ret, protinùs addidit : *Ecce Magister , tantis
nunc Æthiopes intrant , ut jam totum ædificium re-
pleant.* Exhortatur autem , ut confitere-
tur, quid deliquisset, hoc solummodò cri-
men felix ille peccator cum magno terro-
re confessus est, quia iussus fuerat à Prio-
re, nescio quot scopas accipere, quas nec-
dum acceperat. Romualdo igitur sibi tan-
ti facinoris veniam indulgente, in pace de-
functus est. Postera verò die, cæcus qui-

dam, Præbendarius quidam videlicet Patris ejus, ad sepulchrum illius venit, & altiori voce clamavit: *Hem! Domine, inquit, meus, si cum Deo es, sicut credo, precès pro me ad eum funde, & oculorum mihi lumen restitue.* Et hoc dictò statim illuminatus est. Nonnulli quoque ægroti ad ejus tumulum venientes, redditi sunt sanitati. Nam & ipsum ejus sepulchrum velut multis plenum aromatibus redolebat. Et ità à Deo meruit honorari post mortem, qui pro ejus amore dum viveret, carnalium Parentum sprevit hæreditatem.

et Pa-
& al-
uit,
ne ad
Et
mul-
ien-
sum
aro-
ruit
ore
L

*Bonifacium tolerasse necem Romualdus ut audit,
 Pannoniam pariter morte obiturus abit;
 Cuius ubi iam iam tetigit confinia, morbus
 Suspendit captum continuare gradum;
 ex quo cognoscens non Nummus esse voluntatem,
 disponit mensas mox revocare vias.*

CAPUT XXXIX.

De tribus Monasteriis , quæ
sanctus Romualdus construxit , & de
profectione ejus in Hungariam.

B Oſſacrum toleraſſe necem Romualdus ut audit,
Pannoniam pariter morte obitrus abijt.
Cujus ubi jam jam tetigit confinia , morbus
Suspendit cœptum continuare gradum.
Ex quo cognoscens non Numinis eſſe voluntam,
Diſponit menſas mox revocare vias.

I Nterea Romualdus audiens , quia bea-
tiſſimus Vir Bonifacius martyrium ſuſ-
cepiffet , nimirò deſiderii igne ſuccenſus,
ut pro Chriſto ſanguinem funderet, Hun-
gariam mox ire diſpoſuit. Interim tamen,
dum in ipſa intentione perſiſteret , brevi
tempore tria conſtituit Monasteria , unum
videlicet in Valle de Caſtro , ubi nunc ſan-
ctiſſimum corpus ejus eſt conditum , aliud
propè Iſinum fluvium , tertium juxta oppi-
dum condidit Eſculanum. Deinde licen-
tia ab Apoſtolica Sede ſuſcepta , & duobus
è ſuis Diſcipulis in Archiepiſcopos confe-
cratis , cum viginti quatuor fratribus iter
arripuit. Tantus enim ardor moriendi pro
Chriſto in omnibus æſtuabat , quod Vir
ſanctus ad tale negotium cum paucis ire
difficile poterat. Euntes ergò cum jam

ipsis Pannoniarum finibus interessent, repente Romualdus languore correptus, ulterius ire non potuit. Cúmque diutius pateretur, si quando redire disponderet, protinùs ex ægritudine convalescebat; Sin autem ire ultra tentaret, tota ejus facies protinus intumescerebat, cibos quóque jam retinere stomacho languesciente non poterat. Advocatis itáque fratribus ait: *Perpendo, inquit, nequaquam Divinæ voluntatis esse judicium, ut ultra progrediar. Verumtamen quia intentionis vestræ desiderium non ignoro, neminem vestrum redire compello. Multi nempe etiam ante nos totis nisibus studuerunt ad martyrii culmen pertingere; sed quia Divina Providentia aliter sensit, in suo gradu coacti sunt remanere. Licet ergo vobis omnibus martyrium defuturum esse non ambigo, qui tamen ire, qui mecum redire voluerint, uniuscujusque relinquatur arbitrio. Quindecim igitur Hungariam prodeuntibus duobus alibi jam dimissis, vix septem cum Magistro Discipuli remanserunt. Euntium autem quidam flagellantur, venduntur, plures Domino subeunt, ad martyrium tamen, sicut Vir sanctus prædixerat, non pertingunt.*

Romualdus autem converso quodam nobilissimo Viro, Adhelberonis videlicet Ducis Consanguineo, qui postea Monachus factus in sancta usque ad mortem conversatione permansit, aliisque Teutonicis,
ad

ad monasterium , quod in Urbis veteris regione construxerat , rediit. Notandum itaque est , quia sanctus Vir nequaquam velut levitate usus , falli inaniter potuit , qui secundum intentionem quidem suam martyrium subiit , juxta Divinum verò consilium pro salute eorum missus est , quos convertit. In prædicto igitur Monasterio multa persecutionis scandala passus est. Volebat enim Abbatem , ut reverà Monachum , extremitatem diligere , sæcularia ex desiderio non tractare , res Monasterii pro vana gloria non expendere , fratrum usibus necessaria ministrare. Quæ omnia dum ille surda aure contemnit ; Romuâldus locum cum suis Discipulis deserens , non longè à Castro prædii in virtute Rainerii , qui postmodum Tusciæ Marchio factus est , habitavit.

In hac cava mentis quantus Romualdus amator,
quantus vel muniti criminis osor erat:
Coniice, ubi in prato; cuius Rainerius haeres:
sedit, at horrendum jors sceleris ille patrat;
quas voluit gratis hucusq; relinquere sedes
constituit, complex ne fieret sceleris.

CAPUT XL.

De Rainerio Marchione.

Innocux mentis quantus Romualdus amator,
 Quantus vel minimi criminis osor erat,
 Conjice, ubi in pratô (cujus Rainerius hæres)
 Sedit, ad horrendum fors scelus ille patrat.
 Quas coluit gratis hucusquè, relinquere sedes
 Constituit, complex nè fieret sceleris.

Hic autem Rainerius conjugem suam
 occasione propinquitatis abjecerat,
 & consanguinei sui uxorem, quem ipse se
 insequentem quodammodo invitus occi-
 derat, in conjugium copulârat. Ob hoc
 itaque Romualdus, nè criminis ejus par-
 ticeps fieret, gratis manere in ejus posses-
 sione noluit, sed unum sibi aureum pro
 aqua, alterum verò pro lignis appendit.
 Quos cum ille omninò respuerit, malens
 videlicet sua dare, quàm à sancto Viro
 quidquam recipere, postremò tamen vi-
 ctus assensit, potius quàm Romualdus abi-
 ret. Dicebat autem idem Rainerius, cum
 jam Monarchiam obtineret, quia non Im-
 perator, non aliquis omninò mortalium
 tantum mihi metum valet incutere, quan-
 tuum

tum me Romualdi terret aspectus. Ante
ejus quippè vultum néque quid dicam, scio,
néque quibus me defendere valeam, ullas
excusationes invenio. Habebat reverà
Vir sanctus hanc ex Divino munere gra-
tiam, ut quicúnque peccatores, præsertim
potentes sæculi, in ejus præsentiam deve-
nissent, mox velut ante Majestatem Dei
tremefactis visceribus formidarent. San-
ctus nimirum Spiritus, qui pectori ejus ha-
bitator inerat, hunc terrorem injustis
dīvinitus intendebat.

CA-

te
o,
as
rà
a-
m
e-
ei
n-
a-

dum Romualdus abest, claussem frater in ardem
 per Simoniam fecit iura sibi :
 depositus, plexusque ergo est hic impius, ast heu !
 ultor quā sanctum tolleret, arte studet.
 sacrilegā uno manu iam Patris guttura stringit,
 inde sed ardenti torre fugatus erat.

CAPUT XLI.

De Abbate Classis, qui sanctum Romualdum voluit strangulare.

Dum Romualdus abest Classensem frater in ædem
Per Simoniam fecit jura sibi :

Depositus, plexusquè ergò est hic impius, ast heu !
Ultor quàm Sanctum tolleret, arte fudet;
Sacrilega imò manu jam Patris guttura stringit,
Inde sed ardenti torre fugatus erat.

Illis verò temporibus Vir venerabilis
unum Monasterium non longè à Massili-
ano Castro construxit. Audiens autem
aliquando, quia Venetus quidam Classen-
sem Abbatiam per coëmptionem Simonia-
cæ hæreseos invaserat, insuper quòque in
corpus suum iniquè peccabat, illuc protin-
nès ire miles Christi impiger studuit, diver-
sisque modis ex eo Monasterium purgare
tentavit. Vir autem reprobus dum Abba-
tiam metuit perdere, non timet homici-
dium perpetrare. Intempesta siquidem
nocte, dum Romualdus in lecto securè
quiesceret, ille eum latentè aggressus im-
puls

piis cœpit digitis guttur ejus astringere, ni-
tens eum crudeliter suffocare. Sed dum
Vir sanctus, necdum prorsus intercepto
spiramine, anhelitu vix eluctante, rauci-
ret, Ingelbertus illicò Magistri singultibus
excitatus, torrem ex sopito igne corripuit,
& Ministrum diaboli ab incepto
nefandissimi criminis
exturbavit.

CAPUT XLII.

De itu , & reditu rursus à Parentio.

ECce Parentinum remeat Romualdus in antrum,
Dius nuper ubi est tanta operatus amor.
Sed vix se posuit , captet solatia mentis,
Nuncia Apostolicâ sunt sibi missa manu.
Quatenus Italicas citius properaret in oras,
Fulmine nî tangi, ceû Anathema volet.

Post hæc Romualdus denuò Parentium
navigavit; Sed Apostolicæ Sedis Anti-
stes , & Romani cives , ad eum redeundi le-
gationem dirigunt. Quòd si reverteretur,
facturos se omnia ejus præcepta promit-
tunt; sin autem, excommunicationis sen-
tentiam comminantur. Hoc itaque mo-
do suum Romualdum alumna Italia.
recuperare promeruit,

Quaerens condenda spatium, Romualdus eremi
pro socio monachum pascit, at ille negat,
non ait, ob fures victuam quæo relinquere Cellam.
Sed Pater: ob tua me spondeo damna Vadem.
Sic pacti ergo absunt, caviunt post paulo latronem
mitis at impurem hunc sinit abire Pater

CAPUT XLIII.

De Miraculo latronis in Monte Petrano facti.

QUærens condendæ spatium Romualdus Eremitæ
Pro socio Monachum poscit, at ille negat.
Non ait: ob fures viduam queo linquere cellam:
Sed Pater: ob tua me spondeo damna, vadem.
Sic pacti ergo abeunt, capiunt post paulû latronem
Mitis at impunem hunc sivit abire Pater.

EO itaque tempore in faucibus Callen-
sum montium aliquandiû mansit, deinde in Petranum montem; non longè videlicet à Monasterio sancti Vincentii, quod juxta Candilianum constitutum est fluvium, demigravit. Quocunque autem Vir sanctus ibat, semper fructificans, semper animarum lucrum magis ac magis accumulans, & homines de sæculo abstrahens, velut totus in ignem conversus, ad cœleste desiderium animos hominum accendebat. Volens autem tunc locum ad eremum faciendam idoneum invenire, præcepit cuidam Presbytero, ut ad domum propriam rediens, sibi, & his, qui eum comitabantur, alimenta deferret. Deinde montem indagine studiosa perlustrans, postremò quemdam Monachum juxta parvam Basilicam habitantem reperit, à quo
mox,

mox, ut secum pergeret, & locum ostenderet, ubi aqua inveniretur, exegit. Qui nimirum denegavit se domum sine custode posse relinquere, quia latronum insidiantium impetum formidaret. Ad hæc Romualdus, se recompensaturum, si tale quid accidisset, cuncta spondit. Sicque jam alienæ injuriæ debitor factus, Monachum secum duxit. Illis itaque locum quærentibus, eccè presbyter, ut jussus fuerat, prandium deferens, furem jam domum infringentem reperit, repertum cœpit, captum usque ad Romualdi reditum custodivit. Quem Romualdus inveniens, prius illum præstuduit verborum austeritate corripere, deinde dulcitè admonens incolumem permisit ad propria remeare. Sic nimirum, sic Divina providentia servavit illæsum, quod in absentis Romualdi fuerat custodia derelictum.

r
i
e
.
.
d
n
n
.
.
,
.
.
s
.
g
.
i
.
t

dum struit & diculas inventa sanctus eremo,
 quodam sub saxo sporta reposita cauo est;
 praescius hanc denuo fore praedam certo latroni,
 qui salvet fratrem pellit adire locum.
 non errasse patrem, patet hinc nam fratre ad eundem
 perveniente locum, venit et ipse latro.

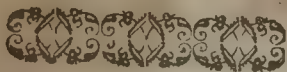

CAPUT XLIV.

Item , Miraculum de aliis
latronibus.

DUm fruit ædiculas inventa Sanctus eremō,
Quodam sub saxo sportiva repōsta cavo est.
Præsciū hanc denuō fore prædæ certō latroni ,
Qui salvet fratrem , pellit adire locum.
Non errasse Patrem, patet hinc, nam fratre ad eundem
Perveniente locum, venit & ipse latro.

Rursus dum in iisdem partibus cellas
construeret, (erat autem Sarcina pro-
cul ab eis sub quodam saxo reposita) tunc
Vir venerabilis quemdam fratrem illuc
quasi cum quodam impetu propulit, præ-
cipiens sibi, ut nimis anxie festinaret, qui
mox fures supervenientes, illos quidem
jam rapere tentantes reperit, sed nihil ad-
huc ex his, quæ reposita fuerant, deesse
cognovit. Qua ex re rectè colligitur, bea-
tum Virum non sine Divinæ revelationis
instinctu fratrem cum tanta sollicitudine
destinasse, ipso videlicet puncto, quō fu-
res ad rem non custoditam contigit
pervenisse.

ad vallem Castri Sancti post longa recessus
tempora per salubri Schemate pascit oves,
admonet, ut fratres sui Abbas dirigat, ipse
ne ferat obreliquos fors detrimenta sui.
Cuius non patiens alij mediantibus Abbas
opprobrijs actum fecit abire Patrem.

CAPUT XLV.

Quare , & quomodo sanctus
Romualdus ejectus est de Valle
de Castro.

AD Vallem Castri Sanctus post longa reversus
Tempora per salubri Schemate pascit oves,
Admonet , ut fratres sic Abbas dirigat , ipse
Nè ferat ob reliquos fors detrimenta suæ,
Cujus non patiens aliis mediantibus Abbas
Opprobriis actum fecit abire Patrem.

POST hæc Romualdus ad Monasterium
Vallis de Castro revertitur , moxque
Abbatem sic alios regere , ut semetipsum
tamen nequaquam negligeret , exhortatur.
Volebat insuper , ut cellam , qua usus fue-
rat , occasione regiminis non omninò dese-
reret , sed in ea sibimet spiritualitè vivens ,
præcipuis tantùm festivitibus fratres ad-
monitionis gratiâ visitaret. Erat enim bea-
to Viro , tam odiosa ista , quam cernimus ,
Abbatum conversatio , ut non minùs gau-
deret , si de manu cujusque Abbatiam po-
tuisset evellere , quàm si daretur sibi poten-
tissimum quemlibet sæcularium ad sanctæ

I 2

con-

conversatiouis ordinem convocare. Sed
sicut per Salomonem dicitur: *Velut acetum*
in nitro, ità qui *cantat carmina cordi perverso*. *
Ille prædicatione venerabilis Viri de malo
deterior factus, Comitissas loci Dominas
protinùs adiit, & ut ligna, quibus Romual-
di cellæ debebant construi, minutatim in-
cidi præciperent, sacrilega machinatione
sugressit. Eo itàque modo alta Paradisi
cedrus de terrenorum hominum sylvis
ejecta est.

* Proverb. 25. vers. 20.

CA-

d
c
*
o
s.
.
.
e
n

Presbyter ob nimios male sano dente dolores
 ex opera ipyitis cogitur ire domum.
 causam maturi reditus a Patre rogatus,
 narrat, et adversus, quæ medicina? rogat.
 Vir sanctus dentem, dum tangit, sanat eundem
 Sanum ergo ad socios mæx remeare iubet.

CAPUT XLVI.

De Miraculo , quod fecit in Aqua Bella, curans Presbyterum.

Presbyter ob nimios malè sano dente dolores
Ex operâ invitus cogitur ire domum.

Causam maturi reditûs à Patre rogatus

Narrat , & adversùs , quæ medicina ? rogat.

Vir sanctus dentem , dum tangit , sanat , eundem
Sanum ergò ad socios mox remeare jubet.

INde verò progrediens non longè ab A-
pennino monte, in loco, qui dicitur Aqua
Bella , manere constituit. Illic sanè dum
seculares quidam cum Discipûlis ejus ha-
bitationum tecta construerent , Romual-
dus autem , quia jam præ senectute labora-
re non poterat , & solus hospitium custodi-
ret , Presbyter quidam intolerabilem do-
lorem in dentibus sentiens , opus ædificiî
invitus reliquit , & postulata à fratribus li-
centiâ , redire domum miserabiliter eju-
lans , cœpit. Cûmque per Romualdum
transitum reversionis haberet , interroga-
tus : cur abscederet ? mox casum suæ pas-
sionis innotuit. Huic Romualdus locum
hianti , ubi patiebatur , digito tetigit , di-
cens : *Ignitam , inquit , subulam , nè labrum læ-*
dat , in calamum mitte , & hic pone , sic dolor aufe-
giet ; Vix Presbyter unius jugeris spatio ul-

trà progressus est , & confestim omni dolore deposito , ad opus , quod reliquerat , sanus , & incolumis repedavit , claris nimirum vocibus exclamans , & dicens : *Gratias tibi agimus , Omnipotens Deus , qui Regionem nostram splendore tanti sideris illustrare dignatus es. Verè Angelus Dei , verè Propheta sanctus , & lux magna occulta mundo , in finibus nostris apparuit. Hæc , & alia multa in Dei laudem vociferans , vix à beati Viri Discipulis tacere compulsus est. Nam si talia verba ad Romualdi aures quâlibet occasione pertingerent , gravissima cor ejus indignatione ferirent.*

blo-
sa-
mi-
atias
na-
es.
lux
ruit.
ife-
om.
ual-
ut,

Stat iuxta Cellam Romulae incommoda fagus.
 hinc iubet, ut tollat false colonas: eam
 arbore sedicella timet ille cadente ruinam
 nec vane timuit: causa timoris erat:
 ast crucis efformat signum Romulus, et arbor
 vim patiens alio est pondere flexa suo.

CAPUT XLVII.

Item, Miraculum de Fago propè cellam ejus incisa.

STat juxta cellam Romualdo incommoda fagus,
Hinc jubet ut tollat, falce Colonus eam.
Arbore sed cellæ timet ille cadente ruinam
(Nec vanè timuit, causa timoris erat)
Ast crucis efformat signum Romualdus, & arbor
Vim patiens aliò est pondere flexa suo.

ALio quóque tempore, dum in quadam
eremo valde speciosa, & egregia, cui
nomen est Camaldulensis, quam ipse ædi-
ficaverat, in cella resideret, magnam ali-
quam fagum, quæ propè cellam ejus adsta-
bat, incidi præcepit. Erat autem fagus ita
cellæ acclinis, & imminens, ut juxta huma-
nam opinionem, si cecidisset, totum mox
ædificium indubitanter obrueret. Cúm-
que operarii vellent jussa perficere, sed rui-
nam arboris formidarent; ille, ut nequa-
quam timeretur, instabat; itaque cum im-
pactis circumquaque securibus, in ipsa jam
arboris viscera veniretur, arbor autem su-
per beatum Virum non jam dubio impetum
mineretur, cœpère omnes rogare, & vo-
cibus clamoris vehementer insistere, ut si
cellam postponeret, semetipsum exiens

conservaret. Ille autem nequaquam eorum clamoribus acquiescens, ut cœptum citò perficerent, definitè præcepit, factò signo crucis contra eam. Postremò fagus gravissimo sonitu corruens, ita aliorum est ex Divina virtute projecta, ut cunctis mirantibus, cella omninò remaneret illæsa. Omnes igitur tanto obstupefacti miraculo, lætas ad cœlum voces tollunt, & immensas Deo gratias referunt.

co-
um
to
us
m.
tis
a-
bi-

D
 C
 Na
 Cre
 S
 alie
 ere
 qui
 cia
 cac
 riis
 mo
 del
 pen
 tem
 igit
 dev

CAPUT XLVIII.

De Illice lapsa super Rusticum,
& eum non lædente.

Cædere iussus homo est prærupti in vertice montis
Illicem, at infelix non benè cautus agit.

Nam ruit hæc falcis multos agitata per ictus,

Et secum miserum vallis in ima rapit.

Creditur extinctus, contritus creditur omnis,

Ille sed incolumis Patre præcante redit.

Sed quid nos de Divina circa venerabilem Virum custodia dicimus, cum & alios sæpè per ejus præsentiam ex magnis ereptos fuisse periculis non ignoramus? Ex quibus videlicèt unum hìc memorare sufficiat, ut plures fuisse prudens lector agnoscat: Aliquando námque ipse cum operariis manens nimix magnitudinis Illicem in monte Petrano faciebat incidi. Quæ videlicèt arbor in prærupto montis declivio pendens, in ima vergebat. Rusticus autem quidam paulò inferiùs stabat. Cum igitur præcisa arbor gravitèr corruens, per devexum montis volveretur in præceps,

I 5

mox

mox repertum Rusticum repentino impe-
 tu cœpit ad inferiora rotare. Cuncti pro-
 tinus dolentes exclamant, & jam non so-
 lum esse hominem mortuum, sed totum
 quôq; dilaceratum ejus corpus existimant.
 Sed mira Divina virtus! ita mox sanus, &
 incolumis repertus est, ac si super eum non
 arbor, sed arboris folium cecidisset. Hinc
 jure perpenditur, sancti Viri meritum,
 quantum apud Deum pondus habuerit, in
 cujus conspectu gravissima arboris
 moles pondus habere
 nescivit.

De

P^R

Dicit

Hinc

S

P^O

habite

summe

Vir s

pond

que r

fuera

cūq

merat

bat, u

bitato

to, a

Syria

dala à

CAPUT XLIX.

De contumelia , quam passus
est à suis Discipulis in Sytria.

PRO vitio carnis justè correptus alumnus ,
Vindictam spirans in mala pejor abit.

Dicit enim Sanctum (scelus ô horribile dictu !)
Patrati socium , criminis esse suum.

Hinc laquei , hincque rogi cætus styge concitus omnis
Sacrilego justum nuntiat ore reum.

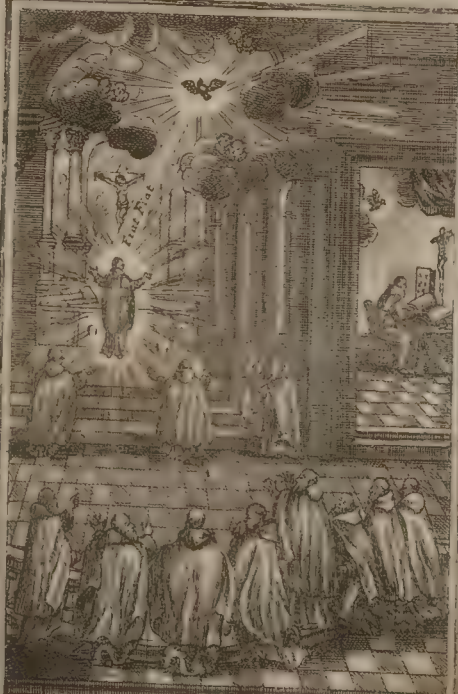
POSTMODUM verò Romualdus , cum A-
penninum defereret , montem Sytriæ
habitaturus ascendit. Cavendam autem
summopere est , nè quis cum audiêrit , quia
Vir sanctus tot loca mutaverit , pii operis
pondus vitio levitatis adscribat. Hæc nam-
que mutationum ejus causa procul dubio
fuerat ; quia ad venerabilem Virum , ubi-
cunque degeret , turba hominum penè in-
numerabilis concurrebat ; Ratio ergò posce-
bat , ut cùm unius loci spatium plenum ha-
bitatoribus cerneret , illic Priore constitu-
to , ad replendum mox aliud festinaret. In
Sytria verò quot contumelias , quot scan-
dala à suis Discipulis passus sit , non est no-
stræ

stræ facultatis evolvere. Ex quibus videlicet unum hic ponimus, cætera brevitatis studio præterimus. Habebat namq; quemdam Discipulum, Romanum nomine, qui nobilis quidem fuerat genere, sed omnino degener actione. Hunc itaque Vir sanctus cum pro suæ carnis immunditia non modo verbis argueret, sed sæpè etiam verberibus gravissimis coërceret, ausus est diabolicus Vir titulum illi ejusdem reatûs opponere, & impudentèr contra Spiritus sancti templum sacrilego ore latrare, dicens videlicet sanctum Virum unà secum ex eadem contagione peccasse. Mox itaque Discipuli omnes adversus eum irati, omnes infesti, alii clamant, Senem impium laqueo debere suspendi; alii dignum judicant cum ipsa cellula ignibus concremari. Quod utique valdè mirabile fuit, præsertim spirituales viros ex decrepito Sene, & ultrà quàm centenario, tam nefarium scelus credere potuisse: cui etiam si voluntas adesset, natura tamen & frigidus sanguis, & ariditas attenuati corporis hoc penitus denegaret. Sed credendum est procul dubio, ad augendum sancti Viri meritum, hoc sibi tam gravis adversitatis coelitus accidisse flagellum. Nam & ipse assererat, hoc in Eremito, unde nuper abscefferat, veraciter agnovisse, & ad hoc dehonestatis improprium

rium subeundum alacritèr advenisse. Ille autem Sarabaita reprobus, qui sancto Vi-
ro crimen intenderat, Episcopatum post-
modùm Nucerinum per Simoniacam hæ-
resim acquisivit, & per biennium illum oc-
cupans, in primo anno incensam ædem
cum libris & tintinnabulis, ac cæteris sa-
cris ornamentis, exigentibus suis meritis
vidit; In secundo autem dignitatem cum
vita, Divinâ illum feriente sententiâ
miserabilitèr perdidit.

CA-

*Accessu Altaris conhibet Patrem sua Proles
innocuum, Deus at sacra iterare iubet:
qua dum Sacratam devotus staret ad aram,
mente repente fuit raptus in alta poli.
tunc Schola ei coelum fuerat Deus ipse Magister
quò potuit David post nucleare libros.*

CAPUT L.

De Divina jussione ad sanctum
Romualdum, ut Missam celebraret,
& Psalmos exponeret.

Accessu Altaris cohibet Patrem sua Proles
Innocuum, Deus at Sacra iterare jubet.
Qui dum sacramentum devotus staret ad aram,
Mente repente fuit raptus in alta poli.
Tunc Scola ei Caelum fuerat Deus ipse Magister,
Quod potuit David post nucleare libros.

Imposuerunt itaque Discipuli sancto Vi-
ro, quasi de commisso crimine poeniten-
tiam, & celebrandi sacra Mysteria penitus
abstulere licentiam. Quod ille praedjudi-
cium libenter amplectens, & poenitentiam
velut revera obnoxius criminis observa-
vit, & ad sacro-sanctum Altare per sex fere
menses accedere non praesumpsit. Tandem
vero, sicut ipse postmodum eisdem suis Di-
scipulis retulit, divinitus sibi jussum est, ut
si Divinam timeret gratiam perdere, jam
indiscretam simplicitatem omnino postpo-
neret, & sacra Missarum Solemnia fiducia-
liter celebraret. Postera igitur die sacri-
ficare incipiens, cum ad secunda Missae se-
creta perventum esset, in extasim raptus,
tam longo temporis spatio siluit, ut omnes,
qui aderant, mirarentur. Interrogatus
autem

autem postmodum, cur in offerendo Sacrificio tantas moras præter solitum habuisset? respondit: *Raptus*, inquit, in cælum oblatum sum ante Deum, & continuò mihi Divina voce præceptum est, ut secundum hunc intellectum, quem mihi Deus immisit, Psalmos exponerem, & pro modulomei sensus chartulis per ordinem commendarem. Ego autem nimio & inenarrabili terrore constrictus, respondere nihil aliud potui, nisi tantummodò fiat, fiat. Unde postea Vir sanctus totum Psalterium, & nonnulla Prophetarum Cantica luculenter exposuit; & licet corrupta Grammaticæ regula, sanum tamen sensum ubique servavit.

CAPUT LI.

De anima sancti Romualdi ;
quæ delata est antè Deum, candida
velut nix.

Discipulis animæ quæ sit quærentibus ætas,
Formaq; , dum veniet Numinis ante Thronum?
Respondet: veluti nix splendida cernitur, illi
Ætas perfecta est, effigiésque hominis.
Hæc licèt ex alio se se didicisse referret,
Attamen ille est, qui sic stetit antè Deum!

Interrogaverunt eum aliquando Discipu-
li, dicentes: *Magister! cujus esse ætatis ani-
ma cernitur, vel in qua figura ad iudicium præsen-
tatur?* Respondit: *Scio hominem in Christo, cu-
jus anima delata est ante Deum splendida velut nix,*
humana quidem effigie, statura verò perfectæ ætatis.
Inquisitus iterum, quis ille esset? indignans,
& confundens illos, dicere noluit. Mox
Discipuli rem ad eum, ut veracitèr erat,
inter se invicem referunt, & ipsum fuisse
hominem certa manifestatione
cognoscunt.

Quid quæst in Sittica Romualdus tentat, eremo,
 annos dum septem, sponte reclusus agit.
 Cruda erat herba Cibus, potus de montibus unda,
 lectus humus, saxum culcitra, mæta tegit.
 lingua Silet, sed flagra sonant, gemitusq, perorant.
 Sic taceat tantum lingua, ubi facta docent.

CAPUT LII.

De nimia districtione vitæ,
quam in Sytria tenuit.

Quid queat? in Sytriæ Romualdus tentat Eremo,
Annos dum septem, spontè reclusus agit.
Cruda erat herba cibus, potus de montibus unda,
Lectus humus, saxum culcitra, matta tegit.
Lingua filet, sed flagra sonant, gemitusque perorant,
Sic taceat tantùm lingua, ubi facta docent.

IN Sytria denique Vir venerabilis per septem ferè annos inclusus mansit, & silentium continuum inviolabiliter tenuit. Verumtamen tacente lingua, & prædicante vita, vix usquam tantùm laborare aliquando potuit, vel in convertendis hominibus, sive ad pœnitentiam concurrentibus. Vivebat autem, vergente jam senectute, nimis districtè, videlicet cum jam, & ipsi perfecti Viri solent remissiùs vivere, & aliquid sibi de sui propositi rigore laxare. Nam per unius quadragesimæ spatium nihil uliud neque in cibo; neque in potu penitus habuit, nisi de modica farina, & paucis herbis sorbitiunculam faciens, ex ea ad imitationem Hilarionis vixit. Quinque verò hebdomadibus nihil aliud comedens, ad modicum se infusi ciceris adstrinxit. Et ita Romualdus per multa alia vivendi genera,

K 2

quid

quid sua virtus posset, per hæc & illa se jugiter exercendo tentabat. Studebat quippe discretus Christi miles ad novum se certamen semper accingere, & cum jamiam cadere videretur, adhuc bita mox misericordia, vacillans corpusculum relevare. Duo autem, vel etiam tria quandoque habebat cilicia propter nascentem corporis importunitatem, quæ lavari nullatenus permittebat, sed ea potius ad imbrem projiciens post triginta dies mutare consueverat. Novaculam autem nunquam in suum caput patiebatur ascendere, sed ipse sibi per raro solebat excrementa capillorum, & forcipibus attondere. Si quando verò eum ex aliquo esculentiori cibo gulæ vitium titillaret, mox accuratè illum præparari præcipiens, ori, & naribus apponebat, & solum captans odorem, dicebat: *O gula! gula, quam dulcis, quam suavis modò tibi saperet iste cibus, sed vae! tibi ex eo nunquam gustabis: & sic intactum ad cellarium remittebat.*

ju-
p-
er.
am
or-
uo
bat
or-
nit-
ens
No-
put
arò
rci-
o ex
til-
eci-
um
uam
sed
am

A-

En caput ex cruciat monachi vis tanta dolorum,
 Saepe sibi ut cuperet mortis adesse diem:
 non fuit ulla potens medicina tulisse salutem,
 nec suspecta ulle causa doloris erat;
 Divus at insidias Stygis esse agnovit, et uno hinc
 afflatu pulsa est, Styxq, dolorq, Viri.

CAPUT LIII.

De miraculo, quo Gregorium
insufflando sanavit.

EN caput excruciat Monachi vis tanta dolorum,
Sæpè sibi ut cuperet mortis adesse diem.

Non fuit ulla potens medicina tulisse salutem,

Nec suspecta ulli causa doloris erat.

Divus at insidias stygis esse agnovit, & uno hinc

Afflatu pulsa est, styxque, dolorque Viri.

SEd quamquam Vir sanctus tantam erga
se servaret austeritatem, semper tamen
hilarum vultum, semper serenam faciem
ostendebat. Nam frater quidam, Grego-
rius nomine, gravissimum capitis dolorem
se perpeti aliquando conquestus est. Qui
cum ad beati Viri cellulam, ubi alii fratres
tunc erant cum nimia lamentatione venis-
set, mox ut eum Vir venerabilis vidit,
hunc dolorem nequaquam humorum inæ-
qualitati, sed insidiis antiqui hostis indubi-
tantly adscripsit: & mox quasi deridens
eum, ut erat semper alacri vultu per se-
nestram cellulæ sibi insufflavit in frontem,

& ut cæteri omnes, qui aderant, similiter facerent, innuit; hoc autem facto, ita sanatus est, ut nullum penitus sentiret in suo capite doloris remansisse vestigium. Arbitror, quod idcirco Vir sanctus hoc facere voluit, quia per Spiritum sanctum, qui in ejus pectore præsidebat, effugandum esse iniquissimum hostem doloris immisorem credidit. Ad evitandam verò propriam laudem & ludum finxit, & socios quæsit. Nam & Redemptor noster insufflasse legitur, cum Spiritum sanctum Apostolis dedisse perhibetur.

. Joan. 20. v. 22.

er
tà
in
n.
fa-
m,
um
to-
ro-
ios
in:
m

A-

Sic alium capitis stolulum fecere dolores,
 mens ut tota suis sedibus acta foret.
 desperato ergo, quidquid medicaminis artibus
 Spe magna Patri ducitur ante pedes;
 Oscula p̄x Sancti miser is percepit ab ore;
 max sua menti iterum est visa redire quies.

CAPUT LIV.

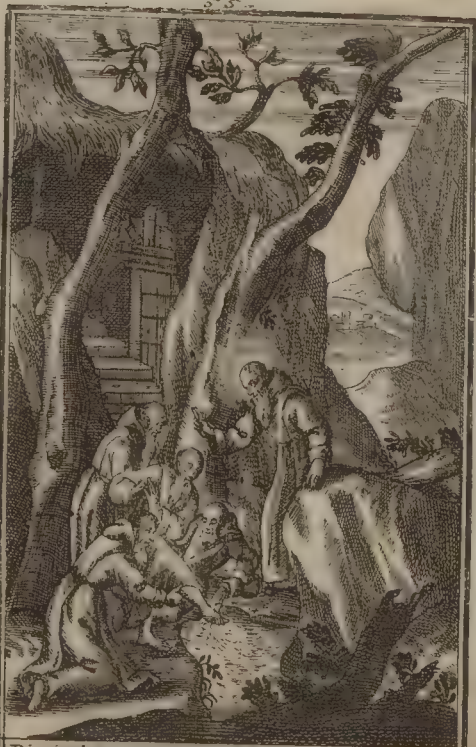
De infano , quem osculo
curavit.

Sic alium capitis stolidum fecêre dolores,
Mens ut tota suis sedibus acta foret.
Desperato ergò , quidquid medicaminis arti est ,
Spe magna Patris ducitur antè pedes.
Oscula vix Sancti miser is percepit ab ore ,
Mox sua menti iterum est visa redire quies.

Vir quidam capitis patiebatur insaniam ,
itâ , ut sensu rationis amisso , vel quid
ageret , vel quid diceret , funditus ignora-
ret. Huic Romualdus nihil aliud fecit, nisi
solummodò osculum præbuit , & protinus
illum ad incolumitatem pristinam revoca-
vit : & cum inquieto homine , dum pacem
fecit ad mentis eum suæ pacem reduxit. Re-
ferebat autem postmodum ille , qui curatus
fuerat , dicens : *Quia cum sacra beati Viri labia*
tangere merui , statim prodire ex ore ejus quasi vehe-
mentis auræ spiritum sensi , qui totam faciem meam ,
& ipsum denique sinciput persflans , omnem cerebri
æstuantis ardorem protinus
effugavit.

*Discipuli capitis paucis his retro diebus
 Patre medente cui est, facta petita Salus:
 ulcere letheo nunc utraq; crura tumescunt,
 ter Pater hæc gelida, tergere mandat aqua,
 et videas Naamôn quâ vulnera sanat Eliseus,
 hæc itidem Sanctus Vulnera sanat ope.*

CAPUT LV.

Item, de Gregorio, quem de
gravi morbo aqua frigida
liberavit.

Discipulo (capitis paucis his retrò diebus
Patre medente cui est, facta petita salus)

Ulcere letheo nunc utrâque crura tumescunt,

Ter Pater hæc gelidâ tergere mandat aquâ.

Et videas ! Nâamon quâ vulnera sanat Eliseûs,

Hac itidem Sanctus, vulnera sanat ope.

ALio quóque tempore idem, qui suprâ,
Gregorius, tam virosam & marcidam
tolerabat in cruribus scabiem, ut jam ex
elephantia morbo crederet tam gravem
prodire tumorem. Huic Romualdus hoc
præcipuum medicinæ genus indixit, vide-
licet, ut crura per tres dies frigida aqua per-
funderet, promittens, quia hoc modo sa-
nitatem pristinam recuperaret; quod ta-
men ille adimplere studuit, nimirum magis
necessitate jussionis, quàm recipiendæ fi-
ducia

ducia sospitatis. Mirum satis, & solùm
Divinæ potentia referendum. Confestim
tibiæ tumor deponitur. Virus omne
siccat, & penitus omni languore depo-
sito frater sanus per omnia redditur. Cre-
di ergò rationabiliter potest, quia eodem
Spiritu Romualdus Discipulo, ut ter aquis
tumentia crura perfunderet, jussit, quo
Elisæus Naamon leprosum lavari sep-
ties in Jordane mandavit.

4. Reg. 5. v. 10.

blum
stim
mne
epo-
Cre-
dem
quis
quo
p-

A-

*Ex procul absenti discessum fratris eremo
ut sibi coniunctis sanguine ferret opem:
en narrat cuidam qui su reomnino reperta
euge Dei Vates est Romualdus qit.
Sed quidam indignans hac orco ad scribit at ipse
Nimine tanta Patris Vindice probra hait.*

CAPUT LVI.

De Discipulo, quem Romam,
euntem per Spiritum cognovit, & de
illo, qui sibi derogans reclusorium
fregit.

EX procul absenti discessum fratris eremo
(Ut sibi junctis sanguine ferret opem)

En narrat cūdam : qui sic re^omninò reperta

Eūge DEI vates est ROMUALDUS, ait.

Sed quidam indignans hæc orco adscribit, at ipso

Numine tanta Patris vindicæ probra luit.

NOnnulli tamen, carnales videlicet ho-
mines, eum malitiosè reprehendere,
& ejusdem dicta vel facta non timebant le-
vitatis vitio deputare. Quidam namque
ejus Discipulus in alia procul eremo mora-
batur, qui propinquorum necessitati ali-
quando condescendens, pro eorum utili-
tate tandem velut invitus Romam ire qua-
dragesimali tempore acquievit. Quod mox
Vir sanctus per spiritum recognoscens, vel-
ut indignans scripsit astanti cuidam fratri,
quòd videlicet ille bonus Vir pro hujusmo-
dine-

di negotio Romam ire præsumpsit. Ille autem admirans, unde hoc Magister agnosceret, cum quo videlicet nemo aliunde veniens, colloquium habuisset, rem sollicitè perquisivit, & ità esse, sicut Vir venerabilis dixerat, comprobavit. Pergit ille ad alium suum Condiscipulum videlicet Ingelbertum, qui inclusus manebat, & Magistrum hæc dixisse, & sine dubio prophetiæ Spiritum habere prorsus affirmat. Ille autem detestans, & penitus denegans, fratrem corripuit, & quia hoc saltum esset, imprecationi se vinculis obligavit, dicens: *Si ille hoc per prophetiæ Spiritum, & non magis per diabolum dixit, non me Omnipotens Deus in hoc reclusorio perseverare permittat.* Dictum, factumque est: nam vix paucis diebus transactis, Ingelbertus, fracto reclusorio, sine Magistri licentia abiit, & eum in hac vita, sicut dicitur, nunquam ulterius vidit.

Ille
agno-
de ve-
illicie
erabi-
lle ad
ngel-
Magi-
hetice
e au-
fra-
ffet,
ens:
is per
or re-
um-
ctis,
agi-
,

A-

CAPUT LVII.

De Gaudentio & Berardo , & Monacho fanato.

FRater , ubi sibi non Sancto prohibente liceret,
Quæ petiit, Clausuri sat malè testâ fugit.
Paulò pòst obiit , cûidam sibi limina cœli
Clausâ refert , pro se Patre inhibente preces.
Quas ut iussâ dedit fieri Romualdus, eidem
Janua clausa priùs mox reſerata fuit.

ALius frater Gaudentius nomine, Abba-
tis videlicet hujus Monasterii sancti
Vincentii Pater, cum magno fervore con-
versus , ardentiori postmodum Spiritu in
Dei est servitio conversatus. Hic aliquan-
do à beato Romualdo licentiam petiit, quia
vellet cuncta jam pulmenta dimittere , &
pane cum aqua contentus, pomis quôque,
sive crudis oleribus victitare. Hoc igitur
impetrato , cum in eodem proposito infati-
gabiliter permaneret. Tedaldus quidam
alius frater infirmitati illius indiscretè com-
patiens, adire Magistrum studuit, & quia
frater ille tam grave pondus portare non
posset, & hanc ejus obstinationem frangi
omninò debere , suggestit. Romualdus
autem

autem, ut puta, Vir simplicis animi, Tedaldi verbis assensum dedit, & Gaudentio talis vitæ licentiam abstulit. Ille verò gravitèr ferens, nequaquam ampliùs cum Tedaldo in eremo, in qua eos Romualdus posuerat, passus est habitare: Sed Ingelberto, qui à Romualdo disjunctus fuerat, se subdidit, & ab eo consensum prædictæ conversationis accepit. Hic itaque Gaudentius non multò post tempore defunctus est, & in cœmeterio beati Vincentii juxta corpus Berardi venerabilis Viri, qui æquè Romualdi Discipulus fuerat, est sepultus: Romualdus autem, quia ille in prævaricatione inobedientiæ vitam finièrat, orationem pro eo fieri penitùs interdixit. Aliquanto autem post tempore Monachus quidam prædicti Cœnobii dum matutinum Synaxim cum reliquis fratribus celebraret, repentè tam acrem dolorem sentire in dentibus cœpit, ut jam in choro ad psallendum stare omnino non posset. Qui protinus exiens super sepulchrum se Berardi, atque Gaudentii lamentando jactavit, & medelam sibi per eos provenire sperans, medium se inter utrumque constituit: Dúmque ibi aliquamdiu jacens oraret, mox eum somnus oppressit. Illicò sanè videt Berardum sacerdotalibus ornamentis splendidissimè decoratum, tenentem in manibus librum aureis litteris scri-

Scriptum, ante Altare scilicet stantem, & Missarum Solemnia celebrantem. At cernit Gaudentium mœrentem, tristem, demisso vultu, post tergum Berardi procul assistere, & velut excommunicatum Sacris appropinquare mysteriis non audere. Qui mox locutus est ei, dicens: *Vides, inquit, frater, illum Berardi librum mirabiliter deauratum? Ego quoque per omnia talem nunc haberem, nisi illum mihi, heu, heu, Tedaldus Monachus abstulisset.* Statimque frater evigilans, sanus, & incolumis, fugato omnidolore, iurrexit. Deinde lætus visionem suam fratribus per ordinem retulit. Quod Romualdus audiens, illico præcepit fratribus, ut jam Gaudentio fraternam charitatem impenderent, atque pro eo enixius orarent. Unde non sine ratione colligitur, quod ille, qui privatus societate Romualdi, librum, quem meruerat, perdidit, jam ejus gratiæ restitutus, & orationibus sublevatus, eundem librum recuperare meruit: & quem Tedaldus non nisi per Romualdum abstulerat, jam Romualdus orando pro illo cum omnibus simul fratribus reddat.

*En faciens Romualdus iter ; quò nescio ; curam
fratrum sui cellar mandati habere sua ;
hic sed præsumpsit pulsa formidine noctu
in lecto sancti decubuisse ;
ipse sed huius monachi qd montulit agrius ausum
dum multo ipsius verberare terga quatit.*

CAPUT LVIII.

De discipulo in lecto sancti Romualdi à dæmonibus verberato.

EN faciens peregrè Romualdus itinera curam
Fratrum uni cellæ mandat habere suæ.

Hic sed præsumit pulsâ formidine noctu

In lecto sancti decubuisse Viri.

Ipse sed hunc Monachi dæmon tulit ægriùs ausum,

Dum multo ipsius verbere terga quatit.

u

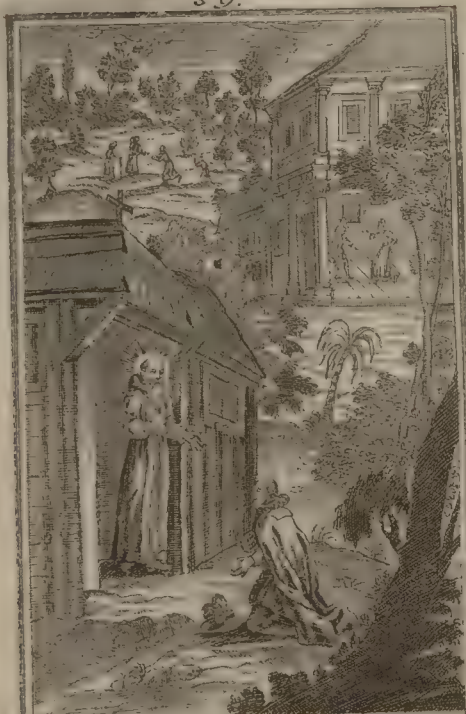
ALiquando Vir venerabilis cujusdam
causâ necessitatis in viam ire dispo-
nens, uni discipulorum cellam commisit,
& usque ad suum reditum in ea illum mane-
re præcepit. Ille verò temerarius dum de-
biti honoris reverentiam Magistro non ser-
vat, audactèr in ejus stratu jacere non du-
bitat. Eccè autem in ipsa nocte maligni
Spiritus super eum immanitèr irruunt, gra-
vissimis eum verberibus atterunt, & pro-
jectum de lecto pænè seminecem derelin-
quunt. Meritò námque tam superbos suæ
offensionis ultores pertulit, qui in talem
virum postposita humilitate peccavit : &
L - - - - - dum

dum pio Magistro non exhibuit reverentiam, ex duris & implis sensit manibus disciplinam. Similiter quoque postmodum venerabilis Vir iter acturus, alium in eadem cella discipulum dereliquit. Cui cum discipulus diceret. *Magister, ego in lecto tuo non jaceo: quia, quod alii contigit, mihi etiam consequenter evenire formido.* Ille respondit: *Filii mi! jace, & dormi securus; ille enim in eo recubans, idcirco in manus inimicorum incidit, quia parvitas mea licentiam non accepit, tu autem accepto consensu in Deo spem pone, & sine pavore quiesce.* Qui videlicet in eo, sicut jussus fuerat, jacuit, & nullius omnino casum adversitatis incurrit.

l
n-
f.
n.
a-
m
uo
n-
ili
s,
is
n-
ui
s

A-

Esse se quax statuit Romilda Argemir, at uxor
 illius in Sanctum iurgia mille facit;
 mox facta insana est, Stygio exagitata furore
 Phineem conatur vertere Stulta domum;
 mica sed a Sancto panis benedicta serenat
 mentem, hinc destitit vota negare viro.

CAPUT LIX.

De Muliere in amentiam versa,
& sancti Romualdi benedictione
sanata.

Esse sequax statuit Romualdi Arduinus, at Uxor
illius in sanctum iurgia mille jacit.
Mox facta insana est, stygio exagitata furore
Omnem conatur vertere stulta domum.
Mica sed à Sancto panis benedicta serena
Mentem, hinc destiterat vota negare viro.

Sæcularis quidam vir, Arduinus nomi-
ne, Romualdo se ad suscipiendum san-
ctæ conversationis habitum tradidit: dein-
de domum, ut sua quæque disponderet, re-
meavit. Cùmque eum uxor sua venien-
tem vidisset, fœmineo nimirum furore suc-
censa, exclamavit adversus eum dicens:
*Sic bone Vir, ab hæretico illo, & antiquo seductore
nunc venis, & me miseram & destitutam omni hu-
mano solatio derelinquis?* & hoc dicto, proti-
nùs in amentiam vertitur; & ita furere, &
conquassari cœpit, ac si patentèr à dæmo-
nio vexaretur. Habebat autem Vir san-
ctus hujusmodi consuetudinem, ut si quan-
do fratres in viam dirigeret, benedictionem
illis, sive panem, sive pomum, seu quod-
cùnque aliud daret. Unde discipuli, ut

L 2

exper-

experti multoties fuerant , certum tenebant , quod si ex benedictione Magistri cui-libet ægroto porrigerent , ad salutem illum incolumen revocarent. Nam & ex aqua , unde manus ejus abluebantur , plures languidi sæpè restituti sunt sanitati. Quod tamen cautissimè oportebat fieri , nè , si Vir sanctus hoc aliquatenus deprehnderet , in gravissimam tristitiam deveniret. Cùm igitur diu jam scœmina miserabiliter vexaretur , quidam fratres , qui aderant , de benedictione panis , quam à Magistro susceperant , ei particulam tradiderunt. Deinde cum hoc mulier comedisset , mox mente sedata , ab omni redditur insanix furore liberima. Quæ protinûs Omnipotenti Deo , & Romualdo famulo ejus recuperatæ sanitatis gratias retulit , & Viro suo conversionis licentiam ulterius non negavit.

—
e-
ni-
am
a,
n-
ta-
Vir
in
gi-
re-
ne-
ne-
de
fe-
er-
o,
ni-
er-

A-

tempore post aliq. Sancto adduxere puelum.
 Cui misero da-mon tetricus hospes erat;
 quem talem in morbum medicinam conperit ante
 panem, ut edat puero porrigit ille Sacrum.
 heu! vix in Stomachum est traiectus, protinus hosti
 Omnibus ex illo visus abire fuit.

CAPUT LX.

De dæmoniaco ab eo curato.

TEmpore pōst alio Sancto adduxêre puellum,
Cūi misero dæmon tetricus hospes erat.
Quem talem in morbum medicinam comperit antè,
Panem, ut edat, puero porrigit ille sacrum.
Heū vix in stomachum est trajectus, protinùs hostie
Omnibus ex illo visus abire fuit.

ALio quóque tempore puer quidam dæ-
moniacus ad beatum Virum delatus
est; Cui ille nihil aliud fecit, nisi pro bene-
dictione sibi panis particulam tradidit. Qua
mox puer ille refectus, confestim est à dæ-
monio liberatus. Jure quippe postquam
benedictio Romualdi malè possessum cor-
pus intravit, inde confestim malignus
Spiritus cautheriatus
exivit.

*Sit licet à Divo toties superatus a mortuis,
non tamen ulla finiet, quin nova bella movet;
nam quondam solo vitam meditante supernam
vi non credibile tunc surtosus adest;
Sed mediante Deo, dum se se cernit inermem
transfugo muro fugit in auram abiens.*

CAPUT LXI.

De diabolo , qui sancto Romualdo mortem minatus , cellæ parietem fregit.

Sit licet à Divo toties superatus avernus,
Non tamen ulla timet , quin nova bella movet.
Nam quondam solo vitam meditante supernam,
Vi non credibili tunc furiosus adest.
Sed mediante Deo , dum se se cernit inermem,
Transfisso murò fugit in auram abiens.

NUnquam tamen diabolus à sancti Viri poterat impugnatione quiescere. Et quia occulta jam adversus eum fraude nil poterat , non cessabat virus suæ malitiæ visibilibiter demonstrare. Aliquando namque Vir venerabilis dum in cella consisteret, ecce malignus Spiritus , ut est revera teterrimus , hispidus , horribilis , immensum cœpit sancto Viro terrorem incutere , & cum nimio furoris impetu mortem sibi minitans intentare. Cùmque Romualdus auxilium de cœlo impeterritus quæreret , & ut sibi

Christus succurreret, fiducialitèr exclamaret, mox antiquus hostis aufugiens, ipsum cellæ parietem tanto iracundiæ felle percussit, quod gravem fagi tabulam unius cubiti spatium, vel eo amplius fudit. In habitaculo igitur patentèr ostendit, quanta adversus habitatorem flamma crudelitatis exarsit, & quodammodo scriptum reliquit in pariete, quod occultum gerebat in mente.

An sit Virginibus facienda domuncula Saceris
 Consilio frater cunctus adesse volat
 hinc bona qua veniunt ditis cum nota haurire
 Sint, ea permultis praepedisse studet,
 Cassa sed ut tandem molimina viderat, eius
 omnibus horribilis planctus in aure sonat.

CAPUT LXIII.

Item, de diabolo, qui orta inter
discipulos sancti Romualdi discordia,
vegetem percutiebat.

AN sit Virginibus facienda domuncula sacris
Confilio frater cunctus adesse volat.
Hinc bona quæ veniunt ditis cum nota legato
Sint, ea permultis præpediisse studet;
Cassa sed ut tandem molimina viderat, ejus
Omnibus horribilis planctus in aure sonat.

Rursus alio tempore cum Monasterium
ancillarum Dei, quod est in Valle bona,
construere decrevisset, discordia mox inter
sancti Viri discipulos oritur, quia videlicet
alii nolunt, alii verò, ut fieret vehementer
insistunt. Cumque ante venerabilem Vi-
rum utraq; dissidentium partes diversa
utentes allegatione contenderent, coepit
diabolus ante portellam cellæ quasi malleo
vegetem sine cessatione percutere, & per
roboantem sylvam crebris audiebatur tun-
sonum ictibus intonare. Deinde cum jam
omnes unanimiter Monasterium fieri con-
cordassent, ecce malignus Spiritus, cunctis
audientibus ululare, plorare, & flebiles non
cessabat voces emittere. Postremò autem,
cum jam divisi ad suum quisque revertere-
tur hospitium, prosequabatur eos antiquus
hostis

hostis cum tanta tempestate & turbine , ut
quasi omnia ventorum genera comovens ,
totam sylvam radicitus evellere putaretur.
Quidam verò fratrum increpans eum dixit :
Præcipio tibi in nomine Sanctæ Trinitatis immunde
Spiritus , ut desinas venire post nos ; & ita fugatus
est. Jure quippe auctor discordiæ , com-
posita pace , compulsus est infletum pro-
rumpere , qui prius audiebatur crescente
rixa gaudere ; & qui tunc quasi circulum
vacui vasis abstrahere , & partes , quibus
compactum fuerat ; dissipare tentavit , con-
strictis jam in vinculo pacis , & charitatis
compagne discipulis , tristis
abscessit.

ut
s,
ar.
t;
de
us
n-
o-
te
m
us
n-
is

CAPUT LXIV.

De districta vita, quæ tunc in
Sytria ducebatur.

Nescio vel Nitriæ, Sitriæ vel nomine dicam,
Quem tu cum sociis incolis Alme locum?
Tanta fuit tua vita Pater! pia vita tuorum,
Pastorum inde cohors æmula ut ipsa foret;
Fit vigil, atque silens, orans, jejuna, colensque
Numen, & in dubium talia nonne vocent?

TAlitèr autem in Sytria vivebatur, ac si
ex similitudine, non solum nominis sed
etiam operis, altera denuò Nitria videretur,
omnes siquidem nudis pedibus incedentes,
omnes inculti, pallidi, & nimia omnium
rerum extremitate contenti. Nonnulli
verò damnatis januis clausi, ita mortui
videbantur mundo, velut in sepulchro
jam positi; Vinum ibi nemo noverat, nec
si etiam gravissimam quisquis ægritudinem
pateretur. Sed cur ego de Monachis loquor,
cum & ipsi Monachorum famuli, ipsi
quoque custodes pecorum jejunarent, silentium
tenerent, disciplinas inter se invicem
face-

facere, & de quibuslibet verbis pœnitentiam flagitarent? O aureum Romualdi sæculum, quod etsi tormenta persecutorum non noverat, spontaneo tamen martyrio non carebat, aureum, inquam, sæculum, quod inter montium & Sylvarum feras tot cœlestis Hierusalem cives alebat. Cum verò ibi fratres jam tanti essent, ut omnes illic habitare vix possent, tunc Romualdus, Monasterio ibi constructo, & Abbate præposito, inviolatum servans silentium, Bifurcum secessit ad habitandum. Illic etiam volens Abbatem spiritualitèr vivere, & re-
 titudinis vitam tenere, multam ab eo
 passus est persecutionis
 injuriam.

n^d
e^a
m
o
,
t
m
s
,
t
n
.

CAPUT LXV.

De prophetia sancti Romualdi,
& colloquio ejus cum Henrico
Rege.

FLVXas HENRIGI DIVVs perVenIt In aVLas,
Vespere nIL Verò hOC VoClferatVs eI est.

Henricus profert Romualdo amplexibus hærens :

Vestro optarem animam corpõri inesse meam.

Facto pulchra die vitæ documenta relinquens

Regi, claustrò uno ditior inde abiit.

INtereà Imperator Henricus de ultra-
montanis partibus in Italiam veniens,
misit beato Viro deprecatoriam legatio-
nem, ut ad eum venire dignaretur, promit-
tens se facturum quæcunque præciperet, si
suum ei colloquium non negaret. Cúm-
que venerabilis Vir prorsùs abnueret silen-
tium frangere, cœperunt omnes discipuli
unanimitèr illum obsecrare, dicentes : *Ma-*
gister, vides, quia nos, qui te sequimur, tanti jam
sumus, quòd hìc congruentèr habitare non possumus ;
Vade

Vade ergò , si placet , & Imperatori magnum aliquod Monasterium quare , & multitudinem te sequentium ibi constitue. Quibus Vir sanctus , nescio , si accepta jam revelatione , aut subita Dei inspiratione fidentèr scripsit : Scitote , quia Montis Amiatini Monasterium ex dono Regis habebitis ; considerate tantummodò , quem illic Abbatem constituere debeatis. Igitur inviolato silentiò perrexit ad Regem. Cui Rex protinùs assurgens , ex magno cordis affectu in hanc vocem erupit , dicens : O utinam anima mea esset in corpore tuo ! Quem mox , ut loqueretur , suppliciter obsecrans , ipso die hoc impetrare non potuit.

Postèra autem die , Romualdo ad palatium veniente , ecce Teutonicorum multitudo certatim hinc inde concurrunt , capita salutantes humiliter flectunt , villos quoque pelliceæ vestis , qua erat indutus , anxie decerpentes pro sacris reliquiis in Patriam portaturi , studiosè recondunt. Quæ videlicet res venerabilem Virum tanto mœrore dejecit , ut nisi discipulis obstantibus acquiesceret , ad cellam protinùs rediret. Ingressus igitur ad Regem non pauca sibi locutus de restituendo jure Ecclesiarum , de violentia potentum , de oppressione pauperum : & post multa , unum sibi pro suis discipulis Monasterium petiit.

Cui

Cui postmodum Rex Montis Amiati Monasterium tradidit, & Abbatem, quia multis erat malis obnoxius foras eiecit. Ubi Vir sanctus quanta adversa perpeffus sit, non solum ab eo, qui eiectus fuerat, sed etiam ab illo, quem ipse ex suis discipulis Abbatem constituerat, ille quidem perferre patientissimè potuit; nos referre, etiam si adesset facundia non valemus. Sed qualiter illum Deus in cunctis adjuverit, uno exemplo monstrare sufficiat, ut prudenti cuilibet, quid etiam in reliquis evenerit, innotescat.

M

CA-

*nulla est in iustis, Sathanae q. magis potestas,
 imo hi saepe illo vindice facta huius
 contigit haud aliter monacho male mente gerenti
 qua Patrem e medio tollere morte quærat.
 nam vice conversa is perisset colla ligante
 daemone, Sanctus ubi ferre negasset opem.*

CAPUT LXVI.

De Monacho, quem diabolus
strangulare cœpit, sed sanctus
Romualdus eripuit.

Nulla est in iustos, Sathanæque, malisque potestas,
Imò hi sæpè illò vindice facta luunt.

Contigit haud alitèr Monacho malè mente gerenti,
Qua Patrem è medio tollere morte queat.

Nam vice conversâ is periisset colla ligante
Dæmone, Sanctus ubi ferre negâisset opem.

Monachus quidam vesano adversùs
eum furore succensus, pilum laten-
tèr exacuit, & eum reponens, ut beatum
Virum interficeret, expectare congrui oc-
casionem temporis cœpit. Nocte verò
dum depressus sopore quiesceret, eccè vi-
det malignum Spiritum in se immanitèr ir-
ruentem, qui retortam in collum ejus mit-
tens, tanta ferocitate conabatur guttur
ejus astringere, ut jam ille cogeretur fun-
ditùs expirare. Tunc Monachus in extre-
mo jam spiritu positus, Romualdum, ut
M 2 sibi

sibi succurreret, obsecravit. Qui, ut Monacho videbatur, protinùs advolans, de manibus eum iniqui hostis eripuit. Hic igitur mox expectatus, ad pedes venerabilis Viri prostratus advolvitur; ut allisionem cervicis aspiciat, deprecatur; confiteri etiam crimen suæ malitiæ non veretur. Postremò conservatæ vitæ sibi gratias retulit, & pœnitentiam tanti reatus accepit. Et ità qui Romualdo vitam insidiatur eripere, jam per eundem sanctissimum Virum, & suam meruit conservare, & cui inferre mortem studuit, per eum suæ periculum mortis evasit.

Mo-
, de
igi-
bilis
nem
teri
Po-
lit,
Et
re,
&
re
m

quem pro condenda reperit Romualdus eremo
 iste repentino claudatur imbre locus;
 Sint animo, esurie fratres iam iam perituros
 excitat, et Spoilidet proximo adesse dapes:
 Sponsa en eventum, dum pane, merog, referat
 corbes non noti tres posuere viri.

CAPUT LXVII.

De sancto Romualdo, qui circumclusus aquis, cibum sibi deferendum cœlitus agnovit.

Quem pro condendâ reperit Romualdus eremo;
 Iste repentino clauditur imbre locus.
 Sint animo, esurie fratres jam jam perituros
 Excitat, & spondet proximè adesse dapes.
 Sponsa, en! eveniunt, dum pane, meroque refertos
 Corbes non noti tres posuere viri.

HAbebat autem Sanctus consuetudinem, cum Monasterium teneret, ut nisi cum jejunaret, ad communem mensam cum fratribus quotidie veniens, unum quidem pulmentum comederet, postmodum verò lectioni, vel quid etiam apud unumquémque ageretur, intentus, de reliquis non gustaret. Quadragesimali verò tempore nisi necessitate inevitabili cogeretur, in cellula jugiter morabatur. Dum igitur prædictum Cœnobium Vir beatissimus regeret, quadragesimali jam propinquante jejunio, quærebat cum discipulis per vicina montium loca, ubi eremum facere potuisset. Dùmque longas in quærendo moras protraherent, repentè aquis undique circumfluentibus ità conclusi sunt, ut nec ipsi jam redire, nec de Monasterio quis-

quam ad eos posset aliquatenus transvadare. Vivebant autem ex aliquantis castaneis, quas secum detulerant. Cúmque dies dominicus advenisset, & alia cibi spes nulla jam superesset, cœperunt fratres pauculas, quæ remanserant, castaneas deglovere, & jam quodammodò dubitantes ultimum ex eis convivium præparare. Romualdus autem, ut erat semper alacri vultu, fidentèr ait: *Quia nisi Deus sibi panem per aliquem mitteret, ipso die nullatenus manducaret.* Discipuli verò mirantes inter se, in qua spe hoc ille præsumeret, certi tamen, quia Magister incautè aliquid vovere non posset, cibum jam tantæ solemnitati congruum cœperunt fiducialitèr expectare. Sexta igitur diei hora jam propinquante, ecce tres viri onusti pane, & vino, & aliis cibis adveniunt, qui se de longinquis partibus cum multo labore pervenisse dicunt. Tunc itaque spirtuali omnes repleti gaudio, benedicentes Deum, paritèr cibum sumunt: & beatum Virum per revelationem hoc cœlitùs agnovisse, indubitantèr agnoscunt.

da.
eis,
do.
ulla
las,
, &
ex
au.
nter
itte.
puli
ille
r in-
um.
epe-
itur
viri
dve-
cum
itá-
ene-
: &
oc

A.

facta semel veniente Patre est turba anxiosa fratrum,
 unde parent Sancto sercula diuina viro.
 Confidit meritis Romualdi, et flumina tentat,
 flumina, que is nullo tempore piscis erat;
 Iuxta virgam frater fluxus proiecit in alveum;
 iam sua max hanc pendula prada fuit.

CAPUT LXVIII.

De pisce , qui inventus est in
arenti rivo meritis S. Romualdi.

FActa semel veniente Patre est turba anxia fratrum ;

Unde parent Sancto fercula digna Viro ?

Confidit meritis Romualdi , & flumina tentat ,

Flumina , quæ nullo tempore piscis erat.

Vix virgam frater fluvii projecit in alveum .

Jam sua mox hamo pendula præda fuit.

QUodam tempore venit Vir venerabilis
Sytriam , qui , cum adhuc jejunis
esset , & fratres utpotè in arduis montibus
piscem , quem ei ad comedendum appone-
rent , non haberent , cœperunt inter se quo-
dammodo confusi erubescere , & quid pro
tam venerabili hospite acquirere potuis-
sent , anxie cogitare. Tunc frater quidam ,
puto , divinitus inspiratus , ad siccum pæne
rivum ; qui juxta præterfluebat , cum festi-
natione cucurrit : ubi nimirum & aquæ exi-
guum erat , piscis verò illic visus nunquam
penitus fuerat. Cœpit itaque frater Deum

devotè deposcere, ut qui Israelitico populo aquam potuit ex arida petra producere * ipse sibi dignaretur piscem in arenti rivulo demonstrare. Confestim igitur, missa manu in exigua aqua piscem reperit, qui beato Viro ad refectiorem abundantè sufficere potuit. Deo scilicèt servo suo providente convivium, inventum est in saxoso, & arido monte, velut in piscosa valle, vivarium. Sed quia de vita beati Viri hæc, quæ nimiarum pauca de multis dicta sunt, sufficere credimus, jam ad transitum veniamus.

* Num. 20. vers: 11.

CA-

CAPUT LXIX.

De transitu sancti Romualdi.

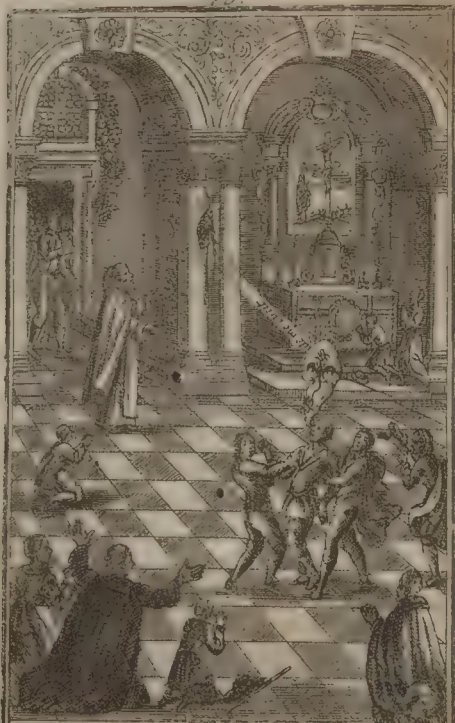
Mortis adesse suæ Romualdus tempora cernens
 Ad Vallem Castri se statione locat.
 Ut fieret multis retrò quod dixerat annis,
 Nempè ibi se vitæ clandestere sine dies.
 CLaVsl, & est Ipsl post DVros eCCe Labores
 Optata ô toties! nVnC slne fIne qVles.

Vir denique sanctus pèr multa alia habi-
 tavit loca, multa alia præcipuè à suis
 discipulis perpeffus est mala, plura quóque
 per eum sunt facta miracula, quæ nos de-
 scribere ideò prætermittimus: quia lon-
 gioris styli prolixitatem vitamus. Post cun-
 cta igitur habitationum suarum loca, cum
 jam finem suum imminere conspiceret, tan-
 dem ad Monasterium, quod in Valle de Ca-
 stro construxerat, rediit, ibiq; propinquan-
 tem obitum indubitanter expectans, cellam
 sibi cum oratorio ædificari, in qua reclude-
 retur, & silentium usque ad mortem serva-
 ret, instituit. Sanè viginti annis ante finem
 vitæ suæ, discipulis suis manifestè prædixe-
 rat: quia in prædicto Monasterio oporteret
 eum quiescere, nullóque astante, vel funeri
 exequias dependente, expediret eum Spiri-
 tum

tum exhalare. Facto itaque reclusario, cum mens ejus in eo esset, ut mox includi deberet, cœpit corpus ejus magis, magisque molestiis ingravescere, & deorsum jam velut non tam languore, quàm decrepiti longævitate senii declinare. Nam à medio ferè anno nimia sibi flegmatis abundantia cum ipsolæsi pulmonis marcore defluerat, & gravi eum tussis anhellatione vexabat. Non tamen propter hoc Vir Sanctus, vel lecto decumbere, vel in quantum possibile erat, soliti rigorem jejunii acquieverat relaxare. Quadam igitur die cœpit paulatim corporis virtute destitui, & ingruente molestia gravius fatigari. Sole itaq; jam ad occasum vergente, præcepit duobus fratribus qui astabant, ut foras exirent, cellulæ post se januam clauderent: celebraturi verò sibi matutinos hymnos ad eum diluculo remearent. Cùmque illi de ejus fine solliciti velut invitati exirent, non statim ad quiescendū properant, sed nè Magistrum obire contingeret, anxii, pretiosi thesauri talentum propè cellulam latentes observant. Aliquandiu igitur commorantes, cum deinceps curiosis auribus attentius auscultarent, & néque motum corporis, néque sonum vocis audirent, jam quod evenerat, veraciter opinantes, impulsa januâ velociter irruunt, lumen accendunt, & beata animâ in cœlum rapta,

rapta, supinum jacere sanctum cadaver inveniant. Jacebat itaque velut neglecta tunc cœlestis margarita, in summi postmodum Regis ærarium honorificè reponenda. Nimirum, qui sic obiit, ut prædixit, illuc transivit, quò speravit. Vixit autem Vir beatissimus centum viginti annis, ex quibus viginti expendit in sæculo, tres duxit in Monasterio, nonaginta septem in eremitico transegit proposito. Nunc igitur inter vivos cœlestis Jerusalem lapides ineffabilitèr rutilat, cum ignitis beatorum Spirituum turmis exultat, candidissima stola immortalitatis induitur, & ab ipso Rege Regum vibrante in perpetuum diademate coronatur.

*In vitâ quantus fuerit Romualdus, abunde es
doctus. post mortem, nunc cape, quantus erat.
Obsequium in Divo Sacrum duxere sacellum.
Vestis ubi sancti pars sacra tenta fuit;
horrendis daemones hinc clamat hoc ibi: hachaz
tartara me cogit maesta subire, et abyt.*

CAPUT LXX.

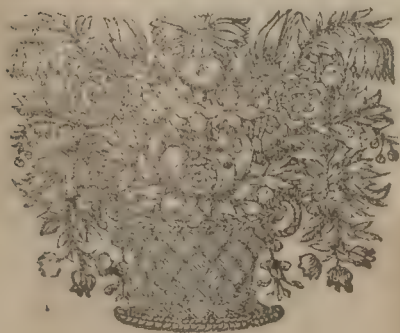
De dæmoniaco per particulam cilicii ejus sanato.

IN vitâ quantus fuerit Romualdus , abundè es
Doctus , post mortem , nunc cape , quantus erat.
Obsellum in Divo sacrum duxêre Sacellum ,
Vestis ubi Sancti pars sacra tenta fuit.
Horrendis dæmon hinc clamat vocibus : hæc hæc
Tartara me cogit mæsta subire , & abiit.

Post sacratissimum autem Viri venera-
bilis obitum , quanta miraculorum signa
per eum Deus ostenderit , quis quæret trans-
acta legere , cum frequentèr valeat , & no-
va videre ? Quia igitur ea , quæ apud Sepul-
chrum ejus fiunt , miracula , tanta sunt , ut
meliùs putemus cuncta silentiò præterire ,
quàm pauca narrare ; duo solummodò , quæ
per eundem beatissimum Confessorem ali-
bi facta sunt , sufficiat nobis exponere. De-
nique frater quidam , qui Sancti Viri disci-
pulus fuerat , parvam basilicam pro anima
sua Monasterio dederat , ad quam videlicèt
basilicam extremitatem manicæ præscissam
ex beati Viri cilicio misit , & sub altari ho-
noricè recondi præcepit. Quam tamen
gerulus sub altari , sicut jussus fuerat , collo-
care neglexit , sed missam in rimam parietis
incautè dereliquit. Factum est postea , ut
dæmo-

dæmoniacus quidam ad prædictam duceretur Ecclesiam. Cùmque astans in medio huc, illúcque rotans caput cuncta undique circumspiceret, tandem torvos oculos in ipsum parietem terribilitèr cœpit infigere, & intentus illuc, ubi sancti cilicii jacebat particula, crebris non cessabat vocibus exclamare: *Ille me ejicit, ille me ejicit*, & ità clamans protinùs ab eo expulsus est. Hinc ergò jure perpenditur, quid per semetipsum apud Divinam Clementiam impetrare non possit, ante cujus brevissimam vestimenti particulam demonstrare non potuit; & qui talia absens exhibet, quid per corporis præsentiam non exercet.

cc-
dio
que
in
re,
pat
ex-
la-
inc
um
on
nti
qui

A-

Ecce sua rapuit Vicina forte juvencam
 Villicus, et denuo restituere negat;
 hæc gallinarum fert binas impigra pullos,
 ad tumulum sancti conqueſti bunda viri;
 mirum! percutitur fur; neſcit unde! Sagittæ
 ſic prædando alijs præda fit ipſe necis.

CAPUT LXXI.

De Villico, qui vaccam rapuit,
& statim extinctus est.

ECce suæ rapuit vicinæ fortè juvencam
Villicus, & denuò restituisse negat.

Hæc gallinarum fert binos impigra pullos

Ad tumulum sancti conqueribunda Viri.

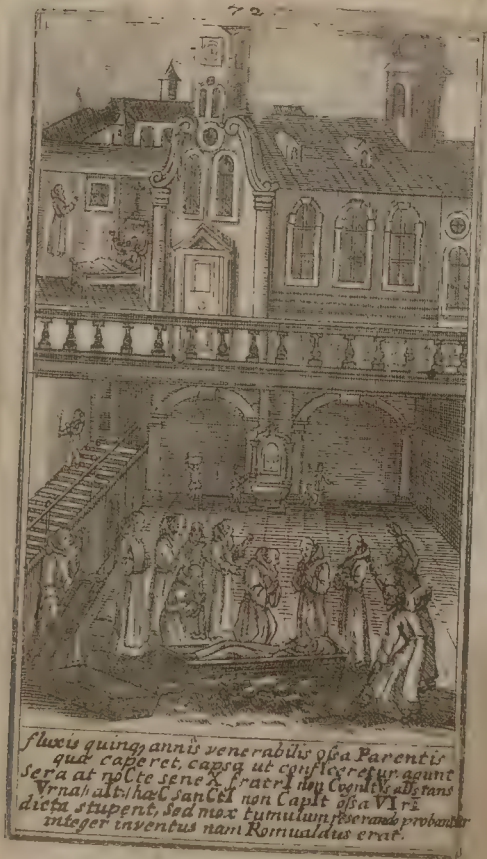
Mirum! percutitur fur (nescius unde) sagittâ:

Sic prædando aliis, præda fit ipse necis.

ALio quóque tempore Castaldius quidam pauperculæ mulieri vaccam violentè abstulit, & eam vociferantem, multisque precibus obsecrantem audire contempsit. Illa protinùs accurrens, duos gallinarum pullos ad Ecclesiam, quam supra memoravimus, detulit, & eos secum ante altare projiciens, hujusmodi verbis clamare flebitèr cœpit: *Hem sancte Romualde! exaudi miseram, nè despicias desolatam, & redde mihi gubernatricem meam injuste sublatam.* Mirares, vix adhuc villicus cum ipsa rapina à domo mulieris abierat, & continuò emissionem sagittæ percussus, vaccam in eodem loco dimisit, deinde domum perveniens, protinùs expiravit.

❖ § (†) § ❖

CA-

CAPUT LXXII.

De corpore S. Romualdi sano
post quinquennium invento.

Fluxis quinque annis venerabilis ossa Parentis
Quæ caperet, capsâ ut conficeretur, agunt.
Sera at nocte senex fratri non Cognitus astant,
Vna (ait) hæc sancti non Capit ossa Viri.
Dicta stupent, sed mox tumulum referendo probantur;
Integer inventus nam Romualdus erat.

Post quinquennium verò à Sancti Viri
obitu, data Monachis ab Apostolica Se-
delicentiâ, ut supra venerabile corpus ejus
Altare construerent. Azo quidam frater syl-
vam petiit, quatenus modicam capsam fa-
ceret, quæ sancti Confessoris ossa & pulve-
rem tantummodò capere potuisset. Nocte
igitur secuta, dormienti cuidam fratri, ve-
nerabilis quidam Senex apparuit, quem pro-
tinus interrogans, ait: *Ubi est hujus Monasterii*
Prior? Quod cum ille se scire negaret, illicò
Senex addidit: Pro fabricanda, inquit, capsâ
ire in sylvam studuit, sed beati Viri corpus in tam
exiguum vasculum non intrabit. Postera igitur
die Prior composita capsâ, revertitur, &
mox à fratre, qui visionem viderat, quæ
illum causa ad sylvam invitâset, inquiritur.
Quod cum ille velut labore defessus, dice-
re noluisse, illicò frater, & sui causam iti-
neris

neris retulit , & quod ipse viderat , exponendo per ordinem , non celavit. Detosso igitur tumulo, ita propemodum totum sancti Viri corpus sanum, illibatumque reperiunt , velut tunc fuerat , cum sepulturae illud primitus tradiderunt, excepto, quod tenuis quædam mucoris lanugo in quibusdam ejus membris excrevisse videbatur. Rejecta igitur modica capsâ , quæ facta fuerat, illicò vas aptum ad mensuram beati corporis præparant, & in eo sanctarum Reliquiarum patrocinia recondentes desuper Altare solemniter consecrant. Obiit autem Vir beatissimus Romualdus decimo tertio Kalendarum Juliarum regnante Domino nostro JESU Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto vivit, & gloriatur per infinita sæcula sæculorum,

A M E N.

Qua-

*Quædam alia , quæ ad vitam
sancti Romualdi spectant , ab eo-
dem Divo Petro Damiani sparsim
descripta.*

Sancti Romualdi modestia , at-
que prudentia ex Tom. 1. Lib. 6.
Epist. 26. pag. 288. A.

BEatus aliquando Romualdus rediens à
Sybillæ Comitissæ colloquio , comitan-
ti , fertur , callidè dixisse discipulo : *Quàm
elegantis , ait , & venusti vultûs fœmina , nisi , pro
dolor ! unius oculi dispendio laboraret ? Cui disci-
pulus : Absit , Magister , inquit , sicut decora cer-
zè facies , ita quóque oculi , prout sagacitè depre-
hendi nihilominus incolumes vigent. Quem Ma-
gister acerrima protinùs animadversione
corripuens , Et quis te , inquit , in faciem fœmi-
narum respicere docuit ? Tunc ille circumven-
tum se esse respiciens , pœnitentiâ ductus ,
erubuit : & de cætero cautio rem se fore ,
obstinatissima pollicitatione
devovit.*

Sancti Romualdi consilium, ut
sobrietatem servemus, & hypocrisim
fugiamus. Ex eadem Epistola
pag. 290. E.

NEc ineptus applies, quòd sæpè suis disci-
pulis Vir Domini ROMUALDUS
ajebat : *Frates ! inquit , cum in quorumlibet
conventu reficis , intentis ad cibum cæteris , in ipso
refectionis initio parcite ; & cum jam illis ex parte sa-
tisfactum fuerit , vos inchoate , quatenus & hypocri-
sis notam possitis evadere, & sobrietatis regulam
sine offensione servare.*

Ordo

Ordo persolvendi Psalterium.
pro vivis , à sancto Romualdo institu-
tus. Ex Tom. 3. Opusc. 15. cap. 19.
pag. 151. F.

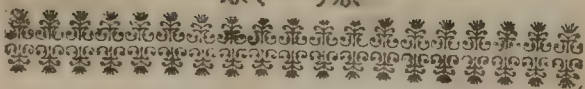
Psalterium , quod est vivorum , cum illis
dicitur additamentis , quæ beatus Ro-
mualdus apponit , quæ etiam nos non gra-
vemur inferere ; nè nos conqueratur fortè
Novitius , quæ sibi magnopere nolcenda
sunt , præteruisse. Decursis planè quinque
Psalmis , protinùs subinfertur : *Gloria tibi
Trinitas , æqualis una Deitas , & ante omne sæculum ,
& nunc , & in perpetuum. Orate pro vobis omnes
Sancti Dei , ut digni efficiamur promissionibus Domi-
ni Dei nostri JESU Christi. Pater noster. Hæc ex-
pletis mox subditur : Adjutorium nostrum in
nomine Domini , qui fecit cælum & terram. Et
evolutis aliis quinque Psalmis , tunc dici-
tur : Te Deum Patrem ingenitum , te Filium uni-
genitum , te Spiritum sanctum Paracletum , sanctam
& individuum Trinitatem , toto corde & ore confite-
mur , laudamus , atque benedicimus , tibi gloria in
sæcula , Amen. Domine Deus in adjutorium meum
intende. Domine ad adjuvandum me festina. Con-
fundantur & reveereantur inimici mei , qui quærunt
animam meam. Adjutor meus , & liberator meus
esto , Domine nè tardaveris. Gloria Patri , & Fi-
lio , & Spiritui sancto. Quo finito rursùs dici-
tur :*

tur: *Adjutorium nostrum in nomine Domini.* Hæc igitur per quinquenos Psalmos alternatim semper adduntur, donec Psalterium cum tribus dominicalibus, nec non & totius hebdomadæ canticis expleatur. His etiam non neglectis, quæ in fine Psalterii videntur adjecta, videlicet, *Te Deum laudamus. Nunc dimittis Domine servum tuum;* duobus symbolis: *Gloria in excelsis Deo;* *Pater noster,* cum *fide Catholica.* Postremò litanix cum orationibus hæc omnia consueto fine concludunt.

San-

CAPUT I.

Quomodo cultus erga sanctum
Romualdum creverit, ac iterum
decreverit.

OMnibus est tumulus Romualdi factus asylum,
Ex quo sanus abit, qui miser ante venit.
Hinc puer, hincque senex extollunt carmine laudis
In Sancto Trinum magnificando DEUM:
Sed mox surrepit Romualdi oblivio tanta
Ejus multo ut erat tempore nemo memor.

Postquam sanctissimo Romualdi Cor-
pori de publico Sedis Apostolicæ in-
dulto Altare fuisset consecratum, quatenus
sic in gloria & honore à fidelibus haberetur
etiam in terris, cujus Beata anima super
opera manuum suarum ab Altissimo jam
esset constituta in Cœlis, tanta, in Sanctum
coeperat populi Devotio, ut nulla jam
mentis angustia, nulla corporis esset affli-
ctio, quæ, ab eo per firmam fiduciam non
quereretur sublevari, & ubi nullum huma-
num supererat remedium, ibi postularetur
potens Romualdi intercessio, & quidem
non invanum: fideliter enim omnibus om-
nia factus, quid valeret, quidque posset Di-
vina in se dispensatione ubertim ostende-
bat,

bat, infirmis pristina dandō lætari sanitate, afflictis & corde mœstis jucundam reddendo hilaritatem & animi lætitiā, malignis Spiritibus infestatis omnimodam tribuendo liberationem ; Sed quemadmodum nihil in hoc Sæculo diu durare conspicitur, cum omnia vicissitudini cernantur subiecta : præsertim cor hominum ; quod omni citiùs ex arbore pendente folio quovis minimo etiam levitatis ventō movetur, ita haud secùs ista florens in Divum Devotio & ardens honorandi fervor evanescebat, quin immo vix non penitùs tradebatur oblivioni. Nihilominùs quidam quomodocùnque mājori plebjs parte (ingratorum more) infrigescēte suō laudabiliter incepto firmi ac constantes perstiterunt ; procul dubio prioribus stygio & Romualdi (sicut in vita, ita post ejus transitum) hoste semper infestissimo incitatis - posterioribus verò Dei singulari providentiā & dispositione ad perseverandum in amoris erga Romualdum teneritudine animatis, ut superbi Acharontis principis pro sui ipsius confusione redderetur nifus & conatus invalidus, Romualdi autem pro Dei gloria veneratio non modo non iminueretur, sed mirum in modum aucta cerneretur & ampliata.

CA-

CAPUT II.

Quomodo corpus sancti Romualdi incorruptum inveniatur.

HInc sic inculti quatuor per secula Sancti
Spargitur ex Castro corpus abesse sacrum,
Quò motus reliquís frater vehementiùs unus
Rem sit ut expertus, tale quid ausus erat:
solLICito penetrat geLIDI Cor saLCe sepVLChri:
heV patet! & saCer est Integer eCCe parens.

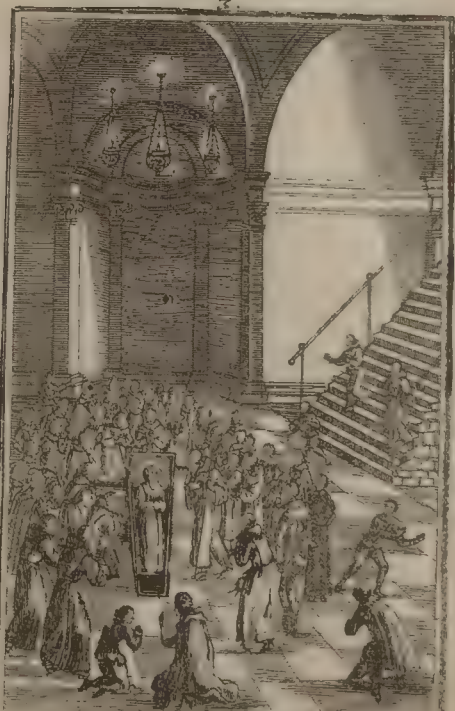
EX eo, quod tot, tamq̃ue frequentia mi-
racula fieri ampliùs non viderentur ad
sanctissimi Patris sepulturam (super quo
minimè fuisset mirandum, cum nemine pul-
sante non aperiatur, & petente nullo dari
non soleat) spargebatur passim Sancti Cor-
pus in Valle de Castro non ampliùs quies-
cere, sed Deo suis ex secretis judiciis per-
mitente sublatum, & alium in locum, ubi
majori in honore haberetur, esse transpor-
tatum; hac vulgi (dæmone spargente) o-
pinione non levitèr tangebantur Vallis de
Castro incolæ, inconsolabilique invade-
bantur tristitiâ, sed qui suos optimè novit
consolari, Deus, eorum quòque sciebat ab-
stergere tristitiæ lachrimas, & nubila mutare
in serenitatem; quidam enim prædictæ
Vallis Religiosus præ reliquis tristem hunc
populi sensum vehementiùs sibi cordi sum-
mebat,

mebat , hinc secum concludit experiri vel-
le, si ita esset , ut dicitur, Corpus nè sui Pa-
rentis sublatum sit , an secus? quare nocte
quadam intempesta (Anno Dñi 1466. primo
Decembris) cæteris confratribus è choro
discedentibus unus ille in Ecclesia remanet,
& dum credit omnes alto jam sopore op-
pressos , séque securiùs suum adimplere in-
tentum posse , sepulchrum Divi effodere
cœpit , & multis post laboribns loculum
tandem offendit , quo aperto sancti Romu-
aldi incorruptum, ac integrum corpus re-
perit , cujus aspectus gravis & venerabun-
dus, levi solùm mucore notatus. En! hoc
conspectu nescio præ lætitia inventi , an
conscientiâ audaciâ corripiente eò stu-
poris devenit & timiditatis , ut se vel ex lo-
co movere non valeret , compedibûsq; sibi
quasi à Sancto ad rei veritatem luci mani-
festiùs aperiendam retineri fuit
visus.

el.
Pa-
ste
no
ro
et,
p-
n-
re
m
u-
e-
n-
oc
n.
u-
o-
bi
i-

A.

talia obinventas non gestat gaudia gemmas
 Corde suo peragrans: crede: viator inops
 qualia cum populo gens cana iula pectore sentit.
 Sancti dum fuerat conscia facta sui:
 Gaudens ergo suum hac veneratur honore parentem
 Patronum celebrat laetus at ille suum:

CAPUT III.

Inventio sanctissimi Corporis
divulgatur, cujus cultus & reve-
rentia reviviscit.

TAlia ob inventas non gestat gaudia gemmas
Corde suo peragrans (crede) viator inops ;
Qualia cum populo gens candida pectore sentit ,
Sancti dum fuerat conscia facta sui :
Gaudens ergo suum hæc veneratur honore Parentem ,
Patronum celebrat lætus at ille suum.

ORto jam sole Monachus Sacristiæ Præ-
fectus Ecclesiam intrans hunc in tem-
plo collegam suum pridie spontè sua reclu-
sum vix non majori alterius percussus ter-
rore invenit , causam , ejusque effectum.
sciscitatus rem ex integro Abbati defert ,
qui totum illicò Conventum in unum con-
venire mandat , ac coram audax nimis Mo-
nachi illius facinus increpat , non tam cor-
de quidem , quàm ore : cùm tam felicitis rei
eventus acrimoniæ illius modum posuerit ;
ob quod ingenti omnes repleti gaudio sa-
cras reverentur reliquias , nec non magna

cum admiratione honorant Sancti habitum, qui illæsus, ac ab omni vermium, serpentumque corrosione immunis spectabatur, subtus autem inveniebant vestem cilicinam (qua indutus animam exspiravit) salvam pariter & integram: agebant igitur Deo in hoc multum mirabili gratias, quia Servo suo non dederat videre corruptionem, cum anima intra beatitudinis gloriam jam 440. ferè antè annos receptâ, corpus corruptibile inventum fuerit incorruptum. Abbas igitur æqui, bonique consulebat hæc vicinis locis promulgare tam ad notam antè sibi inustam abolendum, quàm ad populo nova auditu jucundissima insinuandum: Hinc primitus Fabrianensis Conventus Priori (cujus Monasterium tanquam membrum Valli de Castro subjectum erat) dein Episcopo Camerini ordinario & diocesano patefieri jubet, qui ibidem incunctanter comparet aure percepta oculo periclitaturus, & omninò dictis conformiter invenit, non sine magna animi lætitia & consolatione; quare præsentibus quadraginta dierum indulgentias concedit, corpusque gloriosum cunctis inibi confluentibus spectabile exponit, tangere tamen reverentiæ ei debitæ causâ severè inhibendo; in brevi tantus populi crescebat concursus, ut undaque processionaliter ad sacras Romualdi reliquias

quias videndas, venerandas, & colendas
 accederent & tanta quidem pia cum im-
 portunitate, ut jam non amplius ab eorum
 contactu custodiri potuerit, ob quod ne-
 cessitabantur Mōnachi conficere urnam, in
 quam illos reponerent, relicta solū fene-
 strellā, per qualem venerabile caput con-
 spicere liceret, talitē ut universalis illius
 territorii Patronus in omni cultu & vene-
 ratione per 14. iterum annos, nempe ab
 Anno Domini 1466to Romualdus conser-
 vabatur usque ad Annum
 1480um.

*blis. Claſens. Venit In Coſa Vallis In aDes
notas reliqVias raptas ab InDe patris.
quar vix ſacileggis manibus tetigore, ruſbant,
et mox in cineres eſt reſoluta caro.
hocce nihil pavide ſacco vili pſa reſponunt,
et ſub ſecretis occultare gradus.*

CAPUT IV.

Quomodo Corpus sancti Romualdi furto sit ablatum.

BIn Vs CLassensis VenIt InCoLa VaLLIs In æDes
notas reLIqVIas raptet abInDe patrls.

Quas vix sacrilegis manibus tetigère , ruebant ,

Et mox in cineres est resoluta caro.

Hocce nihil pavidi sacco vili ossa reponunt ,

Et sub secretos oculuère gradus.

ANno 1480. duo Monachi in Monaste-
rio Classensi professi (unus nomine
Thaddæus Sacerdos , Lajcus alter nomine
Rochus) in Valle de Castro adveniunt ,
ubi charitativè & fraterno cum affectu ex-
cepti per dies aliquot moras trahunt. Hi
moti zelô (ut iis saltem parebat) bonô co-
gitant sancti Patris Romualdi Corpus fur-
to subducere , illúdque secum in suum non
adeò à Ravenna procul distans Monaste-
rium , Classense dictum (ubi Sanctus hic pa-
rens vota sua religiosa Deo voverat) as-
portare ; Ad hanc pessimè factam resolutio-
nem suam in effectum deducendam nocte

una studiosius sibi electâ in Ecclesia manent
ambo, Sancti tumulum aperiunt, & ecce!
quàm mirabilia, sed simul, quàm terribilia
sunt Dei judicia! vix impias & sacrilegas
manus suas extenderant, corpus tantorum
annorum spatio semper incorruptum cor-
ruit, carnes disparent, & in scineros resol-
vuntur: * O casum raram! casum ad me-
tum, tigridi etiâ & leoni incutiendum
sufficientem! homines tamen sub nde à ra-
tione ipsiis bestiis remotiores inconcussi
manentes de malo in pejus abeunt, cujus
probam impii hi non Re-sed irreligiosi po-
fuerunt, non solùm non terrentur tam ter-
ribilis casûs eventu, sed alter alterum in-
tuentes ossa sacra at melius abscondendum
vili sacco injecta in angulo quodam domûs
recondunt; Illuscente die altero duo hi ne-
quam primi sunt, qui hujus pretiosæ gem-
mæ furtum proclamant ad talitèr longiùs à
se patrati suspicionem omnem amoven-
dam; Lugent cum lugentibus, tristantur
cum tristibus, & quærunt cum quærenti-
bus. Ast ex sanguis ferè conventus ille
suo cum Abbate, quid agerent, quidvè
facerent præ dolore amissi sanctissimi sui
Parentis nesciunt, examinant omnes cel-
larum angulos, perlustrant cunctas Ec-
clesiæ latebras, rimantur sacristiæ quæquo
inti-

* *Proprium Camaldulense 7mo Februarii Lect. 5. 6c.*

incima , quærunt , requirunt , quos , qualesque retrò actis diebus nutriêrunt hospites diligentèr in memoriam revocant , è quorum numero beneficiorum immemor unus fortè furtum hoc comittere non erubisset ; anxiùs inquirunt , si fors furis vestigium pateat aliquod , orant , plorant , domùmq; viduam amaris gemitibus totam replent , circum euntes extra se ipsos cogitant ac concludunt : forsan ob sua peccata , se tali fuisse orbatos thesauro , sine Patre nunc esse filios , sine tutore pupillos & orphanos ; verùm omnia erant vana , oleum & opera in quærendo erat perdita : unde , nuntios varios in diversa loca ablegant , si fortè de sublati sui Romualdi reliquiis aliquid innotesceret ; at etiam hæc diligentia erat inanis & superflua , dum quærunt foris ,
quod intùs (licèt inscii)
habebant.

*Heu! deficiente suum Castrensi prole Parente
Crimen primo aliud juxit uterq, latro;
Nocte Sacristia foribus violenter apertis
obvia surripiunt vasa sacrata Deo:
Tandem cum duplici mulus sic esset onustus
furto, sollicitas arripere fugas.*

D
I
N
T

A
ibid
stra
aula
ptu
puli
qua
sum
quid
omn
foli
cess
Abf

CAPUT V.

De investigatione, furum, iis- que inventis.

HEu ! deflente suum Gastrensi prole Parentem
Crimen primo aliud jūxit uterque latro,
Nocte Sacristiæ foribus violentèr apertis
Obvia surripiunt vasa sacrata DEO:
Tandem cūm duplici mulus sic esset onustus
Furto, sollicitas arripuere fugas.

ABbas plenus anxietate animi, omnique
consiliō destitutus Fabrianum residens
ibidem Vallis de Castro Regimen & Magi-
stratum appellaturus abit, deque casu in-
auspicato auxilium juxta, & consilium ca-
pturus; Cujus rei notitia, ubi ad aures po-
puli pervenit, in eodem vix non majorem
quàm in ipsis Monachis effecit doloris sen-
sum, hinc nulli parcere labori in amissi in-
quisitione jurejurando se obligat, & præter
omnem possibilem diligentiam, curam &
solicitudinem ad omnes expensas factu ne-
cessarias administrandas sese constringit.
Absente interim Abbate binus ille latro

verme conscientiae inquietatus suum in Monasterium reverti decernit, ante tamen discessum è Valle de Castro secundum facinus addere primo attentat, expectatâ enim occasione Sacristiae fores violentèr infringit, de argenteis usui Ecclesiae deputatis quæque obvia accipit, & asino à familiari quodam rustico conducto sacrilegum duplex furtum imponit, ac inde discedit. Paulò post Sacristanus Sacrarium ingressus præter omnem unquam opinionem argentea sibi vasa ablata cognoscit, nemo non poterit sibi imaginari, quis terror, & quæ lamenta hos bonos Religiosos Vallis de Castro invaserit (præsertim quia vulnus ante paucos dies inflictum adhuc recens fuerat) sana igitur hoc in casu mente inferunt, Classenses (hos duos Monachos) & non alium & antecedens & jam præsens furtum commisisse, quorum iudicium mox superveniens rusticus comprobat referendo Thaddæum & Rochum à se conduxisse asinum conditione appositâ eum quanto-
ciùs restituendi, quod nondum factum demonstret se esse deceptum, quare Abbas è suis duos absque mora Religiosos expedit ad insequendum prædictos Classenses, & ad indagandum quid oneris impositum ducerent, in via igitur jam constituti intelligunt fures cum asino quodam Massacium

ver-

versus perexisse , sollicitè idcirco totam noctem citatò gradu transigere non molestè ferunt, sub auroram tandem conventum sancti Laurentii sui ipsorum Ordinis Monasterium attingentes, ibi sui adventus causam exponunt, quam admiratus Abbas insinuat , quos quærerent hac nocte præterita apud se pernoctasse, sibi que suspectos fuisse eò, quod absque benedictione sua (in hac religione enim viget mos, quod nullus vel exire, vel redeundo suam cellam intrare queat absque petita & obtenta sui vel Abbatis vel Prioris Benedictione) diei lucem prævenientes cum jumento onere, quodam onusto abiisse. Relatione hac instructi unâ eodem cum Abbate, accelerato passu Ælium tendunt, in qua Civitate sacrilegi (insciis tamen adhuc Abbate & sociis eos insequentibus) advenerunt, ac in caupona quadam Suburbii sancti Floriani portæ vicina diverterunt.

*Sacrilegi Aesina posito sacro osse taberna
ablatas abeunt vendere in urbē Scyphos,
interea assumi flammis visum ante cubile
proflammā Sancti prodidit ossa viri;
donec erat captus scelus hic fit cæcus uterq;
crimen factus abit, præda fit inde lupis.*

CAPUT VI.

De duobus miraculis Æsii subsecutis.

Sacrilegi Æsina posito sacro osse tabernâ
 Ablatos abeunt vendere in urbe scyphos,
 Interea absumi flammis visum antè cubile
 Proflama sancti prodidit ossa viri,
 Donec erat captus scelus hic, fit cæcus uterque,
 Crimen falsus abit, præda fit inde lupis.

Sacris ossibûs in cubiculo sub scamno depositis januam diligentèr obserant Rochus & Thaddæus, clavimque secum accipientes in civitatem progrediuntur rapta ex Sacristia Castrensi divendituri, sed eccè civitatem vix ingressi ambo cæcitate corporali feriuntur, atque hinc & illinc titubantes in stuporem spectantium gradum sistere coguntur: his miseris quid miserius accidere potuisset? Cum privatis jam antea mentis lumine luminis etiam corporis supervenerit destitutio, quatenus sic duplici virga virtute ex alto tacti crimen duplex luant, his itaque per plateas in civitate errantibus scena spectaculi alterius se pandit: Puer Cauponis filius casu pertransiens obseratum cubiculum per rimam advertit magnam ignis flammam erumpere, quò terrefactus puerulus ingenti voce *Incendium; incen-*

incendium Patrem vocat, currit Pater, concurrunt domestici, accurrunt insolito rumore excitati circumvicini, per rimam aspiciunt, & idem quod puer concernunt, clavi ergo sublatâ per vim januam aperiunt, & heu ! in momento summa præsentium admiratione incendium, nullo post se relicto ignis vestigio disparet; stupent sensus excellentem eventum, & quæ tantæ visionis causa perpendunt, ac omnes cameræ angulos perquirunt, sed non nisi vilem subtus scamnum saccum inveniunt, qui postquam fuerat apertus, ossa mortui cadaveris illis obtulit, quo visc præ pavore totis artubus trementes quid sibi hoc velit ignorantes. Spargitur mirabile hoc spectaculum per civitatem & alter alteri admirabundi idipsum enarrant, interea sancti Laurentii Abbas cum duobus Vallis de Castro Monachis supervenientes audiunt quod contigerat rem itaque omnem ad Thomam Ghislerium. ejusdem civitatis Episcopum deferunt, atque sacrilegos Monachos adhuc in via delirantes & cæcutientes furti accusant, qui ejus (Episcopi) jussu comprehensi adducti & examinati furtum, ejus circumstantias, & deposita in diversorio ossa sancti Romualdi esse corpus ultrò & absque alia violenta investigatione liberè confitentur: iis igitur ad carcerem interim detrusis Abbas præfatus
unâ

unà cum Monachis Castrensisbus ad cauponam properant, & quas tam anx. è tàmque sollicitè quæritant, sui sancti Patris Romualdi reliquias inveniunt, has deinde Episcopus cum unverso suo Clero magna cum pompa & numeroso comitante populo in maiorem suæ curiæ Ecclesiam collocaturus portat : O quàm inscrutabilia Dei iudicia, & quam investigabiles ejus sunt viæ ! en istis omnibus ritè peractis, fures carceralibus in tenebris latentes præter omnium spem visum recipiunt, utpote sine cessante (qui fuerat illos capi) cessaret & medium (quod fuerat illorum cæcitas) aliquot post dies Episcopus clarè cognoscens totum singulari omnipotentis Dei permissione, idque pro majori solum Romualdi honore contigisse, eos carcere aperto impurus ex reverentia & in religionem respectu dimittit. Verùm Deus hac illorum castigatione non contentus acriùs illos punit, nam in itinere intra densa sylvarum devia in lupos incidunt & in frustra secerpti ambo illis in prædam & pabulum facti peccatorum suorum pænas dederunt. * Ex hoc perpendere licet, quàm acritèr Deus Sanctorum suorum honorem zelet, quomodò creaturas omnes justis servire adigat, siquidem cælum, aqua, terra, ignis, tempus, bestia, homines

divo

* P. D. Castagnizza cap. 2800 in fine fol. 219.

divo devoti, integer populus, Episcopus, Magistratus, Religiosi ac tandem ipsi, pro sua etsi perditione duo Monachi occasio extiterunt majoris in sanctum Romualdum honoris, cultûs, reverentiæ, & timoris suborti.

Caupona hæc præmemorata, in qua sacra ossa deposita fuêre, hodiè in hospitium ipsis PP. M. C. Eremitis Camaldulensibus cernitur erectum, cubiculum verò, quod per flammam videbatur absumi, in non mediocre sacellum est formatum, in quo continuo tam Æsini quàm exteri Romualdum venerantes suorum votorum à benignissimo Deo per interventum ipsius & merita compotes fiunt, per miracula etiam crebriora in suis necessitatibus non minùs corporalibus, quàm spiritualibus consolatione pleni exaudiuntur, quod abundè innumeræ ferè in gratitudinis signum à beneficiatis appensæ testantur tabulæ, quemadmodum ipse ego oculis cernere merui.

is ,
pro
fio
um
ris

ua
pi-
en-
ò,
on
uo
al-
ni-
e-
m
ùs
a-
n-
ti-
n-

-

Vrbs hoc ergo sacro thesauro, gaudet et auget
 cum Clero Artistas, gaudia tanta suo;
 ut viduata domus Castri gemibunda perorat,
 ut qui iure suus, restituiatur honos
 fit compor, hinc non ingrata lacertum
 Accipis: Coelo munera digna: dedit.

U

At v

Fit

Q

qu

rum

est

req

teri

Reg

ex

gibu

mas

parv

loca

cultu

CAPUT VII.

De recuperatione Corporis sancti Romualdi.

URbs hoc ergo sacro thesauro gaudet , & auget
Cum Clero antistes gaudia tanta suo ;
At viduata domus Castri gemibunda perorat ,
Ut qui jure suus , restituatur honos ,
Fit voti compos , hinc non ingrata lacertum
Ælinis (cœlo munera digna) dedit.

QUæ , quantâque bona tam corporalia
quàm spiritualia ex possessione reli-
quarum Sanctorum utpotè amantissimo-
rum Dei amicorum resultent , meum non
est hic describere , cum tractatus seorsim
requireretur integer. Testentur hoc in-
terim Regiones , Territoria , Provinciæ &
Regna integra , quæ vivi testes narrabilium
existunt ; indè est , quod Imperatoribus , Re-
gibus , magnisque Potentatibus inter pri-
mas semper curas esset eas procurare , non
parvis sumptibus in sibi subdita transferre
loca , & translatas summis in honoribus ,
cultu & veneratione conservare , ut habe-
rent,

rent, ad quos recurrerent, auxilium & intercessionem apud Deum in necessitatibus suis, curis & afflictionibus postulaturi; non absimile contigit in inventis sancti Romualdi reliquiis: curat Episcopus illas ex curiæ suæ templo omni cum reverentia in Ecclesiam transportari Cathedralem gaudens tali se thesauro cœlitus esse ditatum; applaudit vulgus de tanto sibi novitèr installato Patrono & Advocato; repetit econtra & merito proles Camaldulensis sanctissimum suum Patrem, sed non poterat corporaliter fieri ex integro omnibus idem. Quare revertendum erat duobus illis Valis de Castro ablegatis relicto Æsii Romualdo lætum solum Abbati suo referentes nuntium, se, quod amiserant, investigasse plenam, quomodo successerat, informationem deponentes; in persona igitur Abbas ipse Episcopum accedit ablatum sibi restitui humiliter exostulans, sed auditus non tamèn exauditus Monasterium repetit: memor tandem, quod sponponderant Fabrianenses, ad illos pro subsidio se confert, qui primitus propria autoritate usi coram Episcopo Æsino comparent, nullo tamen, ut Abbas, effectu secuto abscedunt, quò visò Ecclesiæ Tribunal apud Georgium Cardinalem & Summi Pontificis Sixti IV. Legatum appellant, qualis illicò mandatum edit ad Episcopum

scopum & Æsii incolas sanctum Romualdum incunctantèr sub gravi pœna & censura Fabrianensibus tanquam legitimis Val-
lis de Castro Dominis restituendi, quâ læta resolutione consolati omnem apparatus, Clerum, & personas ecclesiasticas de more subordinandas constituunt, ut Æsii in sequenti die ad in omni pompa & soleñitate sacras Reliquias levandas & suum in territorium portandas compareant, Legati interim & Commissarii Fabrianenses Æsium tum ad sacrum Romualdi corpus vigiliis custodiendum, tum ad Episcopo legati mandatum de eodem Sancto restituendo insinuandum processerunt, qui ulterius resistere non ausus partem saltem aliquam Reliquiarum sibi, suisque pro consolatione relinqui instat, cujus petiti factus compos brachium sancti obtinuit, quod honorificè in hodiernum etiam diem asservatur ibidem, & solemnè Processione summa cum devotione totius Civitatis, adjacentiumque locorum quot añis in ejus festo 19. Junii publicè circumfertur.

Gemma sit obtenta hæc fabriani, an valle locanda
de Castro: in dubium non mediocre venit:
hæc nolens Virgine licet actus sponte sed illac
pondere cum sacro multis inire vias,
arbitratur Veritas: tota hoc Castellanaprobabat,
attacta nullâ quæ non Vere Voluit.

CAPUT VIII.

De ipsa ex Civitate Æsina in
Fabrianensem translatione, & quæ
in ea contigerunt.

Gemma sit obtenta hæc Fabrijani, an Valle locanda
De Castro ? in dubium non mediocre venit ;
Hac nolens virgis licet actus sponte sed illac
Pondere cum sacro mulus inire vias
Arbiter est Verus ; tota hoc Campana probabat ,
Attactæ nullâ quæ sonvère volâ.

Dirempta lite una, altera succedit, nam
levato sancti Romualdi Corpore du-
bium suboritur, ad Vallem nè de Castro,
an Fabrianum esset transferendum ? qui-
dam & quidem cum ratione restituendum
esse dicunt loco, unde fuerat sublatum, al-
legando insuper, quod non solum Sanctus
ibidem sit mortuus, sed etiam 400. anno-
rum spatiò quieverit. Alii opponunt jus
à potiori favere Fabrianensibus eò, quod
in recuperatione illius indefessam adhibue-
rint curam, sollicitudinem & diligentiam,
sumptus, & expensas impenderint non exi-

guas, ad hæc majori in cultu, honore & reverentia Sanctum Fabriani in loco populosissimo, devoto & multum frequentato haberi, quam in Valle de Castro loco deserto, solitario & inhabitato; causam ergò decidere hac in parte aut volente aut valente nemine assumit Deus hoc modo: Reliquiæ sacræ in grandi arca positæ mulo imponuntur, eumq; in viam Vållem de Castro versùs dirigunt, at nulla humana vi nullo conamine, multorum etiam verberum stimulis eò adigi potuit, ut illam prosequeretur, sed spontè sua priori relicta viam Fabrianum ducentem arripiens ultrò pacificè & quietè suo sacro cum onere processit, ex quo piè inferebant: Dei esse voluntatem, cui nullatenus resistere oporteret, mirabile hoc factum comitatur mox mirabiliùs aliud: quàm primum enim animal terram Fabrianensem, ubi à facie Civitas conspicitur, calcare cœpit, citra omnem humanam opem ex se ipsis omnes campanæ cière incipiunt sonum tanquam publicum communis lætitiæ & gaudii indicaturæ signum. Quò incolæ incitati incomparabili lætitia, applausu & jubilo obviam veniunt; cùm autem jam penè solis occasu præventi fuissent, ita, ut eodem vespere decentè & debitis cum ceremoniis Urbem ingredi non valerent, Sancti Corpus invicina quadam Suburbii Ecclesia

clesia S. Antonio sacra deponunt totam noctem, Hymnis, Laudibus, & Canticis transigentes: Recurrente diei luce inexplicabili gaudio festivitate ac devotione per ipsos sancti Romualdi Discipulos comitante Clero, Conventu psalente, & cantante populo in sancti Blasii Ecclesiam ejusdem beati Romualdi Ordinis Monasterium deportatur, ubi post Altare majus primitus in ferrea artificiosa arca, deinde intra aliam marmoream non minus artificiosè elaboratam depositus clarus jacet miraculis; tumbe marmoreæ incisum legitur hoc Epitaphium:

*Sanctus Romualdus Ravennas Ducali stirpe cretus
hic situs est.*

Fabrianenses postmodum de tanto thesauro jam securi pro gratiarum actione & suæ in ipsum devotionis testimonio unanimiter sanctum Romualdum in loci protectorem, Patronum & Advocatum ad DEUM eligentes publico voto ejusdem festum (quod 19. Junii incidit) inviolabiliter & in perpetuum solenniter celebrandi & observandi se se abstrinxerunt. Tandem in honorem gloriosæ hujus Patriarchæ sepulturæ magnificum extrui curârunt sacellum, cum sequente in ejus frontispitio inscriptione:

*Divo Romualdo Camaldulensis Ordinis Authori,
multa Reipublicæ impensâ ab Æsinis
restituto.*

*S. P. Q. F. Sixto Pontifice IV. S. D. P. dicavit
M. CCCC. LXXXII.*

Ejus festum antea solum ab Ordinis Religiosis observatum Clemens VIII. Summus Pontifex per Decretum 9. Julii 1595. editum in tota sancta Ecclesia eodem, quo Ordo, 7. Februarii Sancti translationis die celebrari, & Officium Illius ab omnibus, qui ad horas canonicas tenentur, sub ritu duplici recitari mandavit.

Explicit Historia Translationis sanctissimi Patriarchæ

R O M U A L D I.

O. A. M. D. G. B. V. M.

Et S. P. N. R. H.

ori,

vit

Reli-
mus
edi-
Or-
e ce,
qui
tu

an-

M.

AG-

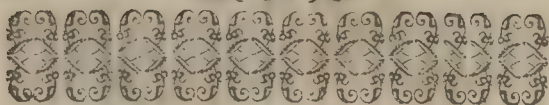

AGGRATULATIO
AD FABRIANENSES
DE OBTEUTO
SS. ROMUALDI
CORPORE.

Gratulor ergo Tibi reliquis felicior unus
De Tutore Tuo hoc, mi Fabiane, Civis :
Gratulor & niveæ Tibi térque quaterque Beatæ
Proli, nam Tecum est semper in æde Parens.
EXtera gens etiam tibi pLaVDo patente sepVLChro:
HVG aDes eX VotIs, CreDe, petIta DabIt.

VOTUM ET OBLATIO AUTHORIS

Ad sanctissimum

PARENTEM SUUM ET
PATRIARCHAM.

ROMUALDUM.

Alme pio-de corde precor : complectere votum,
Quô Tibi pertenuè hoc consecro amantèr opus ?
Gundta sacræ quæcûnque Tuæ est hîc littera vitæ,
Scripta sit (obtestor) non nisi amore Tui;
Dux ea sit nobis , lux mundo , quâ itur ad astra,
Tu præis , ut post Te, fac, veniamus ! Amen.

PARS

PARS TERTIA.
MODICÆ
DEVOTIONIS
SCINTILLÆ

Ad Sanctissimum

PATRIARCHAM ET
ABBATEM
ROMUALDUM,

Complectentes

Parvum Officium, Hymnos,
Orationes, & devotè compositas
ejus Litanias.

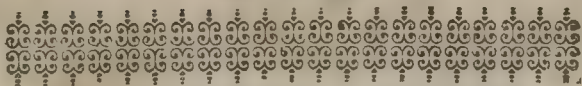

E

V
R
V
R
V
R

I

O

OFFICIUM PARVUM

Sanctissimi Patris Nostri **ROMUALDI,** *AD MATUTINUM.*

- V. Domine labia mea aperies.
 R. Et os meum annuntiabit laudem tuam.
 V. DEUS in adiutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 V. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.
 R. Sicut erat in principio, & nunc, & semper,
 & in sæcula sæculorum, Amen.
 Alleluja, vel laus tibi Domine Rex
 æternæ gloriæ.

Hymnus.

Lucis aspectus dubiè refulgens
 Incipit noctis tenebras fugare
 Lucidas celsi Pater almus ædes
 Intrat Olympi.
 Ociùs membrîs meditemur ergò
 Pellere è nostris placitum soporem.
 Et super cœlum sacra Romualdi
 Facta feramus.
 Stir-

Stirpe præclara satus hic recenti
 Laude, quæ præclaram decorat Raveñam,
 Incolas inter decus est adeptus
 Majus ab astris.

Dum Puer sylvis cupidus vagatur
 Hic ait: Christi famulus relictis
 Sæculi curis, superum Parenti
 Serviet aptè.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Ubicunque per sylvas amænum locum
 reperire poterat, mox se ad eremi deside-
 rium ejus animus accendebat.

Ÿ. Ora pro nobis sancte Romualde,

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 di delicias pro tui Nominis amore despice-
 re tribuisti: Ejus nobis intercessione con-
 cede, ut contemptis sæculi curis tibi soli
 vivere mereamur; Per Dominum nostrum
 JESUM Christum Filium tuum, qui tecum
 vivit, & regnat cum Deo Patre in unitate
 Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæ-
 culorum, Amen.

Ad

AD PRIMAM.

- V. Deus in adiutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 V. Gloria Patri, & Filio, &c.
 R. Sicut erat in principio, &c. Allel. &c.

Hymnus.

Sic Dei multo celebranda cultu
 Præcinit mirus fera iustria vates
 Sic Piæ gliscunt tenero latentes
 Pectore flammæ.

Ecce cognatum stimulus ira
 Sergius fundit genitor cruorem
 Ad pias natus fugit, & paternas
 Deserit ædes.

Martyr & primus Patriæ Sacerdos
 Hic bis antiquo è tumulo resurgens
 Visus est illi pia ferre templi
 Thurra per aras.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
 Gloriam Christo memores salutis:
 Gloriam Sancti, tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Inclite Confessor Christi, Camaldu-
 lensium Pater & Dux ROMUALDE, intercede
 pro nostra, omniûnque salute, ut tuis ad-
 juti precibus regna cœlestia consequamur.

- V. Ora pro nobis sancte Romualde.
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

ORE-

O R E M U S.

Clementissime Deus, qui maximo Monasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vitæ Restauratori ROMUALDO perituras mundi delicias pro tui Nominis amore despiceret tribuisti: Ejus nobis intercessione concede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli vivere mereamur; Per Dominum nostrum JESUM Christum, &c.

AD TERTIAM.

Ÿ. Deus in adjutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 Ÿ. Gloria Patri, & Filio, &c.
 R. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

Claustra, quo aspectu attonitus se in ar-
 Conjicit, sævas maris hinc per undas
 Vectus æternæ Duce sub Marino
 Militat aulæ.

Cellâ inclusus silet, atque Parcum
 Fontis infutum latici legumen
 Sumit & longas prece pertinaci
 Decipit horas.

Moribus mentem decorans honestis
 Corpus intorto lacerat flagello:
 Ingemunt artus, animo alta cœli
 Gaudia libat.

Glo-

Gloriam Patri tribuamus omnes :

Gloriam Christo memores salutis :

Gloriam Sancti, tibi concinamus

Ignis amoris.

Antiphona.

Per continuum annum nullum alium
habuit cibum, nisi tantum per singulos dies
unum pugillum ciceris elixi.

✠. Ora pro nobis sancte Romualde.

℟. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

O R E M U S . .

CLementissime Deus, qui maximo Mo-
nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
di delicias pro tui Nominis amore despice-
re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
vivere mereamur; Per Dominum, &c.

AD SEXTAM.

✠. Deus in adjutorium meum intende.

℟. Domine ad adjuvandum me festina.

✠. Gloria Patri, & Filio, &c.

℟. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hy.

Hymnus.

INcolas format nemorum , docétque
 Nos viam tuto pede inire Patrum ,
 Qui palestinos coluère saltus ,
 Quique canopi.

Præscius casus aperit futuros
 Abstrahit sæcli laqueis Potentes
 Et jugum Christi tumefacta cogit
 Colla subire.

Hôc pio flexus monitore Petrus
 Patriæ linquit malè parta Regna.
 Nec Crucis Christi generosa pondus
 Terga recusant.

Gloriam Patri tribuamus omnes :
 Gloriam Christo memores salutis :
 Gloriam Sancti , tibi concinamus
 Ignis amoris.

Antiphona.

Accenso mentis desiderio cœpit de
 virtutibus in virtutes mirabilitèr crescere.

Ÿ. Ora pro nobis sancte Romualde.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS , qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ , atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 di delicias pro Tui Nominis amore despice-
 re

re tribuisti : Ejus nobis intercessione concede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli vivere mereamur ; Per Dominum , &c.

AD NONAM.

✱. Deus in adjutorium meum intende.

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

✱. Gloria Patri, & Filio, &c.

℞. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

ARduum nudis pedibus cacumen
Appuli montis, scelus ut nefandum
Expiet, jussis adigit verendis
Scandere Ottonem.

Sanat ægrotos, stygis atra pellit
Monstra vi vocis penetrantis astra
Arborem cellæ vetat incidentem
Tangere tectum.

Ignis extinguit rapidi furorem
Et rates servat prece fluctuantes.
Regii vatis referat docente
Numine carmen.

Gloriam Patri tribuamus omnes :
Gloriam Christo memores salutis :
Gloriam Sancti, tibi concinamus
Ignis amoris.

Antiphona.

Erat quasi unus de Seraphim, quia flammâ
Divini amoris incomparabiliter æstuabat.

Q

✱. Ora

ŷ. Ora pro nobis sancte Romualde.
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui maximo Mo-
 nasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vi-
 tæ Restauratori ROMUALDO perituras mun-
 pi delitias pro Tui Nominis amore despice-
 re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
 cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
 vivere mereamur; Per Dominum, &c.

A D V E S P E R A S.

ŷ. Deus in adjutorium meum intende.
 R. Domine ad adjuvandum me festina.
 ŷ. Gloria Patri, & Filio, &c.
 R. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

ANtè bis denos obitum diémque
 Prævidens annos, reſerat locúmque
 Et ſacro tempus ſatagit ſupremum
 Claudere fine.

Lustra bis vitæ & duodena menſus,
 Et Deo centum ſamulatus annos,
 Clauſtra tres inter, reliquósque vaſtas
 Inter Eremos.

Plenus in cœlum properat dierum
 Spiritum cujus nive puriorem
 Antè conſpectum ſuperum Parentis
 Angelus offert.

Glo-

Gloriam Patri tribuamus omnes :

Gloriam Christo memores salutis :

Gloriam Sancti, tibi concinamus

Ignis amoris.

Antiphona.

Cum cepisset ejus corpus magis, magisque molestis ingravescere : noluit tamen Vir sanctus in lecto decumbere.

✠. Ora pro nobis sancte Romualde.

℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui máximo Monasticæ disciplinæ, atque Eremiticæ vitæ Restauratori ROMUALDO perituras mundi delicias pro Tui Nominis amore despiceret tribuisti; Ejus nobis intercessione concede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli vivere mereamur; Per Dominum, &c.

AD COMPLETORIUM.

✠. Converte nos Deus salutaris noster.

℟. Et averte iram tuam à nobis.

✠. Deus in adjutorium meum intende.

℟. Domine ad adjuvandum me festina.

✠. Gloria Patri, & Filio, &c.

℟. Sicut erat in principio, &c. Alleluja.

Hymnus.

O Mnum gaudet procerum coronis
Angeli pura specie refulget,
Et Prophetarum fruitur per alta
Regna decore.

Martyrum Palmas rapit absque ferro,
Utque Confessor rutilat, catervis
Virginum septus nivei pudoris
Premia sumit.

Dive, quos liquit tua magna virtus
Da sequi nobis monitus, tuisque
Gressibus nostras vigili labore
Jungere plantas.

Gloriam Patri tribuamus omnes:
Gloriam Christo memores salutis:
Gloriam Sancti, tibi concinamus
Ignis amoris, Amen.

Antiphona.

Post legitimos labores exactos tandem feliciter requievit; & solitariam vitam solitario fine conclusit.

✠. Ora pro nobis sancte Romualde.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M U S.

Clementissime DEUS, qui maximo Mo-
nasticae disciplinae, atque Eremiticae vi-
tae Restauratori ROMUALDO perituras munda-
di de-

di delicias pro Tui Nominis amore despice-
re tribuisti; Ejus nobis intercessione con-
cede, ut contemptis sæculi curis Tibi soli
servire mereamur; Per Dominum, &c.

*Commendatio filialis ad beatissi-
mum Patrem*

ROMUALDUM.

Obfecro te, beatissime Pater ROMUALDE
dilecte Dei, perfectus in charitate
cœlesti, Pater inquam & Magister Eremiti-
ci propositi, Pater, qui sanctam Eremum
Ordinẽque nostrum Camalduli per my-
sterium cœlestis Scalæ instar Jacob Patriar-
chæ tibi cœlitus ostensum Domino nostro
JESU Christo benedicto in altis montibus
sacrasti, ut nos famuli tui calcato sæculò
discamus, per humilitatem Religionis as-
cendere in montem contemplationis, quæ
est janua Scalæ cœlorum, & ut sedentes ad
pedes Domini cum MARIA fundere stu-
deamus, sicut aquam cor nostrum antè con-
spectum sanctissimæ Trinitatis, ut miserea-
tur nostri Omnipotens Pater, & Angelo-
rum nos præsidio cum Jacob muniat. Ob-
fecro inquam, te beatissime Pater, memor
esto omnium Camaldulensium tuorum, ac
totius Christianæ gentis. Deprecare etiam
pro me indigno servo tuo, ut illuminet me

radius gratiæ Spiritûs sancti. Quatenus,
sordibus omnibus mentis, & corporis ex-
purgatis universis bonis, ac sanctis virtu-
tibus exornet. Sic verò in dilectione Dei
& Proximi cum vera Religione, fide, spe,
& charitate, & humilitate, & mansuetudi-
ne me exerceam, ut ad eam cœlestis mon-
tis contemplationem me aliquando rapi
sentiam, quâ te hic olim rapi consuevisti
dum inhians in superna fluentia fontis vitæ,
quasi totus in lacrimas resolutus æstuante
in te ardore Divini amoris clamabas ad dul-
cissimum Dominum JESUM: *Chare JESU,*
ehare; mel meum dulce, desiderium ineffabile, dul-
cedo Sanctorum, suavitas Angelorum: & his simi-
lia multa proferebas, in júbilo, comendó-
que tibi, piissime Pater, animam meam,
corpus, & spiritum meum, vitam, & finem
vitæ meæ, commendo tibi etiam exalta-
tionem universæ sanctæ Catholicæ Eccle-
siæ, extirpationem hæresum, unionem
Christianorum Principum, Imperatorem
nostrum NN. totâmq; Serenissimam Do-
mum Austriacam, committo tibi omnes &
singulos, qui exiguis orationibus meis se
commendârunt, pro quibus orare teneor,
omnes amicos & inimicos, præsertim qui
tibi singularitèr devoti sunt, ut tu, qui Dei
amicus es, & securus de te, quóque de no-
bis sollicitus sis, & nos precibus juves. Et
rogo

Ad Sanctissimum Patrem
ROMUALDUM.

KYrie eleyson.   Christe eleyson.
Kyrie eleyson.   .

Pater de cœlis Deus. Misere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus. Misere-
nobis.

Sancta Trinitas unus Deus. Misere-
re nobis.

Sancta Dei Genitrix, Ora pro nobis.

Sancta Virgo Virginum, Ora pro nobis.

Sancte ROMUALDE, Ora pro nobis.

Tu Ordinis Camaldulensis aurora exurgens, Ora pro nobis.

Tu sanctis desideriis se ad Deum de ter-
 ra Aquila extollens,
 Tu de mundo ad solitudinem Turtur
 avolans,
 Tu omnium tibi devotorum Pelicane
 fidelissime,
 Tu in deserto virtutibus omnimodis
 Oliva fructifera,
 Tu in exemplum supra montem Divinae
 contemplationis Urbs collocata,
 Tu supra candelabrum Ecclesiae Catho-
 licae Lumen lucidissimum,
 Tu in fornace multarum tentationum
 Aurum probatissimum,
 Tu in rebus maxime arduis Abraham
 obedientissime,
 Tu in ærumnis & afflictionibus Isaac
 patientissime,
 Tu ad coelos supra Scalam in albis scan-
 dentes viros conspiciens Jacob,
 Tu ex Aegyptiaca hujus mundi servitu-
 te innumeros populos in terram
 Religionis promissam conducens
 Moyses,
 Tu per sanctae Crucis signum Aaron pro-
 digiose,
 Tu in scelerum correptione Josue in-
 trepide,
 Tu ab Angelis in Eremo Elias civate,

Ora pro nobis.

Tu

Tu Deum ac Dominum tuum sæpiùs lo-
 quentem auscultans Samuel,
 Tu substantiâ pauper, pietate verò Na-
 both ditissime,
 Tu tam in prosperis, quàm adversis in
 Divinam voluntatem Jacob resi-
 gnatissime,
 Tu aquâ unum tuorum à lepra mundans
 Elisee,
 Tu pro Dei honore & Ejus Domo Da-
 vid zelantissime,
 Tu adversùs tartara Samson fortissime,
 Tu contra furorem tuorum persecuto-
 rum Petra immobilis,
 Tu sancti Spiritûs scholaris facte,
 Tu moribus & vita Angele modestis-
 sime,
 Tu à dæmonibus vexatos defendens
 Michaël,
 Tu peccatoribus salutem annuntians
 Gabriel,
 Tu lanquentibus medelam afferens Ra-
 phael,
 Tu Ordinis tui Paradisum solertissime
 custodiens Cherubim,
 Tu amore Dei ardentissime Seraphim,
 Tu Camaldulensium omnium Patriar-
 cha gloriosissime,
 Tu rerum plurimarum Propheta mira-
 bilis,

Ora pro nobis.

Tu Catholicam fidem indefessè depræ-
 dicans Apostole,
 Tu continuò pro Christo moriendi de-
 sideriò Martyr ineffabilis,
 Tu opere & verbo Christiani dogmatis
 Confessor inclite,
 Tu Doctor à cœlo ipso designate & in-
 structe,
 Tu corpore & anima Virgo castissime,
 Tu ex hac vita in gaudio cygnus dece-
 dens,
 Tu ob continua, post obitum miracula
 Phœnix è scineribus iterum renate,
 Tu qui inter vivos cœlestis Jerusalem
 lapides ineffabiliter rutilas,
 Tu Patrone noster & Protector,
 Sanctissime ROMUALDE,
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Par-
 ce nobis Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Ex-
 audi nos Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Mi-
 serere nobis.
 V. Christe audi nos.
 R. Christe exaudi nos.
 Kyrie eleyson.
 Christe eleyson.
 Kyrie eleyson.
 V. Ora pro nobis sancte Pater Romualde.
 R. Ut digni efficiamur promissionibus
 Christi.

Ora pro nobis.

ORE.

O R E M U S.

OMnipotens sempiterne Deus, qui beatissimi Anachoretæ tui ROMUALDI, mentem tantis Divini luminis radiis illustrare dignatus es, ut perfectæ solitariae vitæ excogitator extiterit, normamque in tui laudem jugiter servandam, in cacumine montis Apennini mirabiliter instituerit: Concede, quæsumus, nobis ejus alumni quos in Nomine tuo genuit, tanta animi puritate in via præceptorum suorum versari, quatenus à terreno, ad æternum Montem, in quo tecum habitat, purificati conscendere valeamus. Per Dominum, &c.

Deus, qui famulum tuum Romualdum Abbatem spretis caducis gaudiis hujus vitæ ad Confessionis gloriam sublimasti; Fac nos quæsumus, Ipsius meritis, ab hujus mundi onere sublevatos, cœlestia omni tempore anhelare.

Fac nos quæsumus Domine beati Patris nostri ROMUALDI hic imitari labores, ut illic Ejus gloriæ participes esse mereamur. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Antiphona.

Chare JESU! Benigne JESU! mel
meum dulce, desiderium ineffabile, dul-
cedo

cedo Sanctorum , suavitas Angelorum ,
æstuans inenarrabili Divini amoris ardore
clamabat.

ŷ. Ora pro nobis Beate Pater
ROMUALDE.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

O R E M U S.

Familiam tuam quaesumus Domine beati
ROMUALDI patrociniò confidentem
propitius respice; ut quem Magistrum vi-
tæ sibi delegit in terris, eundem apud Ma-
jestatem tuam Intercessorem habere me-
reamur in cœlis. Per Dominum nostrum
JESUM Christum Filium tuum, qui tecum
vivit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Reſponſorium

Ad sanctum

ROMUALDUM.

Si quaeris Patrociniũ ,
Et Romualdi gratiam ,
Quid possit Ejus dextera ,
Fabrianenses adeas.

Obsessos & à scabie
A bello & à contagio
Attractos, atque pavidos,
Pupos, amentes liberat.

San-

Sancti contactu cranii

In præsens aqua cernitur

Morbos & incurabiles

Sanare frequentissimè.

Obsessos & à scabie

A bello & à contagio

Attractos, atque pavidos,

Pupos, amentes, liberat;

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, &c.

Obsessos & à scabie

A bello & à contagio

Attractos, atque pavidos,

Pupos, amentes liberat.

✠. Ora pro nobis sancte Romualde.

✠. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

O R E M U S.

DEUS, qui famulo tuo ROMUALDO
Abbati gratiam & virtutem super æ-
gros ac dæmones conferre dignatus es:
Supplicationes nostras benignus aspice, ut
Ejus meritis & intercessione omnem crea-
turam à nefariis spiritibus, & ab omni cor-
poris & animæ infirmitate liberare ac præ-
servare digneris. Per Christum Dominum
nostrum, &c. Amen.

Hym-

Hymnus

Ad eundem pro infirmis &
dæmoniatis.

In ægrotos & cōmotos

ORci vehementiâ
ROMUALDO sit ex alto
Quæris, quæ potentia?

Hoc ut scias,prênde vias

Fabrianum, illius
Haud obscura sepultura
Sole dabit clariùs.

Lumen ibi, cæcus sibi

Gressum claudus recipit
Prece Ejus, ibi DEUS
Monstra stygis ejicit.

Adhuc ita, is in vita

Novit stygem cogere,
Etsi vices hæc ultrices
Nôset illi reddere:

Ejus crura mole durâ

Noctu dæmon occupat,
Quinque annos, malè sanos,
Artus ubi decubat;

Unus mente, alter dente

Furiosus deficit:
Hunc palpando, osculando
Illum, ecce reficit:

Puer

Puer plangit, styx quem angit
Sed dat panem tenuem
Benedictum, maledictum,
Quô fugavit dæmonem.

Parùm Ejus, quô se meus
Tergit Pater laticis,
Infirmantes, ægrotantes
Sanat absque medicis:

Dum ingressus vir obsessus
Inclyti Sacrarium,
Ex obscuro, videt muro
Illius cilicium;

Dæmon gemit: hoc me premit.
Imò hinc in tartara
Me detrudit, sic illudit
ROMUALDUS infera.

DEUS bone! interpone
ROMUALDI merita,
Ab antiquo inimico
Nos per illa libera!

Morbo lassis, mente passis
Dura hîc certamina,
Robur adde, & Beatæ
Ibi vitæ præmia.

Eja date, decantate
Summi laudes Numinis,
Luce sui, qui dat frui
ROMUALDO luminis!

A M E N.

Anti-

Antiphona.

Beatus ROMUALDUS, quosdam pane à se benedicto, nonnullus aquâ, unde manus suas abluerat, alios autem infirmos tactu languentium membrorum pristinae restituit sanitati.

Ÿ. Ora pro nobis Beate Pater ROMUALDE.

℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M U S.

DEUS, infirmitatis humanæ singulare præsidium, nos famulos tuos sancti ROMUALDI patrocínio confidentes propitius respice, & concede nos ità Ejus intercessione & exemplo proficere, ut ab omni vitiorum contagio liberati, perpetua mentis & corporis sanitate gaudeamus in terris, & de ejusdem societate perfrui mereamur in cœlis. Per Dominum, &c.

O R A T I O.

Ad sanctum ROMUALDUM.

Inclite Confessor Christi, Camaldulensium Pater & Dux ROMUALDE, sanctissimæ tuæ protectioni humiliter me commendo, & precor, ut ab omnibus, quæ Divinæ displicent Majestati, subtrahere me digne

digneris : mihique compunctionis & lachrimarum gratiam impetrare , ut salubriter defleam peccata mea ! quibus toties DEUM super omnia amabilem ad vindictam provocavi : ut eum tandem completo vitæ curriculô tecum in cœlo laudare valeam , donante Domino nostro JESU Christo, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit , & regnat in sæcula sæculorum , Amen.

— — — — —

APPENDIX DUPLICIS DEVOTIONIS

IN HONOREM

SANCTISSIMI PATRIS & ABBATIS

ROMUALDI.

PRIOR

PER DECEM MERCURII

POSTERIOR

PER SEX DIES LUNÆ

Non sine singulari animæ fructu & Spiritûs profectu instituenda.

Decendialis in honorem sancti

ROMUALDI.

Uis quis (devota & ROMUALDO addicta anima) aliquam à DEO per Eum gratiam ambit accipere , aut pro antea ipso mediante jam accepta debi-

R

tas

tas cogitat rependere grates, id potest per decem gloriosæ Ejus Translationis festum præcedentes quartas ferias commodè peragere; Per ferias quidem quartas, quia Thaumaturgus hic Abbas Anno 1481mo Februarii 7mo rectè in feriam quartam incidente Fabrianum (ubi usque hodie signis ac miraculis clarus jacet) summa cum solemnitate est translatus. Per decem autem & non plures, sicut etiam non pauciores, vel ex hoc desumitur capite, ut decies decem illorum (id est 100.) in extrema austeritate religiosæ & eremiticæ vitæ transactionum annorum * convenienti à nobis pertractandorum veneratione haberetur ansa & modus.

Benè, verò & ritè hanc devotionem instituere volentis munus erit, hæc, quæ sequuntur, servare puncta:

I. Singulis seorsim sumptis quartis feriis frequentandum est; Primò: SS. Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentum. Secundò: Audiendum vel celebrandum ad Altare hujus Sancti (si tempus id permittat) Sacrum. Tertiò: Dicenda etiam sunt quavis ex his feriis die decem Pater, & Ave, cum totidem Gloria Patri, &c. Quæ per omnes illos decem dies continuata nume-

rum

* Petrus Damiani in vita S. Romualdi c. 69. circa finem, & Breviarium 7. Febr. in 2. Noct. Lect. 3.

rum superiùs memoratum Dei obsequiis
impenſorum centum annorum adæquant.
Item, poterit dici superiùs fol. i. Parte ter-
tia Officiũ parvum, Litanĩæ, &c.

II. Fomanda necessariò priùs est con-
veniens cum fine ac scopo (ob quem hanc
devotionem obire viſum est) intentio, v. g.
aliquod exſtirpandi vitium - mala ſeſe libe-
randi conſuetudine - certum eligendi vitæ
ſtatum - particularem aliquam obtinendi
virtutem - in bono ad exemplum Sancti hu-
jus perſeverandi conſtantiã, &c. &c. Aut
denique pro obtenta quadam gratia gra-
tum exhibendi animum.

III. Piis hos intra dies vacandum ope-
ribus; quod fiet, ſi devotè SS. Miſſæ Sacri-
ficio interfuerimus, vel ipſi devotè cele-
braverimus - matutinas, item & veſperti-
nas preces - examen conſcientiæ ante ſom-
num cum aliis particularibus devotionibus
ſerventèr obiverimus - ſi noſtram quiſque
ſtatûs ac vitæ rationem diligentèr observa-
verimus - Religioſi tandem ſi noſtras Regu-
las & Statuta exactè cuſtodièrimus.

IV. Utile ac proficuum erit, quotidie
ex ſuprà poſita ſancti Romualdi vita (ſpe-
cialitèr ubi tractatur de ejus Translatione
folio i. Parte ſecunda) vel etiam ex alio pio
codice aliquid meditari aut attentè legere.

V. Opera danda est uni vel alteri tam corporalium, quàm spiritualium bonorum misericordiæ operum actui exercendo, & hoc ad imitandum hunc Sanctum, qui totus in chatitate Dei & amore proximi fuerat.

VI. Tam internè, quàm externè sui ipsius vincendi ac, mortificandi impendendum est studium v. g. gestando cilicium, corpus disciplinâ afflicto, noctem humi-cubatione traducendo, quinque præcipuè corporis sensas custodiendo, refrenando linguam, temperantiam in cibo & potu servando, ac demùm quidquid uniuscujusque proprius bonus spiritus dictabit.

Nota tamen omnia hæc mortificationis exercitia pro merito non amittendo cum scitu & sui Patris spiritualis facultate, esse facienda.

VII. & ultimò : In die ipso Festi septimo Februarii incidentis in aliqua hujus Sancti Ordinis Ecclesia (si aliter fieri potest) confitendum est & comunicandum : nec non ad omnibus hanc devotionem peragentibus concessas Indulgentias lucrandas in Vigilia Festi, sexto nimirum Februarii, in honorem sancti Romualdi est jejunandum.

For-

Forma Intentionis

Quovis die Mercurii faciendæ.

OMnipotens æterne DEUS, cui soli omnis honor debetur & gloria, ad maiorem sancti tui Nominis gloriam - in honorem Beatissimæ, semperque Immaculatæ Virginis Mariæ, & SS. P. N. Romualdi, præsertim in memoriam centum ejus annorum ad perpetuam laudem tuam, proximi fructum, & inenarrabile sanctæ Ecclesiæ emolumentum summa in austeritate transactionum - ad commemorandum demùm lætābundam illam Fabriāensem in Urbem ad sui Ordinis Divo Blasio dicatam Ecclesiam (ubi usque modò miraculis clarus quiescit) sacri Corporis Translationem inchoabo (prosequar) hodie decenalem hanc Devotionem consequendi causā Sancti hujus interventu gratiam NN. vel ut gratias tibi præstem debitas pro accepto hoc beneficio NN. vel ut obtineam constantiam, ac perseverantiæ in bono donum.

Ad S. ROMUALDUM.

Respice hæc, ô SS. Pater ROMUALDE, eaque unā mecum Altissimo offer pro omnibus mihi collatis unquam beneficiis, & ora, ut his omnibûs, non alium ob finem,

quàm ad majorem ejus gloriam , propriæ animæ , ac aliorum utar salutem ; Impetra mihi etiam , amantissime Pater ! quatenùs , quidquid hac devotione obtinere desidero , præsertim in bono perseverantiam , fiducialitèr consequar : veruntamen nolo alitèr , nisi sicut sanctissima illius voluntas est , exaudiri , unde , si sibi in his non complacet , aut mihi non conducere providet , rogo , meas non suscipiat preces ; Non enim mea , verùm in omnibus à me , per me , & in me Divina fiat voluntas : Hoc solùm mihi effice , ut in omnibus sanctissimam Dei voluntatem & ordinationem agnoscere , ac fortitèr tam patièdo , quàm agendo adimplere valeam , Amèn.

香林齋藏書

*Pia Exercitatio sex Feriarum in
honorem Sanctissimi Patris*

R O M U A L D I.

**Consecrata Illius per sex ferè Menses
immediatos antè mortem patientissimè tol-
leratis corporis afflictionibus & morbi doloribus ad
mediantibus eorum meritis & Ejus potente ad Deum
intercessione tam in animi quàm corporis ærumnis,
miseriis, & infirmitatibus consequendam patientiam
in voluntatem Divinam resignationem - & tandem
ad obtinendam finalem in mortis articulo
gratiam.**

Finis

Finis & Scopus istarum sex Feriarum.

CAusa, cur Feriam secundam elegerimus, illa nobis est, quia Beatissimus Pater ROMUALDUS die quodam Anno 1027mo in decimum nonum Junii * incidente (qui rectè secunda, erat FERIA) piè in Domino expiravit. Numerò verò sex tantum, cum sex ferè mensibus ** ultima sua in infirmitate ROMUALDUS ingentes admodum dolores incomparabili sustinuit patientiâ: Ad igitur hos Ejus dolores recolendos, & per eos Illius patientiam nobis (qui aliquando sub vitæ nostræ finem, multis dolorum miseriis circumdati erimus) à Deo consequendam, ac beatè hoc ex seculo migrandi obtinendam gratiam, grave nobis non sit exiguam hanc, respectu tamen resultantis exinde fructûs, magnam devotionem singulari peragere solertiâ ac fervore.

Forma & Methodus

*Intentionis quâvis secunda FERIA
renovanda.*

ODEUS! cujus misericordiæ non est finis, & bonitatis infinitus est Thesaurus

R 4

* Brev. Rom. 7. Febr. in 2. Noct. 3. Lect.

** Petrus Dam. in ejus vita c. 69. circa medium.

rus ad perpetuam laudem tuam & gloriam, & in honorem illorum ingentium admodum dolorum, quos sanctus Confessor tuus & Abbas Romualdus sex ferè menses suum antè obitum invictâ cum patientia & integra tuam in Divinam voluntatem resignatione passus est & sustinuit: Tibi offero hanc exiguam (quam quoad posse frequenter subire cogito) devotionem:

I. Ut dignas tibi agam gratias pro omnibus inenarrabilibus gratiis & favoribus, præcipuè pro patientia illa, quam sanctissimo Patri Romualdo non solum in ultima ejus infirmitate & doloribus, verum etiam toto illius vitæ curriculo in millenis animæ & corporis adversitatibus constituto indulxisti. 6

II. Ad consequendum per illius intercessionem mihi (aut NN.) gratiam efficacem in omnibus adversis, præcipuè gravibus necessitatibus me (se) tibi integerrimè resignandi.

III. Ad obtinendum omnibus nobis præsertim in mortis doloribus maximè necessariam patientiam.

IV. Ad imitandum nostrum à Romualdo tenerrimè dilectum è Cruce pendentem Redemptorem JESUM Christum.

V. Denique ad impetrandum animæ è nostro corpore felicem decessum.

In hunc finem statuo quavis secunda ex his Feriâ sicut etiam in ipso SS. Patris Romualdi festo, quod in 19num Junii incidit.

I. Confiteri ac sacra Synaxi me munire.

II. Antè Altare B. Romualdo Sacrum ad colendos dolorosos Ejus sex menses orare 6. Pater & Ave, cum totidem Gloria Patri, &c.

III. Singularem è vitâ Sancti depromptam virtutem aliquam exercere & contrarium huic evitare vitium.

IV. Unum aliquem mortificationis subire actum.

V. Parvum Officium & Litanias sancti Romualdi præsertim tres ex infra positis orationibus dicere, & primam quidem manè, secundam in meridie, & tertiam in vespere.

Ad S. ROMUALDUM.

HÆc mihi, ô sanctissime Pater & Patriarcha Romualde! in tuum honorem assumo, Tibique prece supplici offero, non dedigneris mihi esse ad supremam Majestatem Divinam Patronus benignissimus & Advocatus, ut, dum corpus meum corruptibile sub tempus morti jam proximum in lectulo dolorum decumbet integerrimæ Divinam in voluntatem resignationis - de invisibilibus hostibus meis reportandæ vi-

R s

etorix

storiarum - ac beatæ demum mortis gratiâ dignus fieri merear ; quatenus ita trinum & unum Deum - Patrem - Filium & Spiritum sanctum unâ tecum coetumque cum illo sub candido Ordinis tui Vexillo in portu finem non habituræ beatitudinis positorum jam commilitonum valeam laudare , amare , colere , & adorare æternalitèr , Amen.

PRIMA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

SANCTISSIMA & individua Divina Trinitas, quæ præ omnibus sancto ROMUALDO Abbati Spiritum & gratiam contulisti , perfectiorem , corpori severiorem , animæ verò diligenti te suaviores Regulam instituenti , & nova Prole Ecclesiam fecundandi : Concede propitiùs Eiusdem Sancti meritis , & intercessione sensuum , & hujus sæculi vanitates despicere , & sola cœlestia , & quæ tibi magis sunt placita amplecti. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum , qui tecum vivit & regnat in unitate Eiusdem Spiritus , &c.

Oratio secunda in Meridie.

OMNIPOTENS æterne DEUS , qui beato ROMUALDO Abbati gratiam tibi centum integros annos in summa vitæ asperitate deserviendi conferre dignatus es ; Miseri-

sericordissimè non dedigneris & nobis errata præteritæ vitæ suis precibus condonare, & spiritum perseverantis finalis emendationis infundere. Per Christum Dominum nostrum, &c.

Oratio tertia Vesper.

O Altitudo divitiarum Sapientiæ & scientiæ Dei, qui per beatum ROMUALDUM Abbatem, & suam Venerabilem Religionem in summitate montium coli voluisti; Concede propitiùs, ut Ejusdem Sancti potentissima protectione gaudentes à terrenis rerum inferiorum vinculis integrè solvamur, ut coacti corpore in hoc sæculo vivere, semper mentè ad cœlestia aspiremus. Per Dominum nostrum, &c.

SECUNDA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Misericors DEUS, qui beato ROMUALDO jam ab incunte ætate gratiam Tibi deserviendi, & Spiritum pœnitentiæ donasti, ob quem sæculum maturè & licèt Nobilis, sæculi commoditates deseruit; Concede propitiùs, ut Ejus exemplum imitemur, & Ejus intercessione optimam partem salutis nostræ eligentes mala morte non præoccupemur. Per Dominum nostrum, &c.

Ora

Oratio secunda in Meridie.

Clementissime Domine , qui omnes vis
salvos fieri , & ideò omnem illuminas
hominem venientem in hunc mundum , nec
deseris pios Magistros , ac ipsos Coelites
mittere ad docendum nos , ut cum sancto
ROMUALDO , mittendo Divum Apollinarem
& probum Religiosum ostendisti ; Præsta ,
ut cum omnes docibiles sint Dei futuri , &
nos utriusque interventu donum docilita-
tis , ac præmia æterna consequi valeamus.
Per Dominum nostrum , Amen.

Oratio tertia Vesper.

ÆTernæ salutis amator & dator , qui
præcepisti eos , qui Sancti sunt , ut
sanctificentur adhuc magis , nè dum non
proficerent , deficerent ; Præsta , ut inter-
cedente beato ROMUALDO Abbate , qui sub
sancti Marini Anachoratae directione ma-
jorem perfectionem , & magis severam vi-
tam , quam quærebat , adeptus est ; Nos
utriusque precibus nunquam desistamus à
timore Dei , & diffidentia nostrî , sed sem-
per de virtute ad virtutem proficiamus , do-
nec spiritum in manus Domini emiserimus.
Qui vivit & regnat , &c.

TER-

TERTIA FERIA II^{da}.

Oratio prima manè.

Tibi soli DEUS & omnia ! notæ sunt innu-
merabiles Satanæ in homines insidiæ ;
& hominum etiam piorum non rarò defe-
ctus ac invidia , quos sæpè in se concitados
acritèr Divus ROMUALDUS Abbas expertus
fuit , & neminem in te sperantem deseris :
Concede , ut illius intercessione ac exem-
plo humiles fiamus , & magis assiduè ora-
tionibus , eleemosinis , jejuniis , aliisque
mortificationibus , ac cœlestium medita-
tionibus incumbamus. Per Dominum, &c.

Oratio secunda in Meridie.

Dominus meus & DEUS meus , qui cor
contritum & humiliatum nunquam
despicias , & hilarem datorem diligis : Con-
cede propitiùs , ut per lachrimas & hilari-
tatem solitam ac merita Divi ROMUALDI
Abbatis nostras culpas abluere , & cœleste
vitæ spiritualis gaudium , quod valdè ma-
jus est omni terreno nunc & in perpetuum
degustare valeamus. Per Dominum , &c.

Oratio tertia Vesperì.

Optime DEUS , qui servo tuo ROMUALDO
inter innumeras gratias etiam sortem
sterilibus fœcunditatem impetrandi donâ-
sti ;

sti; Quæsumus, ut ad tuum honorem numerus fidelium augeatur, & sicut Principes & Monarchas olim ad sanctum ROMUALDUM, dum vivebat, recurrentes exaudisti, nunc prodigia tuæ pietatis in his summis calamitatibus ad melius tuæ sanctæ Religionis Ejusdem sanctis precibus renovare & repetere non dedigneris. Per Dominum nostrum Jesum Christum, &c.

QUARTA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

OMnipotens sempiterne DEUS, qui infinitam misericordiam tuam parcendo maximè manifestas; Concede propitiùs, ut, qui per beatum ROMUALDUM multos ab illecebris mundi ad solitudinem traxisti, & nos illius precibus & exemplo per veræ poenitentiae fructus, ad montem, qui Christus est, perducamur. Qui vivis & regnas, &c.

Oratio secunda in Meridie.

DEUS, qui ignem charitatis tuæ mittis, ut accendatur, vehementèr in nobis, illum accende, & quod corde & ore profitemur, moribus, ac ipso amore ad exemplum Divi ROMUALDI Abbatis Martyrii cupiditate flagrantis nobis hujus interventu largire testari. Per Christum Dominum, &c.

Ora.

Oratio tertia Vesper.

Mirabilis & sanctissime DEUS, qui cuncta suaviter & fortiter bene disponis, quique Beato ROMUALDO Abbati animo Martirii gloriam adipiscendi in Pannoniam proficiscenti, augeri permittebas & recedenti minuebas, illius sub protectione in adversis & prosperis fac nos tuæ semper integrè voluntati conformes. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum, &c. Amen.

QUINTA FERIA II^{da}.

Oratio prima Manè.

Æterne DEUS, qui innumeris miraculis in vita, & post mortem sanctum ROMUALDUM Abbatem decorasti; Hujus intercessione ab omni peccato nos custodi, & ad Paradisum perducere digneris. Per Dominum nostrum, &c.

Oratio secunda in Meridie.

DEus Abraham, Isaac, & Jacob, qui Spiritum Prophetiæ Divo ROMUALDO Abbati dedisti, hujus meritis, & precibus reple nos virtutibus cardinalibus, moralibus, & Theologicis, ut decentè in præsentī vita Tibi serviamus, & ad futura providè aptemur. Per Dominum nostrum, &c.

Ora-

Oratio tertia Vesper.

DEUS, qui Beato ROMUALDO Abbati Scalam à terra in cœlum pertingentem in similitudinem Jacob Patriarchæ, per quam Camaldulenses sui Ordinis candida veste ascendebant, & descendebant, videre concessisti; Quæsumus, ut illius auxiliô per frequentes meditationes mente ad cœlestia dirigamur, & descendentes vivè per considerationem in gehennam, in hanc mortui non decidamus, sed in sortem electorum misericorditèr admittamur. Per Dominum nostrum JESUM Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat, &c. Am.

SEXTA FERIA II^a.

Oratio prima Mane.

PRÆSTA quæsumus omnipotens Deus, qui tempus pretiosissimum donâsti ad tutius & majorem æternitatis gloriam mercandam, quique cujusque momenti ut & cujuscunque verbi otiosi Judex & exactor strictissimus es futurus: ut exemplo sancti ROMUALDI Abbatis, qui centum & viginti annos vivens semper dignè in tuo famulatu illud impendit, & nos illius precibus, & præteritum redimere, & modicum, quod superest, quoad tibi magis placuerit, impendere, ac linguam & cogitationes nostras

stras moderari. Per Dominum nostrum
Jesum Christum, &c.

Oratio secunda in Meridie.

DEus, qui nec capillos de Sanctis tuis
deperdi sinis, & corpori sancti RO-
MUALDI Abbatis etiam post mortem incor-
ruptionem donâsti; Sub Ejusdem prote-
ctione dona nobis impuritatum nugas, sor-
des & dedecora semper spernere, & ad cho-
rum Virginum, & pœnitentium, ac Ange-
lorum pervenire. Per Christum, &c.

Oratio tertia Vesperti.

HUmilium celsitudo, & superborum de-
pressor, qui sæculi honores, & one-
ra proprio exemplô in Eremito fugere do-
cuisti, ac tui Imitator egregius Divus RO-
MUALDUS Abbas ad Ottonis Cæsaris repe-
titas preces, ac mandata non nisi invitûs
Abbatem se consecrari permisit: Concede
propitiûs, ut nos incomparabiliter minûs
alienæ directioni apti, quominûs nostris pas-
sionibus, sensibus, ac potentiis dominamur,
eos rationi, & hanc Deo submittendo, ac
minûs nobis commissis invigilamus, cun-
cta suaviter & fortiter, prudenter & aman-
ter providendo, minûsque strictam pro-
priæ & alienæ salutis rationem tardo & se-
vero Redditori nos reddituros perpendi-
mus,

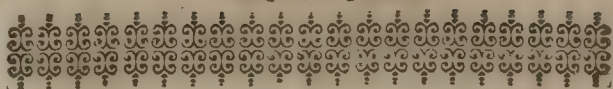
mus, concede propitiùs, ut veram humilitatem & DEI voluntatem semper solùm quæramus. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Advertendum.

Quod si quis certis ex causis nollet, aut non posset has decem, quartas - vel sextas Ferias secundas peragere, ille posset tamen decem Translationis Festum antecedentes dies, vel sex imediatè continuos ante diem obitûs commodè sua pro devotione sibi eligere, & tunc esset omninò observandum, quod superiùs in utriusque Devotionis methodo traditum fuit, præterquàm quod primò & ultimò, nec non aliquo intermediò die (decennam peragentes) confiteri & communicare deberent.

AD DIVUM ROMUALDUM

Videntem,

Antistitem, & Martyrem

SANCTUM
APOLLINAREM.

Humida nox est : & placido conspersa sopore
Corpora, quæ cûris lassâ, quiete tacent,

Ipse vigil tantùm : lachrimis Glassensis ad oras

Poplite conflexo mittis ad astra preces.

Lucidus eccè tibi obscuro velamine noctis

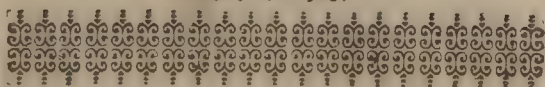
Cœlicola apparet, dulcitèr, & loquitur :

Surge, jacens dilecte Dei, jam contine fletum

Audax nè dubites : sic ego, Sanctus eris.

D. R. D.

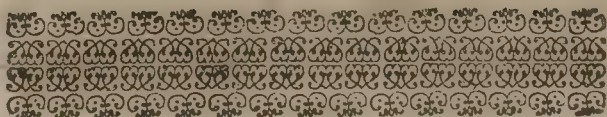
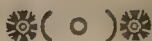

IN DIVI
ROMUALDI
LAUDEM
EPIGRAMMA
Incerti Auctoris.

Ancipites mundi noscens Romualdus honores
Et proprios liquit victus amore Dei
Antra petis tutus, sylvas, glaciésque nivésque
Temnens agresti corpora veste tegit
Nocte, diúque Sacris cœlos concentibus implens
Contentus modico, splendida tecta fugit
Ævo haud indulget, ventris non victus amore
Nec propior lætho ferrea vincla finit.

IN-

I N D E X

Capitulorum, & Summa præ-
sentis Vitæ SS, N. P.

R O M U A L D I.

D edicatio ad SS. P. Romualdum	I
Versus de Scala SS. Romualdi	3
Versus de B. Petro Damiani	4
Prologus B. Petri Damiani ad Mundum	5

CAPUT PRIMUM.

Membrum Primum.

Causa conversionis sancti Romualdi	9
------------------------------------	---

Membrum Secundum.

De homicidio à Sergio Romualdi Patre commissio	11
--	----

CAPUT II.

Ipsa conversio, & quia corpus B. Apollinaris sine du- bio in Classensi Monasterio jacet	13
--	----

CAPUT III.

Quomodo Monachi correpti sanctum Romualdum de Solario præcipitare voluerunt	17
--	----

CAPUT IV.

Quomodo Romualdus se ad Eremum contulit	19
---	----

CAPUT V.

Qualitèr Petrus Urseolus est primò Dux factus, & postmodum sit conversus	21
---	----

I N D E X.

CAPUT VI.

Qualiter sanctus Romualdus unô annô de pugillo ciceris per diem , & tribus annis de sua agricultura vixit 25

CAPUT VII.

De diversa pugna diaboli . quam iustinuit 27

CAPUT VIII.

Unum genus vitæ sancti Romualdi : & de pœnitentia Petri Ducis , & Prophetia ejus 29

CAPUT IX.

Aliud vivendi genus sancti Romualdi 31

CAPUT X.

De Comite , quî vâlcâam rapuit , & eam comedendo necatus est 35

CAPUT XI.

De Olibano conversionem promittente 37

CAPUT XII.

De Sergio ad sæculum reverti volente 39

CAPUT XIII.

De prudentia sancti Romualdi , & labore itineris , & disciplina in Patrem 41

CAPUT XIV.

Quomodo Sergius vidit Spiritum sanctum 43

CAPUT XV.

De crure Joannis propter inobedientiam fracto 45

CAPUT XVI.

De sancto Romualdo à dæmonibus percusso 49

CAPUT XVII.

De iniquis Spiritibus , qui sibi velut diræ volucres apparebant 51

CA-

I N D E X.

CAPUT XVIII.

De Monachis sanctum Romualdum verberantibus,
& Divina ira percussis 53

CAPUT XIX.

De jussione sancti Apollinaris ad S. Romualdum 57

CAPUT XX.

De habitatione ejus in Origario 59

CAPUT XXI.

De cella incensa, & per orationem extincta 61

CAPUT XXII.

De Rege hospite sancti Romualdi, & quia Abbatiam
suscepit 63

CAPUT XXIII.

De Abbazia dimissa: & pace inter Regem & Tiburtes
facta 65

CAPUT XXIV.

De sancto Venerio 67

CAPUT XXV.

De Tamo & Religione Regis Ottonis 71

CAPUT XXVI.

Quod sanctus Romualdus apud Casinum ægrotavit,
deinde ad Pereum venit 73

CAPUT XXVII.

De sancto Bonifacio Martyre 75

CAPUT XXVIII.

De SS. Joanne & Benedicto Martyribus 81

CAPUT XXIX.

De Monacho per Angelum ex carcere liberato 85

CAPUT XXX.

De Monasterio sancti Adelberti constructo, & prophe-
tia sancti Romualdi adversus Regem prolata 87

INDEX.

CAPUT XXXI.

Ubi gratia perfectionis sancto Romualdo divinitus est concessa 89

CAPUT XXXII.

De Prophetia sancti Romualdi, quā discipulorum prænunciavit adventum 91

CAPUT XXXIII.

De reditu ejus à Parentino, & nautis ejus meritis de periculo liberatis 93

CAPUT XXXIV.

De adventu sancti Romualdi in Bifurcum 97

CAPUT INSERTUM.

De visione Scalæ, Romualdo facta 99

CAPUT XXXV.

De adventu ejusdem ad Vallem de Castro, & multo animarum fructu per eum facto 105

CAPUT XXXVI.

De fure, quem frangentem cellam Gregorii per spiritum vidit, & illæsum dimisit 109

CAPUT XXXVII.

De Monasterio Urbis Veteris, quod construxit 111

CAPUT XXXVIII.

De filio Comitæ, qui cæcum post mortem illuminavit 113

CAPUT XXXIX.

De tribus Monasteriis, quæ sanctus Romualdus construxit, & de protectione ejus in Ungariam 115

CAPUT XL.

De Rainerio Marchione 119

CAPUT XLI.

De Abbate Classis, qui sanctum Romualdum voluit strangulare 121

CA-

INDEX.

CAPUT XLII.

De itu & reditu rursus à Parentino 123

CAPUT XLIII.

De miraculo latronis in monte Petrano facto 125

CAPUT XLIV.

Item, miraculum de aliis latronibus 127

CAPUT XLV.

Quare, & quomodo sanctus Romualdus est ejectus
de Valle de Castro 129

CAPUT XLVI.

De miraculo, quod fecit in Aqua Bella, curans Pres-
byterum 131

CAPUT XLVII.

Item, miraculum de fago propè cellam ejus incita 133

CAPUT XLVIII.

De illice lapsa super rusticum, & eum non lædente 135

CAPUT XLIX.

De contumelia, quam passus est à suis discipulis in
Sytria 137

CAPUT L.

De Divina jussione ad sanctum Romualdum ut Mis-
sam celebraret, & Psalmos exponeret 141

CAPUT LI.

De anima sancti Romualdi, quæ delata est ante Deum,
candida velut nix 143

CAPUT LII.

De nimia diffractione vitæ, quam in Sytria tenuit 145

CAPUT LIII.

De miraculo, quo Gregorium insufflando sanavit 147

CAPUT LIV.

De infano, quem osculo curavit 149

I N D E X.

CAPUT LV.

Item, de Gregorio, quem de gravi morbo aquâ frigida liberavit 151

CAPUT LVI.

De discipulo, quem Romam euntem per spiritum cognovit, & de illo, qui sibi derogans reclusorium fregit 153

CAPUT LVII.

De Gaudentio & Berardo, & Monacho sanato 155

CAPUT LVIII.

De discipulo in lecto sancti Romualdi à dæmonibus verberato 159

CAPUT LIX.

De muliere in amentiam versa, & sancti Romualdi benedictione sanata 161

CAPUT LX.

De dæmoniaco ab eo curato 163

CAPUT LXI.

De diabolo, qui sancto Romualdo mortem minatus, cellæ parietem fregit 165

CAPUT LXII.

Item, de diabolo, qui exterrens equum, sanctum Romualdum mergere voluit 167

CAPUT LXIII.

Item, de diabolo, qui orta inter discipulos sancti Romualdi discordiâ vegetem percutiebat 169

CAPUT LXIV.

De districta vita, quæ tunc in Sitria ducebatur 171

CAPUT LXV.

De Prophetia sancti Romualdi, & colloquio ejus cum Henrico Rege 173

CA.

INDEX.

CAPUT LXVI.

De Monacho, quem diabolus strangulare cœpit, sed
sanctus Romualdus eripuit 177

CAPUT LXVII.

De sancto Romualdo, qui circumclusus aquis, cibum
sibi deferendum cœlitus agnovit 179

CAPUT LXVIII.

De pisce, qui inventus est in arenti rivo meritis sancti
Romualdi 181

CAPUT LXIX.

De transitu sancti Romualdi 183

CAPUT LXX.

De dæmoniaco per particulam cincti ejus sanato 187

CAPUT LXXI.

De villico, qui vacam rapuit, & statim extinctus
est 189

CAPUT LXXII.

De Corpore sancti Romualdi sano post quinquenium
invento 191

De Romualdi modestia atque prudentia 193

De consilio Romualdi sobrietatem in edendo ser-
vandi 194

De à Romualdo instituto ordine Psalterium pro vivis
persolvendi 195

De discretionem disciplinæ sancti Romualdi 197

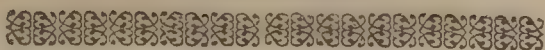
Modus ejusdem jejunandi 197

FINIS PARTIS PRIMÆ.

PARS

INDEX.

PARS SECUNDA.

CAPUT I.

Quomodd cultus erga sanctum Romualdum cre-
verit, ac iterum decreverit . I

CAPUT II.

Quomodd Corpus sancti Romualdi incorruptum in-
veniatur 3

CAPUT III.

Inventio sancti Corporis divulgatur, ejusque cultus
& reverentia reviviscit 5

CAPUT IV.

Quomodd Corpus S. Romualdi furtò sit ablatum 9

CAPUT V.

De investigatione furum, iisque inventis 13

CAPUT VI.

De duobus miraculis Ælii subsecutis 17

CAPUT VII.

De recuperatione Corporis sancti Romualdi 21

CAPUT VIII.

De ipsa ex Civitate Ælina in Fabrianensem Transla-
tione, & quæ in ea contigerunt 25

Aggratulatio Fabrianensibus de obtento Sancti
Corpore 29

Votum & Oblatio Authoris ad SS. Parentem suum &
Patriarcham Romualdum 30

PARS

I N D E X.

P A R S   T E R T I A.

O fficium sancti Romualdi	1
Filialis commendatio ad S. Romualdum	11
Litanie ad sanctum Romualdum	13
Collecta ad sanctum Romualdum	17
Responsorium ad sanctum Romualdum	18
Hymnus ad sanctum Romualdum à vel pro infirmis dicendus	20
Devota oratio ad sanctum Romualdum	22

A P P E N D I X.

Decem Feriarum quaratarum Devotionis necessaria Instructio	23
Forma faciendæ intentionis pro hac Devotione	27
Oblatio hujus Devotionis ad S. Romualdum	27
Sex Feriarum secundarum Devotionis compendiosa informatio.	28
Methodus intentionis pro hac Devotione quavis Fe- ria secunda renovandæ	29
Oblatio hujus Devotionis & supplex petitio ad san- ctum Romualdum	31
Octodecim devotæ orationes ad sanctum Romual- dum , quarum quavis die Lunæ tres (nempe Matutina una , in Meridie una , & Vesperali una) persolvendæ sunt	32
Ad Divum Romualdum videntem Antistitem , & Martyrem sanctum Apollinarem	41
In Divi Romualdi laudem Epigramma incerti Au- ctoris	42

F I N I S.

CENSURA,

Et Approbatio Venerabilis Consistorii Passaviensis.

Librum, cui titulus Vita & Acta sanctissimi Patris & Patriarchæ ROMUALDI, &c. cum nihil, quod vel orthodoxæ fidei, vel bonis moribus esset contrarium, immò plurima potius, quæ & ab elegantia styli, & in Divum Patriarcham zelo, multum sunt commendabilia, contineat prelô, & publicâ luce omninò dignum censemus.

*Ex Consistorio Passaviensi
Viennæ 3. Maii 1726.*

FERDINANDUS OTTOCARUS
Comes à Starhemberg Officiarius & Vicarius Generalis.

FRANCISCUS ANTONIUS MAYR
DIRECTOR.

ÆGIDIUS CASPARUS PELSER
Consiliarius & Notarius.

ERRATA PRIMÆ PARTIS.

<i>Menda</i>	<i>sic</i>	<i>emenda.</i>	<i>Folium.</i>	<i>Linea.</i>
Stemate -	-	Stemmate -	37 -	1
vatam -	-	vatem -	91 -	5
ad -	-	at -	119 -	4
Cavendam -	-	Cavendum -	137 -	9
rxpectare -	-	expectare -	177 -	10

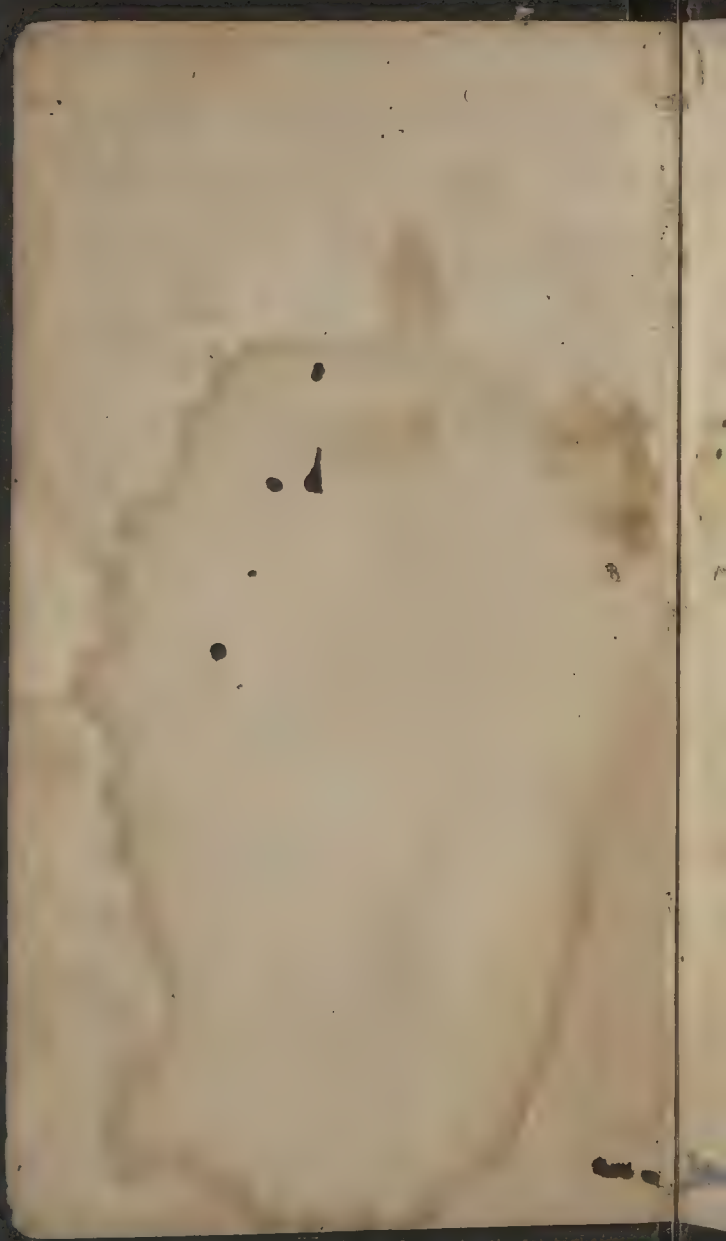
SECUNDÆ PARTIS.

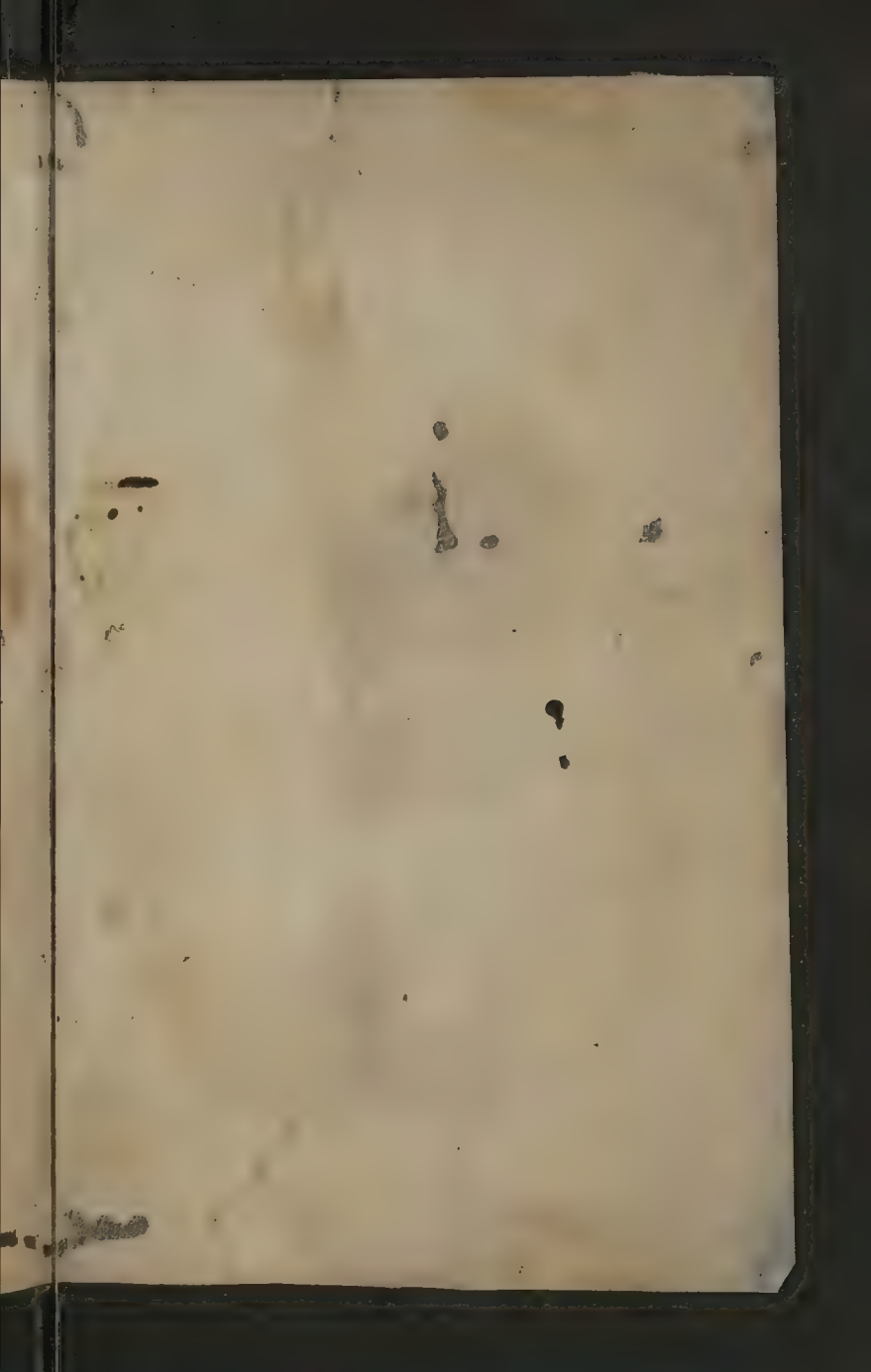
incæpto -	-	in cæpto -	2 -	16
tristitæ -	-	tristitiæ -	3 -	22
laboribns -	-	laboribus -	4 -	10
Cum -	-	Cùm -	6 -	9
illos -	-	illas -	7 -	6
oneris impositum		oneris animali		
		impositum -	14 -	28
proflamæ -	-	pro flammæ -	17 -	4
impurus -	-	impunes -	19 -	18
invicina -	-	in vicina -	26 -	30

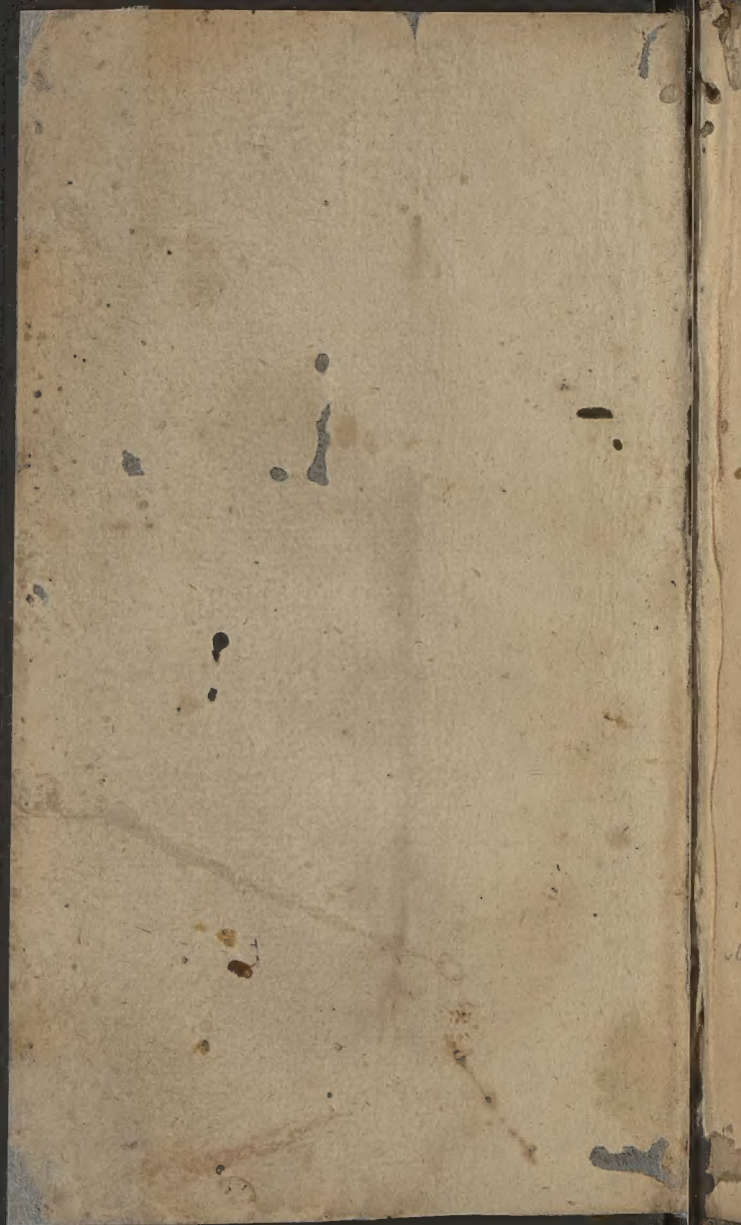
TERTIÆ PARTIS.

munpi -	-	mundi -	8 -	6
premia -	-	præmia -	10 -	8

11

1

1

There was a
great many
people who
were very
kind to me

